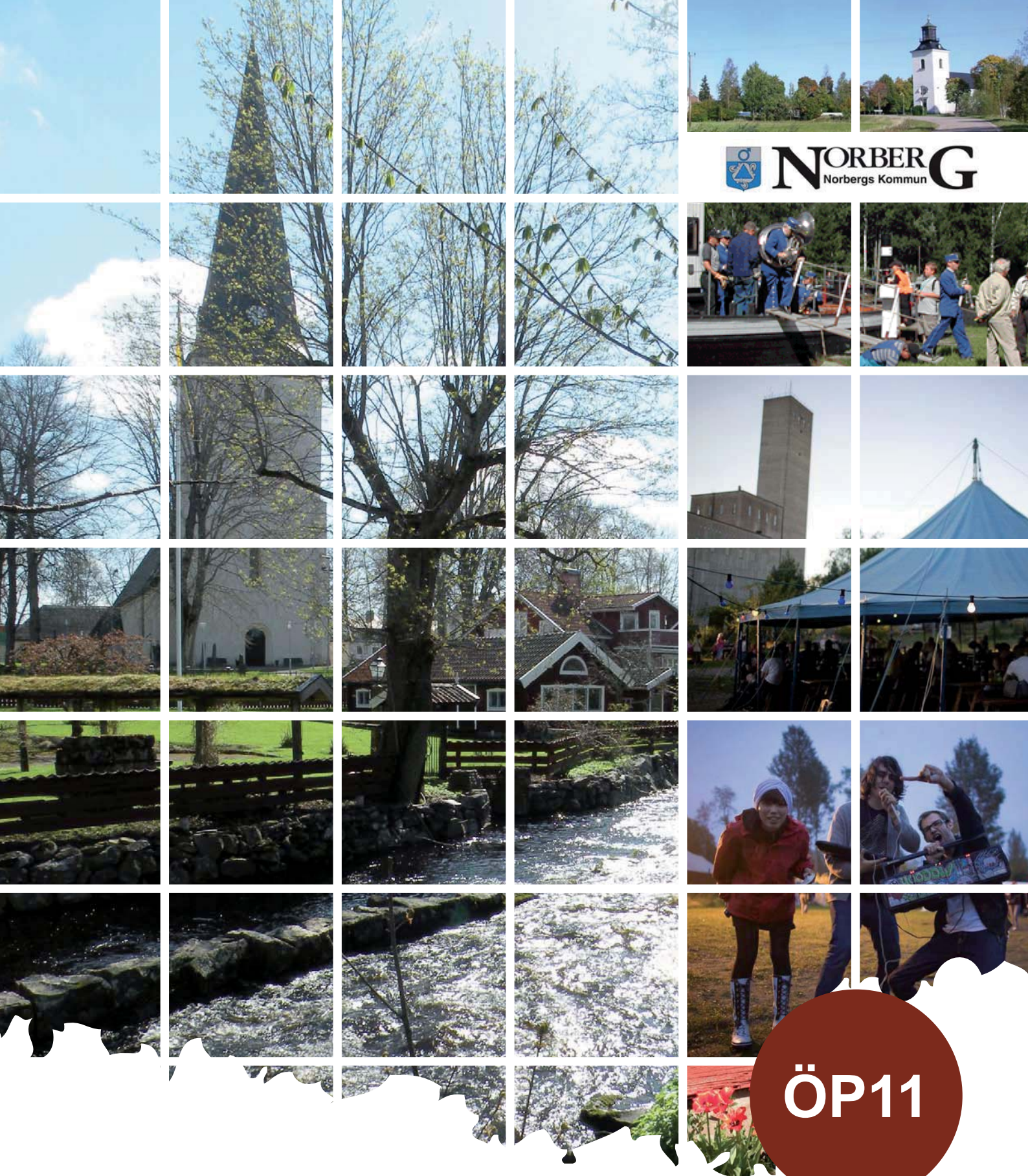

ÖP11

ÖVERSIKTSPLAN FÖR

NORBERGS KOMMUN

ANTAGEN 2011-12-05

	INLEDNING	7
	<i>Om översiktsplanering</i>	8
	<i>Statliga intressen</i>	10
	TID OCH RUM	11
	<i>Om Norberg</i>	12
	<i>I regionen</i>	13
	<i>Vision 2015</i>	14
	ANALYS	15
	<i>Utmaning: Vi vill växa!</i>	16
	<i>Inriktning: Mänskligt och företagsamt!</i>	17
	STRATEGI	19
	<i>Ökad regional tillgänglighet</i>	20
	<i>Stark kärna – levande landsbygd</i>	21
	<i>Nära till natur och kultur</i>	22
	ÖVERSIKTSPLAN	23
	<i>Huvuddrag</i>	24
	<i>Användning av mark och vatten</i>	24
	<i>Rekommendationer</i>	26
	<i>Fördjupningsområden</i>	28
	<i>Riksentressen</i>	37
	<i>Landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS)</i>	40
	TEMAN	67
	<i>Att leva i Norberg</i>	68
	<i>Infrastruktur och hållbara resor</i>	71
	<i>Näringsliv</i>	76
	<i>Kulturarv och attraktiv livsmiljö</i>	80
	<i>Natur</i>	83
	<i>Ett aktivt vardagsliv</i>	86
	<i>Vatten</i>	87
	<i>Klimat och energi</i>	90
	<i>Regional samordning</i>	94
	<i>Hälsa och säkerhet</i>	96
	HÅLLBARHETSBEDÖMNING	101
	<i>Inledning</i>	102
	<i>Sammanfattning</i>	103
	<i>Utgångspunkter</i>	103
	<i>Miljökonsekvenser</i>	104
	<i>Sociala konsekvenser</i>	117
	<i>Ekonomiska konsekvenser</i>	120
	<i>Sammanvägda konsekvenser</i>	122
	<i>Uppföljning och övervakning</i>	122
	<i>Icke teknisk sammanfattning av MKB</i>	122
	<i>Särskild sammanställning av MKB</i>	125
	UNDERLAG	129
	BILAGOR	
	<i>Länsstyrelsens granskningsyttrande</i>	
	<i>Karta 1, Mark- och vattenanvändning</i>	
	<i>Karta 2, Rekommendationer</i>	

LÅT DIG ÖVERRASKAS!

Norberg är en kommun med ett stolt kulturarv och med siktet på framtiden. Här möts det öppna, leende jordbrukslandskapet med skogarna och sjöarna. Här finner vi hjärtat av Bergslagen med en bykärna med rötter i 1200-talet. I Norberg vittnar många platser om den bergshantering som ända fram i modern tid präglar kommunen. Idag står vi återigen inför en spännande framtid som kan betyda en ny epok av gruvdrift i Norberg och i regionen.

I Norberg ska det även i framtiden vara bra att leva och bo, driva företag och vara lätt att kunna bruka naturen och kulturen. Norberg ska vara tillgängligt. För det behöver Norberg i samverkan förbättra de kollektiva transporterna, skapa fler attraktiva lägen för bostäder och stärka orterna med service.

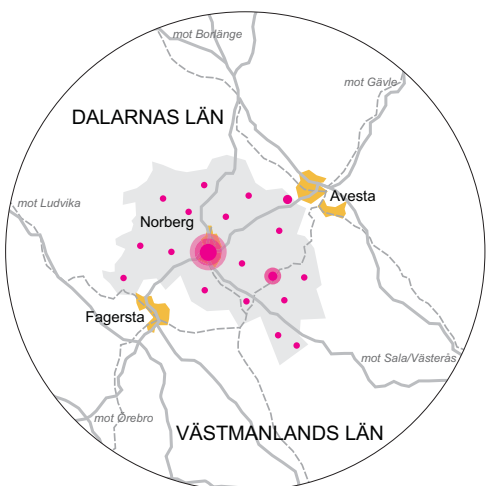
Översiktsplanen hjälper oss att behålla den inriktning vi valt för Norberg, att planera och bygga en långsiktigt hållbar kommun.

Åsa Eriksson

Kommunalråd Norberg

Ökad regional tillgänglighet

Stark kärna - levande landsbygd

Nära till natur och kultur

ÖP I SAMMANFATTNING

Vi vill växa!

Enligt visionen ska Norberg ha en befolkning på 6 500 invånare år 2015. Det är kommunens största utmaning. Med en gemensam målbild och en samsyn på vägen dit finns det möjligheter. I ÖP lyfts tre viktiga områden fram för att kommunen ska utvecklas i visionens riktning:

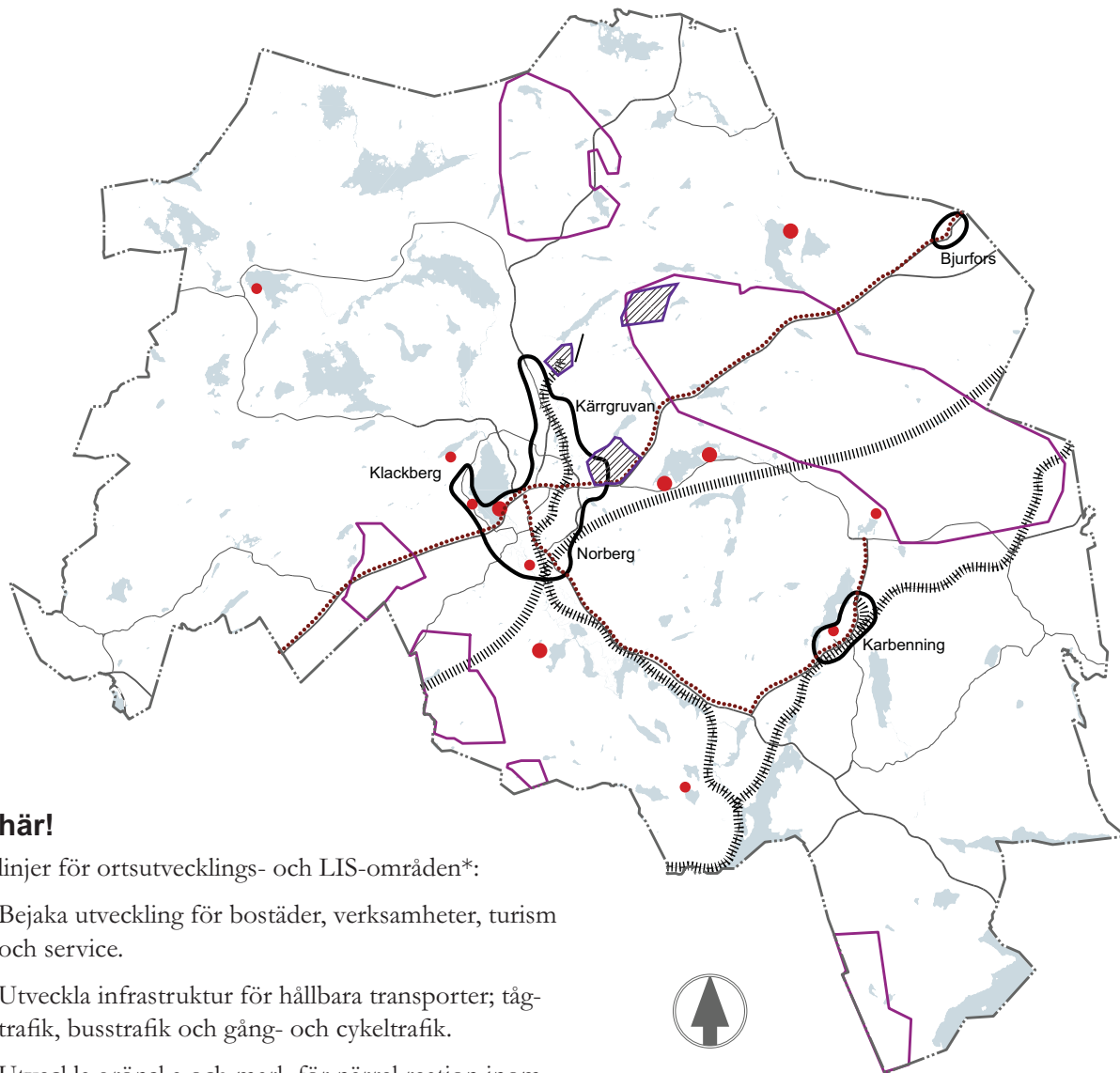
- Attraktiva boendemiljöer nära naturen med god tillgänglighet till service och kommunikationer.
- Gott företagsklimat; tillgång på kvalificerad arbetskraft och mark för etablering.
- Varierad turism baserad på industrihistoriska sevärdheter och en levande landsbygd med vacker natur och kultur.

Dessa tre områden ska utvecklas på ett hållbart sätt, exempelvis genom att finna klimatsmarta lösningar.

Men hur?

Tre strategier redovisas för den framtida markanvändningen i Norberg:

- Ökad regional tillgänglighet – förbättrade hållbara transporter för personer och gods.
- Stark kärna och en levande landsbygd – bebyggelseutvecklingen koncentreras till orterna Norberg-Kärrgruvan, Karbenning och Bjurfors, men även bebyggelse i attraktiva lägen på landsbygden främjas. På så sätt kan servicen stärkas och befintlig infrastruktur utnyttjas.
- Nära till natur och kultur – i Norberg har boende och besökare alltid nära till rekreation och spännande upplevelser. Denna tillgång ska vårdas och utvecklas, bl.a. genom att bevara stora opåverkade områden, bibehålla det öppna jordbrukslandskapet samt, verka för levande landsbygd och kulturarv. Tillgängligheten till natur och kultur ska förbättras genom utvecklade leder för vandring, cykling och ridning.

Så här!

Riktlinjer för ortsutvecklings- och LIS-områden*:

- Bejaka utveckling för bostäder, verksamheter, turism och service.
- Utveckla infrastruktur för hållbara transporter; tågtrafik, busstrafik och gång- och cykeltrafik.
- Utveckla grönska och mark för närrecreation inom orten/byn.
- Utveckla offentliga miljöer och mötesplatser i riktning mot ökad tillgänglighet och trygghet samt ökade skönhetsvärden.

Riktlinjer för en levande landsbygd:

- Bejaka bebyggelseutveckling i etablerade byar och enstaka komplettering i anslutning till befintlig bebyggelse på landsbygden.
- Bevara och utveckla öppen jordbruksmark samt åker, ängs- och hagmarker.
- Bevara och komplettera stigar och leder för ökad tillgänglighet till natur-, kultur- och friluftsvärden.
- Ta stor hänsyn till natur-, kultur- och landskapsvärden vid förändringar och tillägg i den fysiska miljön.
- Främja återetablering av gruvindustri.
- Främja vindkraftsutbyggnad.

Sammanfattande karta, skala 1:170 000

- Bebyggelse- och ortsutveckling
- *Landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS)
- Utvecklingsområde för gruvindustri
- Utvecklingsområde för vindkraft
- Cykel- och ridvägar
- Järnvägsreservat

FÖRKLARINGAR AV BEGREPP I HANDLINGEN

Antagande

En översiktsplan antas av kommunfullmäktige.

Detaljplan (DP)

Plan för begränsat område som används för att reglera hur mark och vatten får användas i detalj.

Fysisk planering

Planering av hur mark- och vattenområden ska användas för att kunna utvecklas respektive bevaras.

Fördjupning av översiktsplanen

En översiktsplan kan fördjupas för en del av kommunen. Översiktsplanen är inte juridiskt bindande, men vägledande, såväl när kommunen upprättar detaljplaner och områdesbestämmelser samt prövar bygglov enligt plan- och bygglagen, som när kommunen eller andra myndigheter fattar andra beslut som rör mark- och vattenanvändningen i kommunen.

Hållbarhetsbedömning

Ekologiska, sociala och samhällsekonomiska konsekvenser av planens genomförande beskrivs i en hållbarhetsbedömning.

Laga kraft

Om ingen överklagar planen vinner beslutet att anta denna laga kraft och planen börjar gälla.

LIS (landsbygdsutveckling i strandnära lägen)

Kommunerna kan i sin översiktsplanering peka ut s.k. LIS-områden, där åtgärder för bebyggelse och verksamheter kan ges lättnader vid ett upphävande av strandskyddet alternativt dispens från detta. Reglerna om strandskydd finns i plan- och bygglagen och miljöbalken.

Miljöbedömning

Process i planarbetet för att kunna bedöma vilken påverkan på miljön som genomförandet av en plan kan få. Alla översiktsplaner ska miljöbedömas. Detaljplaner ska miljöbedömas om genomförandet kan leda till en betydande miljöpåverkan. Processen regleras främst i miljöbalken.

Miljökonsekvensbeskrivning

Miljökonsekvenser av planens genomförande beskrivs i en miljökonsekvensbeskrivning.

Naturresevat

Ett mark- eller vattenområde avsatt för att bevara biologisk mångfald, skydda, vårda eller bevara arter och livsmiljöer, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer eller för att gynna friluftslivet. Länsstyrelsen bildar de flesta naturresevat, men även kommunerna har möjligheten.

PBL

En ny plan- och bygglag trädde i kraft 2 maj 2011. PBL reglerar såväl fysisk planering som bygglov m.m.

Planprogram

Ett program ligger till grund för en plan. Syftet är att få del av de berördas erfarenheter och synpunkter i ett tidigt skede. Programmet har ingen juridisk verkan.

Riksintresse

Mark- och vattenområden som har nationell betydelse kan utses som riksintresse och ska då skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada intresset. Flera olika samhällsområden kan utpekas som riksintressen.

Samråd

När planer upprättas ska kommunen samråda med länsstyrelsen, lantmäterimyndigheten och berörda kommuner. För sakägare och de bostadsrättshavare, hyresgäster och boende som berörs av förslaget samt myndigheter, sammanslutningar och enskilda i övrigt som har väsentligt intresse av förslaget ska kommunen bereda tillfälle till samråd. Samråd kan vara ett möte, en utställning, ett telefonsamtal eller en brevväxling.

Samrådsredogörelse

Efter samråd om planförslaget sammanställer kommunen de inkomna yttrandena i en samrådsredogörelse. Samrådsredogörelsen är en del av planhandlingarna.

Strandskydd

Strandskyddet gäller vid havet, sjöar och vattendrag. Det syftar till att trygga den allemansrättsliga tillgången till strandområden samt att långsiktigt bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet på land och i vatten. Strandskyddet regleras i miljöbalken 7 kap. 13-18 §§. Kommunen får i detaljplan föreslå att strandskyddet upphävs och meddela dispens från strandskyddet om det finns särskilda skäl och åtgärden inte strider mot strandskyddets syften.

Granskning

Kommunen ställer ut förslag till detaljplaner, områdesbestämmelser och översiktsplaner för granskning innan de antas. En översiktsplan ska ställas ut minst två månader.

Översiktsplan

Plan som omfattar hela kommunen och som i stort anger hur mark- och vattenområden är avsedda att användas och hur bebyggelseutvecklingen bör ske. Översiktsplanen är inte juridiskt bindande, men vägledande för exempelvis framtagande av en ny detaljplan.

INLEDNING

Plan- och bygglagen

I denna lag finns bestämmelser om planläggning av mark och vatten och om byggande. Bestämmelserna syftar till att, med hänsyn till den enskilda människans frihet, främja en samhällsutveckling med jämlika och goda sociala levnadsförhållanden och en god och långsiktigt hållbar livsmiljö för människorna i dagens samhälle och för kommande generationer.

Miljöbalken

Bestämmelserna i denna balk syftar till att främja en hållbar utveckling som innebär att nuvarande och kommande generationer tillförsäkras en hälsosam och god miljö. En sådan utveckling bygger på insikten att naturen har ett skyddsvärde och att människans rätt att förändra och bruka naturen är förenad med ett ansvar för att förvalta naturen väl.

De 16 nationella miljömålen

Miljökvalitetsmålen

Miljökvalitetsmålen beskriver den kvalitet och det tillstånd för Sveriges miljö, natur- och kulturreсурser som är ekologiskt hållbara på lång sikt. Målen ska nås inom en generation, det vill säga till 2020 (2050 då det gäller klimatmålet). Regeringen har inrättat ett miljömålsråd som ansvarar för uppföljning av miljökvalitetsmålen.

OM ÖVERSIKTSPLANERING

Syfte

Alla kommuner ska ha en aktuell och kommuntäckande översiktsplan. Syftet med översiktsplaneringen är att utifrån en helhetssyn göra goda avvägningar mellan olika intressen och behov, och på så vis skapa en spelplan för den fysiska utvecklingen i kommunen. Planen blir ett strategiskt verktyg som visar hur mark- och vattenanvändningen i kommunen bör utvecklas och bevaras på kort och lång sikt. Innehållet i planen är övergripande och för djupare information om faktafrågor hänvisas till separata underlag för planeringen, se kapitlet ”Underlag”. Översiktsplanen är också en överenskommelse mellan stat och kommun om hur nationella intressen, regionala mål och program ska beaktas och tas tillvara i kommunens planering.

Hållbar utveckling

I samhällsplaneringen eftersträvas en ekologiskt, socialt, kulturellt och ekonomiskt hållbar samhällsutveckling. Nedan redovisas ett urval av de förutsättningar i form av lagstiftning och vedertagna nationella målsättningar som styr planeringen mot ett långsiktigt hållbart samhälle.

All fysisk planering styrs av plan- och bygglagen (PBL). Varje kommun ansvarar för planeringen inom sina geografiska gränser, även kallat det kommunala planmonopolet.

Miljöbalken (MB) utgör en samordnad miljölagstiftning för hållbar utveckling och dess syfte är att tillförsäkra nuvarande och kommande generationer en hälsosam och god miljö.

Riksdagen har antagit 16 miljökvalitetsmål. De nationella målen är nedbrutna på regional nivå av Länsstyrelsen i Västmanlands län. För varje målområde har ett antal konkretiserade, tidsbestämda och mätbara delmål utarbetats. I hållbarhetsbedömningen av översiktsplanen görs en avvägning mot miljömålen för att bedöma om planen bidrar till att målen kan uppnås.

I juni 2009 beslutade riksdagen om en samordnad energi- och klimatpolitik som bygger på samma tre grundpelare som energisamarbetet i EU; ekologisk hållbarhet, konkurrenskraft och försörjningstrygghet. De omfattar handlingsplaner för en fossiloberoende transportsektor, främjandet av förnybar energi samt energieffektivisering.

Den nationella transportpolitikens övergripande mål (prop. 2008/09:93) är att säkerställa en samhällsekonomiskt effektiv och långsiktigt hållbar transportförsörjning för medborgarna och näringslivet i hela landet. Målet faller isär i funktionsmål och hänsynsmål som avser tillgänglighet och jämställdhet respektive säkerhet, miljö och hälsa.

De nationella folkhälsomålen (prop. 2002/03:35) för människors hälsa och välbefinnande handlar om människans levnadsvillkor i samhället. Här kan till stöd för den fysiska planeringen särskilt nämnas ”delaktighet och inflytande”, ”ekonomisk och social trygghet”, ”trygga och goda uppväxtförhållanden” och ”ökad fysisk aktivitet”.

Arkitekturpolitiska mål sorterar i Sverige under den nationella kulturpolitiken. 1997 års proposition ”Framtidsformer – handlingsprogram för arkitektur, formgivning och design” lyfter bland annat fram kvalitets- och skönhetsaspekter i arkitektur och offentliga miljöer, bevarande och förstärkning av kulturhistoriska och estetiska värden i befintliga miljöer, långsiktigt kvalitetstänkande i byggandet, samt internationella samarbeten som utvecklingsmål.

För att en socialt hållbar utveckling ska främjas krävs också att en rad mål avseende jämställdhet, barnperspektiv, integration, mångfald och tillgänglighet beaktas i den fysiska planeringen. Dessa mål sätter människan i centrum och lyfter fram viktiga sociala aspekter inom fysisk planering.

Läs mer om hållbar utveckling i kapitlet ”Hållbarhetsbedömning”!

Planprocessen

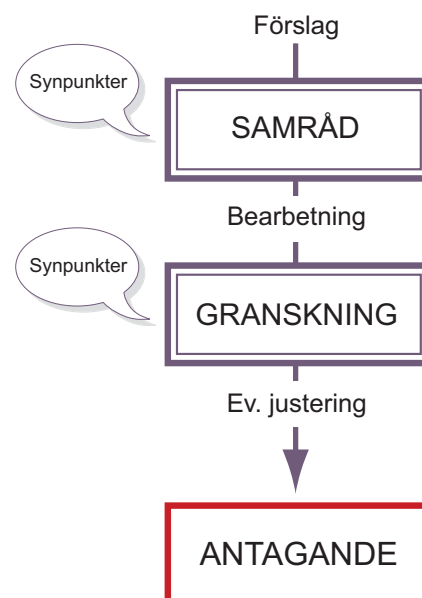
Framtagandet av en översiktsplan regleras i 3 kap. PBL (2010:900). Översiktsplanen berör många olika aktörer i samhället, och tas därför fram i en bred demokratisk dialog. Kommunen arbetar fram ett förslag till översiktsplan. Samråd sker kring planförslaget med allmänhet, intresseorganisationer, länsstyrelse, berörda kommuner och myndigheter. Syftet är att ge möjlighet till insyn och påverkan i frågor som handlar om kommunens framtid, samt att inte minst tillföra planen medborgarnas kunskap och erfarenheter. De synpunkter som kommer fram sammanställs, bedöms och kommenteras i en samrådsredogörelse. Utifrån synpunkterna och politiska diskussioner görs sedan revideringar av förslaget. Det reviderade förslaget ställs sedan ut för granskning under minst två månader. Efter granskning och ytterligare eventuella revideringar antas översiktsplanen av kommunfullmäktige. Endast beslutet att anta planen vinner laga kraft, normalt tre veckor efter att beslutet anslås på kommunens anslagstavla. Översiktsplanen blir således aldrig juridiskt bindande.

Rullande översiktsplanering

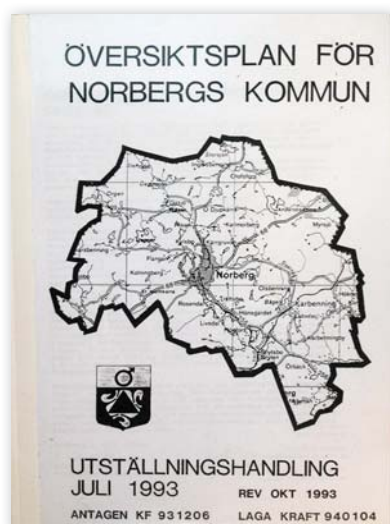
En översiktsplan ska vara aktuell och varje mandatperiod förväntas kommunfullmäktige ta ställning till dess aktualitet. Om planen inte längre anses aktuell, behöver kommunen arbeta fram en ny översiktsplan. Snabbare omvärldsförändringar gör dock att behovet av en levande och kontinuerligt pågående planeringsprocess ökar alltmer - så kallad *rullande översiktsplanering*. Att bedriva rullande översiktsplanering innebär att brett diskutera

De nationella folkhälsomålen

Planprocessen

1993 års Översiktsplan för Norbergs kommun

kommunens långsiktiga och strategiska frågor, löpande fånga upp nya planeringsfrågor, vid behov göra tillägg till översiktsplanen i såväl tematiska frågor som fördjupningar inom geografiska områden och att vara lyhörd för hur nya perspektiv påverkar detaljplanering och bygglov.

Norbergs vision anger tillsammans med översiktsplanen ett antal områden som kommunen framåt ska prioritera. Kommunstyrelsen bör årligen stämma av hur genomförandet av översiktsplanen fortlöper. Som utgångspunkt kan ett handlingsprogram ligga till grund vars syfte är att göra prioriteringar av översiktsplanens riktlinjer och intentioner. Detta handlingsprogram utgör sen stommen för kommunens årliga budgetarbete. Därför ska särskild vikt läggas vid tydligare och mer medvetna processer och rutiner.

ÖP i Norberg

År 1993 antogs den första översiktsplanen för Norbergs kommun. I samband med aktualitetsprövning 2006 konstaterade Länsstyrelsen i Västmanland i sitt yttrande att översiktsplanen inte längre var aktuell. År 2008 beslutade kommunfullmäktige att en ny översiktsplan skulle tas fram. Efter detta har en förnyad aktualitetsprövning gjorts, som pekar på ytterligare behov av uppdatering. Såväl omvärldsförutsättningar som lagstiftning har ändrats påtagligt sedan den förra planen togs fram, vilket har motiverat en dialog om Norbergs framtida utveckling och en ny översiktsplan. 1993 års översiktsplan utgör icke desto mindre ett viktigt faktaunderlag för den nya planen.

Norbergs kommun har sedan 2010 en ny klimat- och energistrategi. Ambitionen är hög och ställer krav på samhällsplaneringen. Strategin understryker betydelsen av att klimat- och energiaspekterna lyfts fram på strategisk nivå, exempelvis i översiktsplaneringen. Några områden som betonas är hållbara strukturer för bebyggelse och transporter, men även att energieffektiv byggnadsteknik är av stor vikt vid såväl nybyggnation som vid om- och tillbyggnader. För att lyckas nå målen i strategin betonas även vikten av samverkan mellan olika aktörer.

STATLIGA INTRESSEN

Av en översiktsplan ska framgå hur kommunen avser att tillgodose riksintressen, nationella intressen, regionala planer och program samt iaktta gällande miljö kvalitetsnormer. I denna översiktsplan redovisas tillgodoseendet av riksintressen i kapitlet "Översiktsplanen" (avsnittet "Riksintressen") och iakttagandet av miljö kvalitetsnormer i kapitlet "Tema" (avsnitten "Vatten" respektive "Hälsa och säkerhet"). Vidare redogörs för riksintressen och miljö kvalitetsnormer i kapitlet "Hållbarhetsbedömning" (avsnittet "MKB").

TID OCH RUM

Vy över Norberg mot väster

OM NORBERG

Norbergs kommun är Västmanlands nordligaste och består av centralorten Norberg-Kärrgruvan, samt Karbenning, Bjurfors, ett antal mindre bergsmansbyar och omland. Kommunens invånarantal uppgick 31 december 2010 till 5 723 personer och 80 % av befolkningen bor i orterna. Angränsande kommuner är Avesta, Smedjebacken och Hedemora i Dalarna samt Fagersta och Sala i Västmanland.

Norberg utgör centrum i en av landets äldsta bergslagsbygder och här finns synliga lämningar av gruvdrift, från tidig medeltid fram till förra seklet. Bergslagen omfattar norra och västra delarna av Västmanland, södra Dalarna samt sydöstra Värmland som kärnområde. I ett vidgat område kan även delar av Närke, Östergötland, Uppland och Gästrikland innefattas. Sedan medeltiden har bergshantering i olika former präglat området och det har funnits gruvor och hyttor på en mängd platser. Malmen, skogen och vattendragen har varit avgörande faktorer för utvecklingen av bergsnäringen. Bergslagen har, med sin stora produktion av järn, koppar och silver, kommit att bli ett av Sveriges ekonomiskt mest betydelsefulla områden.

Norbergs landskap är flackt till vågigt och en stor del av kommunen är täckt av skog på moränmark. I dalgångarna, främst runt Norbergsån och Karbenningbygden, finns öppna, uppodlade fínsedimentjordar. Kommunen har till största delen legat under högsta kustlinjen, som i denna del av landet återfinns vid vad som idag är nivåer på c:a 190 m.ö.h.

Odlingslandskap i Karbenningbygden

I REGIONEN

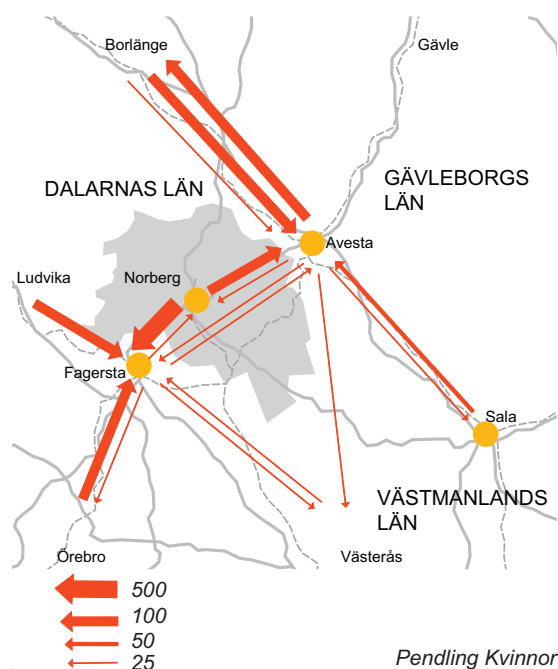
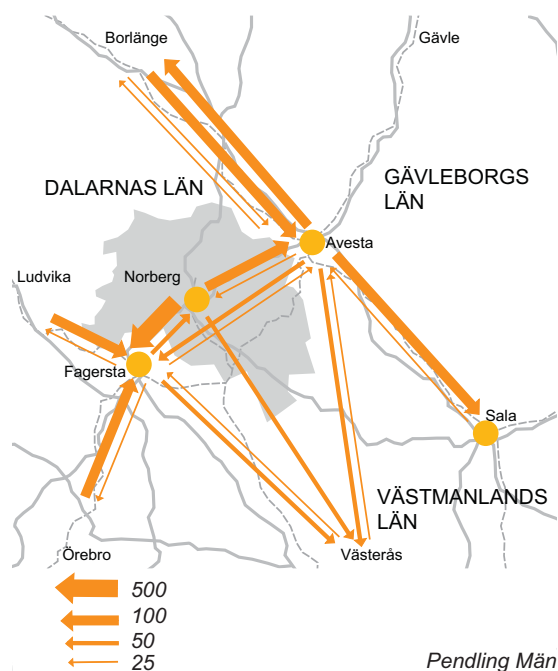
Förmågan att samverka inom och mellan angränsande regioner är en allt viktigare framgångsfaktor för en kommun. Norberg befinner sig idag i utkanten av den växande Stockholm - Mälardalsregionen. Kommunen är dock bristfälligt regionalt integrerad p.g.a. långa restider till större arbetsmarknader och avsaknad av effektiva tågförbindelser regionalt. Till större städer som Västerås, Borlänge och Falun är restiden drygt en timme - något över den kritiska gräns som många anser vara en acceptabel pendlingstid. Trots det har andelen pendlare från Norbergs kommun ökat de senaste tjugo åren. I förhållande till sin folkmängd har Norberg flest utpendlare i länet, c:a 50 %. De flesta av dessa arbetar i Avesta eller Fagersta. En stor del av såväl pendlarna som övriga norbergsbor är idag beroende av bil.

Eftersom den regionala tillgängligheten är problematisk har det lokala näringslivet och dess möjligheter att erbjuda arbetstillfällen desto större betydelse för kommunens tillväxt. Ett regionalt utvecklingsprogram för Västmanlands län 2007-2020 har tagits fram i samverkan med Västmanlands kommuner och landsting samt andra myndigheter och organisationer. Programmet visar vilka insatser som ska prioriteras för att stärka länets tillväxt och skapa förutsättningar för en hållbar regional utveckling. Sex insatsområden har valts ut:

- En god vardag
- Livslångt lärande
- Företagande och arbete
- Ett effektivt transportsystem
- Energi för framtiden
- Regional identitet

Norbergs politiska vision ligger helt i linje med det regionala utvecklingsprogrammet.

Norberg samarbetar med grannkommuner kring samhällsservice och praktisk kommunal förvaltning. Läs mer om detta under kapitlet "Tema", avsnittet "Regional samordning".

VISION 2015

I arbetet med att ta fram översiktsplanen har visionen för Norberg – Vision 2015 – fungerat som ledstjärna. Kortfattat säger den följande:

"Norberg är en välskött kommun med ett stolt kulturarv i ryggen och sikten på framtiden. Våra ungdomar är väl förberedda för framtiden, med goda kunskaper och tro på sin förmåga. Kvalificerad vidareutbildning finns på hemmaplan för livslångt lärande. I Norberg finns ett varierat och dynamiskt näringsliv. Små och stora företag utvecklas, kreativitet och entreprenörskapande karaktäriserar kommunen. Vår levande, unika kulturmiljö tillsammans med en satsning på rekreation och hälsa är tillväxtfaktorer som har lett till att den nationella och internationella turismen har ökat. Hela kommunen har en levande boendemiljö med attraktiva bostäder hållbara i ett ekologiskt perspektiv. Alla verksamheter är miljöcertifierade och kommunen framstår som en modell för andra kommuner. De väl utbyggda kommunikationerna innebär att invånarantalet ökat och att människor kan bo och verka i Norberg. Den kommunala servicen håller hög kvalitet och människor är delaktiga och har inflytande."

Visionen är en mycket viktig utgångspunkt för översiktsplanen och ska genomsyra dess inriktning och strategier. I juni 2011 beslutade Kommunfullmäktige följande tre inriktningsmål:

- Norberg ska ha delaktiga och engagerade medborgare som gör kultur-, idrotts- och fritidslivet unikt.
- Våra ungdomar ska ha goda kunskaper när de lämnar skolan och ser framtiden an med tillförsikt.
- Norbergs befolkning och näringsliv ska växa i en hållbar miljö.

Visionen kommer att provas år 2015 igen.

Låt dig överraskas!

ANALYS

VAD?

UTMANING: VI VILL VÄXA!

”Att vända befolkningsutvecklingen mot tillväxt är en stor och viktig utmaning”

Ökande befolkning

Norbergs befolkning minskar. Kommuninvånarna utgör den bas som genom att betala skatt finansierar den kommunala serviceverksamheten. Ju fler skattebetalare desto större ekonomiskt utrymme för samhällsservice står till kommunens förfogande. Att vända den negativa befolkningsutvecklingen mot tillväxt är därför en stor och viktig utmaning för kommunen. År 2015 ska befolkningen, enligt kommunens politiska vision, ha ökat från dagens dryga 5 700 till 6 500 kommuninvånare.

”Entreprenörsanda och företagsamhet skall tas tillvara och tillåtas att blomstra”

Växande näringsliv

Av stor betydelse för kommunens ekonomiska tillväxt är det lokala näringslivet. En positiv utveckling såväl vad gäller redan etablerade verksamheter som nyetableringar bidrar till ett ökat kommunalt ekonomiskt utrymme. Idag finns i Norberg en småskalig entreprenörsanda och företagsamhet som ska tas tillvara och tillåtas blomstra. Ett stabilt och väl fungerande lokalt näringsliv ger arbetstillfällen för kommuninvånarna och en ökad soliditet i kommunen vilket ökar attraktiviteten för bosättning och besök.

”Ekologiskt hållbar planering kräver kunskap, strategier och kontinuerligt arbete”

Hållbar utveckling

För att kommunen ska kunna utvecklas mot ett bärkraftigt samhälle krävs ett långsiktigt socialt, ekonomiskt och ekologiskt hållbarhetsperspektiv. Den ekologiska hållbarheten är i hög grad avhängig den miljöpåverkan som blir en följd av fysiska förändringar i samhället. En hållbar planering kräver kunskap, strategier och kontinuerligt arbete för att genom kloka avvägningar kunna minimera negativ miljöpåverkan i samband med bl.a. energiförsörjning, vattenförsörjning, resursuttag, industriell produktion och transporter.

INRIKTNING: MÄNSKLIGT OCH FÖRETAGSAMT!

För att möta rådande utmaningar behöver Norberg på ett balanserat och miljöklokt sätt utvecklas till en mer attraktiv kommun att leva och verka i. Men hur?

Boende

Norberg är en pendlingsort vilket innebär att flertalet Norbergsbor reser till och från arbete och/eller skola utanför kommunen. Även om Norbergs lokala näringsliv växer och på sikt kan erbjuda fler arbetstillfällen bedöms pendlingen sannolikt dominera under överskådlig framtid. En befolkningsökning måste alltså baseras på att det är attraktivt att *bo* i Norberg, även om man arbetar på annan ort.

Norbergs speciella attraktivitet för boende består bland annat i den lantliga karaktären, eget hus med närhet till djur och natur, bygemenskap, rimliga fastighetspriser, sjöutsikt, tystnad och stillhet etc. För att attrahera nya kommuninvånare som kombinerar boende i Norberg med arbete utanför kommunen krävs dock möjlighet till effektiv regional pendling.

Trivsel och bekvämlighet i vardagslivet, trygghet, jämställdhet, tillgänglighet och medbestämmande i samhället är för många avgörande kvaliteter vid val av bosättning. Dessa frågor ska därför beaktas i den fysiska planeringen och konkret präglade utformningen av offentliga rum och miljöer. Den kommunala planeringsprocessen ska präglas av att människan sätts i centrum i planeringen, och ska bedrivas med stor uppmärksamhet på medborgarens kunskap och erfarenheter. Denna inställning ska genomsyra den kommunala verksamheten och dess bemötande av individen.

”Norbergs speciella attraktivitet för boende består bland annat i den lantliga karaktären”

”För att attrahera nya kommuninvånare krävs möjlighet till effektiv regional pendling”

Livskvalitet vid Norbergån

”Mjuka frågor skall beaktas i planeringen och konkret präglade utformningen av offentliga rum och miljöer”

”Norbergs företagsklimat är välkomnande, öppet och tillåtande”

Wernergårdens mejeri

”Norbergs tätort och landsbygden som helhet är viktiga tillgångar för besöksnäringen”

Nya Lapphyttan

Företagande

Tillväxt och ekonomisk utveckling är beroende av såväl framgång och kontinuitet i existerande företag inom kommunen, som av nyetablering av olika verksamheter, stora som små. Oavsett om dessa nya initiativ kommer från kommuninvånare eller från företagare utanför kommunen, är det mycket viktigt att Norbergs företagsklimat är välkomnande, öppet och tillåtande. Idag finns en regional näringslivsorganisation som aktivt främjar denna utveckling; Tillväxtgruppen i Norra Västmanland.

Attraktivitet för etablering av nya företag påverkas också av tillgången på kvalificerad arbetskraft. Möjligheten till vidareutbildning inom kommunen är idag begränsad, vilket understryker vikten och behovet av goda pendlingsmöjligheter mellan Norberg och externa lärosäten. Förbättrade kommunikationer behövs även för näringslivets varutransporter, regional samverkan och utveckling.

Nyetablering inom kommunen förutsätter att det finns tillgänglig mark att erbjuda. I Norberg är tillgången på lämplig mark god, men planberedskapen svag. Kommunen ska utreda och förbereda markområden för verksamheter genom prioriterad planläggning.

Turism

En viktig bas för kommunens lokala näringsliv idag är turismen. Norbergs tätort är en strategisk plats för turismen, då både service och sevärigheter i stor omfattning finns samlade i eller kring tätorten. Landsbygden som helhet är en annan viktig tillgång för besöksnäringen; bergsmansbyar, gruvmiljöer, småbrutna jordbrukslandskap och natursköna skogsområden med vandringsleder och fiskesjöar.

Det aktiva föreningsliv och entreprenörskap som finns i Norberg ger goda förutsättningar för en utveckling av turistnäringen som komplement till det som den kommunala verksamheten kan erbjuda. Arbete för minskad miljöbelastning och ökad medvetenhet och kunskap om natur- och kulturvärden är viktiga led i utvecklingen. Privata och ideella initiativ är viktiga framgångsfaktorer! Kommunen kan dock genom sin planering främja en långsiktigt hållbar utveckling av besöksnäringen genom fysiska förutsättningar som goda kommunikationer, tillgänglighet till och attraktivitet i den offentliga miljön. Kombinerat med stärkt marknadsföring och regional samverkan kan detta göra Norberg till en attraktiv och särpräglad del av Bergslagen med en tydlig egen identitet.

STRATEGI

- Ökad regional tillgänglighet
- Stark kärna – Levande landsbygd
- Nära till natur och kultur

HUR?

ÖKAD REGIONAL TILLGÄNGLIGHET

*”Täta och snabba
bussförbindelser samt
en restidsförkortning
för tågförbindelser”*

För att Norberg ska kunna vara en attraktiv kommun att bo i, bedriva verksamhet i och besöka behöver den regionala tillgängligheten förbättras, i synnerhet i nord-sydlig riktning. Med dagens kunskap om relationen mellan ökad trafik och negativ miljöpåverkan är utgångspunkten i kommunens strävanden att minska andelen biltransporter och öka andelen gods- och persontransporter med tåg.

Täta och snabba bussförbindelser mellan Norberg och Avesta och Fagersta samt en restidsförkortning för tågförbindelser till Falun/Borlänge och Västerås/Mälardalsregionen ger Norberg tillgänglighet till en större handels- och arbetsmarknadsregion. Målet är att norbergsbor ska kunna pendla kollektivt till arbete och skola i Västerås med en restid som understiger en timme.

På kort sikt rekommenderas att Snytensspåret tas i bruk för gods- och persontrafik, med ny tågstation i centrala Norberg. En kapacitetsökning på Godsstråket genom Bergslagen på längre sikt kan ytterligare komma att integrera kommunen i regionen genom förbättrade pendlingsmöjligheter och transportvägar för gods. I översiktsplanen redovisas alternativa lägen för framtida dubbelspårsutbyggnad.

- Gång-, cykel- och ridväg
- ➔ Ökad tågtrafik på kort sikt
- ➔ Ökad tågtrafik på lång sikt (alternativa sträckningar)

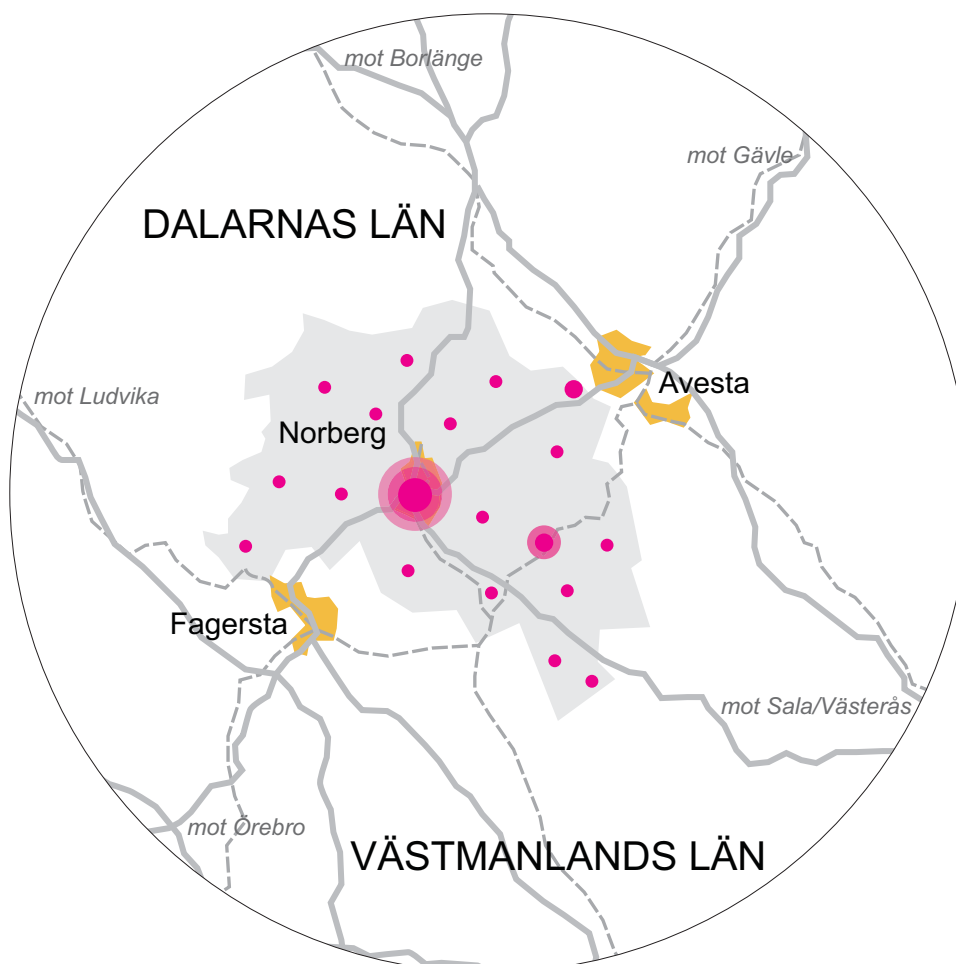
Öka tillgängligheten och förbind Norberg med regionen

STARK KÄRNA – LEVANDE LANDSBYGD

För att uppnå en god balans i kommunens utveckling rekommenderas strategier som syftar till att å ena sidan upprätthålla och stärka serviceunderlaget i kommunkärnan och att å andra sidan främja en levande landsbygd i hela kommunen:

- Större samlad utbyggnad av bostäder och verksamheter ska kunna ske i Norbergs tätort, Karbenning och Bjurfors för att stärka kommunkärnan och utnyttja strategiska lägen nära infrastruktur och service.
- Utbyggnad av samlad bebyggelse på landsbygden får ske inom och i anslutning till utpekade områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen, (LIS-områden). Strandnära lägen erbjuder en extra attraktivitet för boende och utveckling av turism.
- Mindre/enstaka komplettering av bebyggelse på landsbygden och i bergsmansbyarna ska bejakas, liksom småskaliga verksamheter på landsbygden. Detta förhållningssätt antas leda till att Norbergs kulturarv kan leva och utvecklas utan att belastningen på miljö och klimat ökar, samt att ett meningsfullt brukande av kulturmiljöer och bergsmansbyar främjas.

”Upprätthålla och stärka serviceunderlaget i kommunkärnan och främja en levande landsbygd i hela kommunen”

Stärka kommunkärnan och främja levande landsbygd

Norbergs gruvmuseum

NÄRA TILL NATUR OCH KULTUR

Den största delen av Norbergs markområden är och kommer inom överskådlig framtid att förbli skogsmark med sjöar och mindre inslag av öppen jordbruksmark. Inom kommunen finns också ett stort utbud av intressanta industrihistoriska kulturmiljöer. I Norberg finns en god bas för att boende och besökare alltid ska ha nära till rekreation och spännande upplevelser. För att utnyttja denna potential behövs strategier för såväl bevarande som utveckling:

- Värna stora opåverkade områden norr om väg 68.
- Värna och utveckla öppet jordbrukslandskap i hela kommunen.
- Bejaka utveckling av levande jordbruks- och kulturmiljöer och bergsmansbyar.
- Bejaka utveckling av turism.
- Utveckla kommunens nät av vandrings-, cykel- och ridleder.

Utveckla möjligheter till natur- och kulturupplevelser

ÖVERSIKTSPLAN

I följande avsnitt beskrivs rekommenderad mark- och vattenanvändning, rekommendationer för fortsatt planering, fördjupade studier av delområden samt hantering av riksintressen.

SÅHÄR!

HUVUDDRAG

Översiktsplanen är inriktad på att tydligare integrera kommunen i regionen och skapa ökad attraktionskraft för inflyttning, näringsliv och besöksnäring genom förbättrade kommunikationer, bebyggelseutveckling i strategiska lägen och aktivt tillgängliggörande av natur- och kulturmiljöer.

ANVÄNDNING AV MARK OCH VATTEN

Till följande avsnitt hör ”Karta 1 – Mark- och vattenanvändning”.

Oförändrad mark- och vattenanvändning

Inom den största delen av kommunen redovisas på kort och lång sikt en oförändrad markanvändning, vilket i huvudsak innebär fortsatt skogsbruk och rekreation samt i liten omfattning fortsatt jordbruk. Även användningen av kommunens vattenområden förväntas i huvudsak förbli oförändrad, vilket innebär fortsatt rekreatiönsändamål; bad, fritidsfiske och båt-sport.

Oförändrad mark- och vattenanvändning i stora delar av kommunen.

Förändrad markanvändning

Förändrad markanvändning rekommenderas i form av bebyggelseutveckling främst i tätorten Norberg-Kärrgruvan, Karbenning och Bjurfors. Även bebyggelsekomplettering i etablerade byar och enstaka komplettering i anslutning till befintlig bebyggelse på landsbygden bejakas och främjas, men redovisas inte specifikt i markanvändningskartan.

I anslutning till några sjöar utpekas LIS-områden för utbyggnad av bostäder och/eller verksamheter.

Ett flertal områden inom kommunen rekommenderas för utbyggnad av vindkraft.

Tre områden centralt i kommunen utpekas som utvecklingsområden för gruvindustri.

Vidare redovisas reservat för breddat järnvägsspårområde för Godsstråket och Snytenspåret, samt reservat för nytt spår som alternativ till breddning av Godsstråket. Spårreservatet är ej fastlagt och ska ses som en principiell lokalisering. Vid strategiska platser i anslutning till spår och spårreservat redovisas områden för tågstation och pendelparkering.

Utbyggnad av cykelvägar med kompletterande ridstig rekommenderas längs de större vägarna genom kommunen.

Framtidens Norberg - Låt dig överraskas!

REKOMMENDATIONER

Till följande avsnitt bör "Karta 2 – Rekommendationer". Rekommendationerna gäller inom områden med motsvarande bokstavsbezeichnung i kartan.

G. Generella rekommendationer

- Bejaka enstaka bebyggelsekomplettering på landsbygden i anslutning till befintlig bebyggelse och där andra starka allmänna intressen inte finns.
- Uppmuntra bebyggelse med god energihushållning, t.ex. passivhus och lågenergihus.
- Uppmuntra uppvärmning av bebyggelse med förnyelsebara energikällor, t.ex. biobränslen.
- Uppmuntra "egen" energiförsörjning med t.ex. solceller och småskalig vindkraft.
- Bevara och utveckla öppen jordbruksmark.
- Bejaka utveckling av levande, småskalig jordbrukskultur och matproduktion.
- Bevara och komplettera stigar och leder för ökad tillgänglighet till natur-, kultur- och friluftsvärden.
- Ta stor hänsyn till natur/kultur/landskapsvärden vid förändringar och tillägg i den fysiska miljön.
- Bevaka möjligheten att öka järnvägskapaciteten på befintliga spår samt genom utbyggnad av nya spår.
- *Kommentar: I förlängningen av en tillåtande inställning till bebyggelsekomplettering på landsbygden kan det finnas risk för att kommunens särart förvanskas om det lantliga och natursköna på sikt blir sönderbyggt av spridd bebyggelse. Det kan också uppstå konflikter mellan lantbrukets intressen och viljan att bo på landet. Därför ska dialog kring vikten av god utformning, placering och hänsyn till kulturmiljövärden, landskapsbild och en levande landsbygd där djurbållning är en viktig beståndsdel föras mellan kommun och intressent i varje enskilt fall.*

B. Ortsutveckling

- Bejaka nya bostäder, verksamheter, turism och service.
- För ny bebyggelse ska fjärrvärme/närvärme vara förstahandsalternativ för uppvärmning.
- Utveckla infrastruktur för hållbara transporter; järnväg, busstrafik och gång- och cykeltrafik.
- Prova bebyggelse- och infrastrukturutveckling i detaljplan.
- Utveckla grönska och mark för närrekreation inom orten.
- Utveckla offentliga miljöer och mötesplatser i riktning mot ökad tillgänglighet och trygghet samt ökade skönhetsvärden.

- Utför noggrann naturinventering i samband med prövning av exploatering inom naturmark.
- Där område B1 överlappar område som pekas ut som utvecklingsområde för gruvindustri (M) måste mycket stor hänsyn tas till gruvintresset så att inte hinder uppstår för en framtida gruvetablering.
- *Kommentar: Inom dessa områden gäller även de generella rekommendationer som inte står i konflikt med punkterna ovan eller annan överlappande beteckning (F eller M). Mer preciserade rekommendationer för ortsutveckling av B1, B2 och B3 tillkommer under rubriken Fördjupningsområden.*

LIS. Landsbygdsutveckling i strandnära lägen

- Se rubricerat avsnitt för rekommendationer och utveckling för respektive LIS-område.

L. Värdefull landskapsbild

- Ta stor hänsyn till landskapsbilden, dess skönhetsvärden och dess pedagogiska värden för förståelsen av kulturmiljöer vid förändringar i den fysiska miljön.
- Bevara åker-, ängs- och hagmarker öppna genom jordbruk och djurhållning.
- Plantera ej skog inom öppen mark.
- *Kommentar: Inom dessa områden gäller även de generella rekommendationer som inte står i konflikt med punkterna ovan.*

Vi. Vindkraftsutbyggnad – särskilt lämpliga områden

- Det planeringsunderlag, med avseende på vindkraft, som har godkänts av Kommunfullmäktige ska användas vid handläggning av ärenden som rör vindkraft.
- Vid planering av vindkraftsanläggningar inom områden som pekas ut som utvecklingsområde för gruvindustri (M) måste mycket stor hänsyn tas till gruvintresset så att inte hinder uppstår för en framtida gruvetablering.
- Vid planering av vindkraftsanläggningar inom områden som överlappar Bålsjöfältets hinderyta (F) ska särskilda hänsyn tas till flygverksamheten.
- *Kommentar: Inom dessa områden gäller även de generella rekommendationer som inte står i konflikt med punkterna ovan eller annan överlappande beteckning (M eller F).*

F. Flygplats (Bålsjöfältets hinderyta)

- I samband med planering och lagstiftning inom området ska samråd ske med berörd flygplats och Luftfartsverket.
- I nära anslutning till flygplatsen ges flygplatsverksamhetens intressen och utveckling avseende infrastruktur, bebyggelseutveckling och

eventuella risker/störningar hög prioritet.

- Där området överlappar områden som pekats ut som utvecklingsområde för gruvindustri (M) måste mycket stor hänsyn tas till gruvintresset så att inte hinder uppstår för en framtida gruvetablering. Flygverksamhetens eventuella nytta för framtida gruvverksamhet bör beaktas.
- *Kommentar: Inom området gäller även de generella rekommendationer som inte står i konflikt med punkterna ovan eller annan överlappande beteckning (B1, M eller Vi).*

M. Utvecklingsområde för gruvindustri

- Möjlighet till utveckling av gruvdrift ska prioriteras framför andra intressen. Detaljplaneläggning krävs innan gruvverksamhet startar för att precisera gruvdriftens markanspråk.
- För utveckling väljs om möjligt områdena Bålsjöberg och Svartberget i första hand, då en exploatering vid Spännarhyttan kan innebära negativa konsekvenser för friluftslivet.
- Områdenas utbredning är inte exakt. Utrymme för magasinering behövs i anslutning till anläggningarna.
- *Kommentar: Inom områdena gäller även de generella rekommendationer som inte står i konflikt med punkterna ovan eller annan överlappande beteckning (B1, F eller Vi).*

FÖRDJUPNINGSSOMRÅDEN

B1. Norberg – Kärrgruvan

Beskrivning av dagsläget

Norberg och Kärrgruvan ligger öster om sjön Noren, där väg 68 korsas av väg 270 från norr och väg 256 från söder. De två byarna, Kärrgruvan i norr och Norberg i söder, är mer eller mindre sammanväxta med bebyggelse och utgör en gemensam tätort med ca 4 600 invånare. I norr och öster gränsar tätorten mot skogsmark och i söder mot ett böljande jordbrukslandskap med ett dammsystem längs Norbergsån. Huvudinfarterna till tätorten är från väg 68. Det är svårt att se tätorten från vägen och infarterna är anonymt utformade.

Norbergs bykärna utgörs dels av en äldre bystruktur, dels av modernare centrumbebyggelse uppförd huvudsakligen under 1900-talet till och med tidigt nittital. Den äldre bebyggelsen kring Norbergsån, småskalig tät träbebyggelse inramad av mycket grönska, är av riksintresse för kulturmiljövården (Norbergs centrum/U11). I anslutning till ån ligger kyrkan vars torn sticker upp som ett tydligt landmärke. Övrig centrumbebyggelse utgörs i huvudsak av mindre flerbostads-

hus i upp till tre våningar med verksamheter och service i bottenvåningarna. Offentlig och kommersiell service finns huvudsakligen i Norbergs centrum.

Utanför bykärnan finns bostadsområden av olika karaktär, främst villaområden men även områden med storskaligare flerbostadshus. Söder och öster om bykärnan finns utpräglade verksamhetsområden, delvis förknippade med tidigare gruvdrift. Här står Norbergs andra viktiga landmärke, Mimerlaven.

Klackberg väster om Noren är ett av Norbergs äldsta gruvområden. Det är av riksintresse för kulturmiljövården och delar av gruvområdet är också naturreservat. Området är idag mycket viktigt för rekreation, idrott och kulturupplevelser. Här finns förutom vandrarhem också en konferensanläggning. En skidstadion ligger delvis i naturreservatet och anläggningen utnyttjar en av de gamla gruvbyggnaderna. På ett unikt sätt kombineras natur, kultur och idrott både sommar och vinter och det finns en stor utvecklingspotential i området. Gång- och cykelbana in till centrala Norberg finns, men en säker passage över väg 68 saknas.

Norbergs hembygdsgård och Nya Lapphyttan väster om Norberg är en viktig besöksmiljö för turister men också ett väl utnyttjat område för lek, promenader och friluftsliv för norbergsborna. Området är väl skyltat från väg 68 och väg 256, men säkra och lättframkomliga gång- och cykelvägar från centrum saknas. Utveckling av området pågår och en vision om att skapa Bergslagens medeltidsmuseum har tagits fram.

Kärrgruvan, delvis av riksintresse för kulturmiljövården, utgörs av en gles struktur som uppkommit i samband med gruvverksamheten; spridd bebyggelse i form av främst småhus och brokig äldre verksamhetsbebyggelse. Dock saknas en tydlig bykärna. Stora delar av Kärrgruvans äldre gruvmiljöer är kulturhistoriskt bevarandevärda. Några är förklarade som byggnadsminnen.

Från Bålsjöverket norr om Kärrgruvan löper Snytenspåret genom hela tätorten. I Kärrgruvan finns ett rangeringsområde intill järnvägsspåret.

Som helhet innehåller tätorten en stor del grönområden, i form av såväl iordningsställda områden tillgängliga för rekreation som kilar av tät skog vilken separerar olika delar av tätorten. Kring Norberg-sån finns risk för översvämning vid höga flöden.

Markförhållandena i Norberg och Kärrgruvan är präglade av många års gruvverksamhet. I samband med översiktsplaneringen har en utredning gjorts för att klargöra dels riskfrågor i förhållande till markstabilitet i anslutning till äldre gruvor, dels eventuella intressen för återupptagande av gruvdriften inom kommunen (Bergsbruket och översiktsplanen, Bergskraft mars 2011). I utredningen konstateras dels att det inom Norberg-Kärrgruvan finns ett antal områden med rasrisk kopplad till äldre gruvverksamhet, dels att det i och i anslutning till tätorten finns områden som är intressanta för återetablering av gruvindustri.

Norbergsmiljöer

Analys

En analys av ortens förutsättningar ger följande:

plus

Tydliga element som Norbergs äldre bykärna med kyrkan och Mimerlaven skapar tillsammans med läget vid Noren stabilitet i strukturen.

Snytenspåret är en outnyttjad potential för gods- och persontransport.

Norbergsån och sjön Noren utgör grunden för en stark grönstruktur.

Stora outnyttjade markområden utgör potential för förtätning.

Malmtillgångar i berggrunden och befintlig infrastruktur skapar goda förutsättningar för återetablering av gruvindustri.

Anslutning av ny bebyggelse till fjärrvärme är möjlig.

minus

Svag annonsering mot infartsvägarna och otydliga entréer till tätorten.

Väg 68 utgör en barriär mellan Noren och centrum, säkra och trygga korsningsställen saknas.

Gång- och cykelbanor saknas längs de större vägarna.

Vegetationspartier, öppna markytor, järnvägsspår och glest bebyggda verksamhetsområden inom tätorten splittrar delar av bystrukturen.

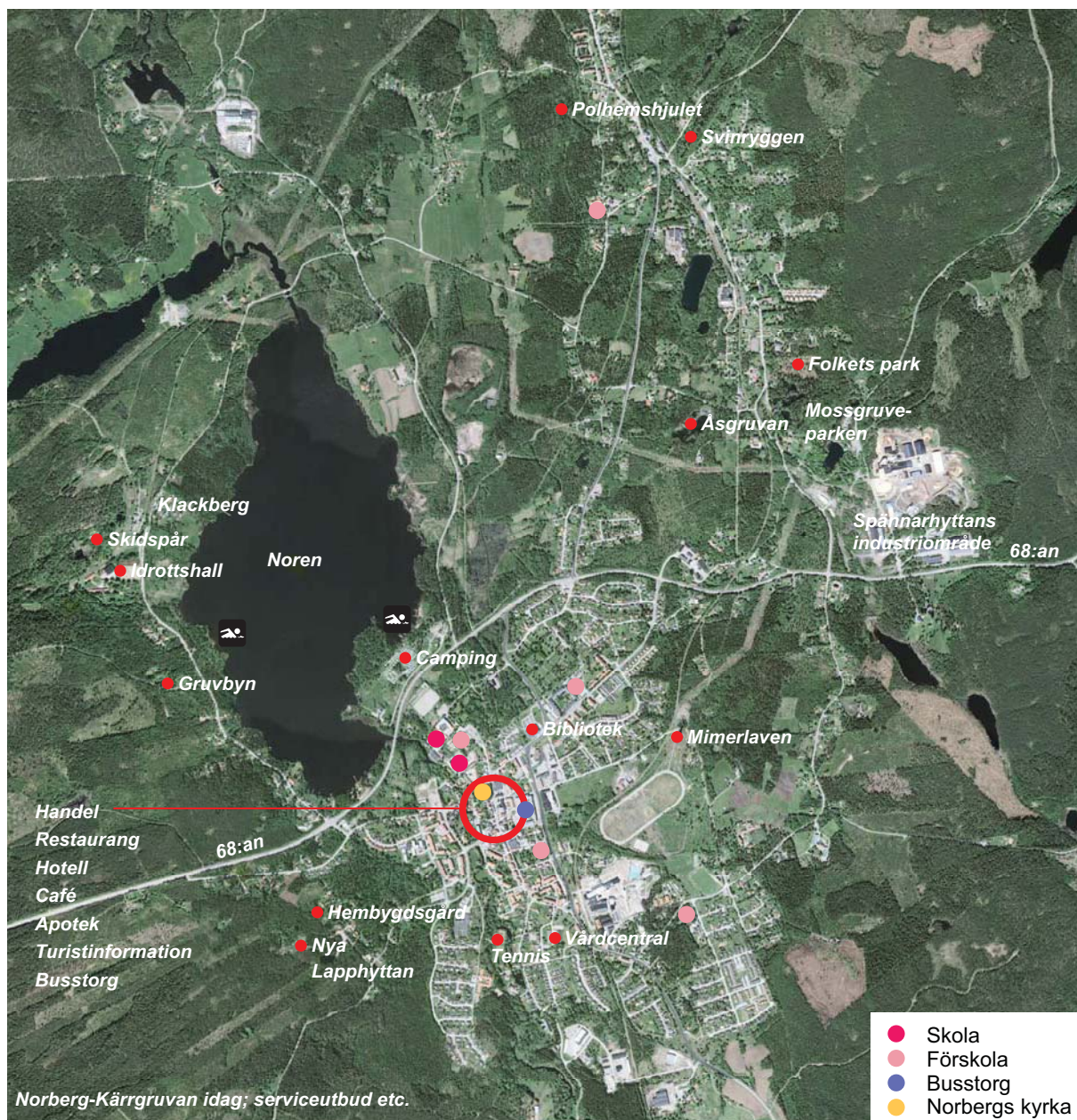
Osäkerhet gällande markstabilitet, rasrisk konstaterad inom vissa områden.

Översvämningsrisk längs Norbergsån.

Rekommenderad ortsutveckling

Utvecklingen av Norberg och Kärrgruvan är inriktat på att synliggöra tätorten, göra den mer tillgänglig, stärka bystrukturen inåt med bebyggelse, rörelsestråk och trivsamma offentliga miljöer, samt skapa möjlighet för återetablering av gruvdrift:

- Skapa tydliga entréer till tätorten och gör den synlig från infartsvägarna. Utred lämplig lokalisering av rastplats med biogastankställe längs väg 68. Utred utformning och landskapsplanering kring de större vägarna i ett gestaltungsprogram.
- Reservera plats för utveckling av Snytenspåret för gods- och persontrafik samt kringytor i form av tågstation, pendelparkering och service i läge nära busstorget.
- Utveckla tydliga rörelsestråk för gång- och cykeltrafik mellan östra och västra Norberg samt mellan Norberg och Kärrgruvan.
- Öka kontakten mellan Norbergs centrum och sjön Noren genom promenadstråk längs Norbergsån och säkra korsningar med väg 68.
- Utveckla Prostudden för bebyggelse, rekreationsytor och offentliga mötesplatser.

- Utred förutsättningarna för bebyggelseutveckling med bostäder och verksamheter inom oexploaterade ytor i tätorten.
- Främja återetablering av gruvindustri.
- Öka utnyttjandet av fjärrvärmenätet.
- Utred möjlighet till bebyggelseutveckling i anslutning till riksintresset Norbergs centrum (Obs - hänsyn till översvämningsrisk).
- Beakta rasrisk i all fysisk planering i anslutning till Norbergs gamla gruvområden. Utarbeta fördjupade kunskapsunderlag och åtgärdsprogram för att öka säkerheten inom rasriskområden.

Karbenning idag

Karbenning station

B2. Karbennings stationssamhälle

Beskrivning av dagsläget

Karbennings stationssamhälle ligger mellan sjöarna Bågen och Labodasjön i kommunens sydöstra del. Norrut omges samhället av skogsmark och i söder gränsar det mot småbrutet öppet jordbrukslandskap. Orten som passeras av väg 756 och järnvägen (Godsstråket genom Bergslagen) har vuxit upp kring tågstationen från omkring år 1900. Idag bor c:a 150 personer i Karbennings stationssamhälle. I den omgivande s.k. Karbenningbygden bor ytterligare c:a 500 personer.

Bebyggelsen utgörs huvudsakligen av villor norr om väg 756, Stationsvägen. Vid infarterna till samhället kantas Stationsvägen av traditionella bergsmansgårdar. Vid den norra infarten ligger ett aktivt gårdsmejeri med sommarcafé och ostförsäljning. I norr ligger också Karbennings såg. Inom sågens område finns stora lager- och verksamhetsbyggnader liksom arealer för virkesupplag i anslutning till Stationsvägens förlängning mot Olsbenning. Söder om Stationsvägen ligger tågstationsområdet. Stationen är en karaktäristisk tegelbyggnad omgiven av tomma grusytor och en kort perong. Stationsområdet utgör en viktig omlastningsplats för virke.

För kommersiell service är Karbenningsborna hänvisade till Norbergs tätort. Viss allmän service finns dock i form av dels förskole- och biblioteksverksamhet i f.d. Nickeboskolan dels busstrafik till Norberg på vardagar. Vissa tågturer mellan Örebro och Gävle stannar också i Karbenning. I skolan finns också gym och idrottshall som drivs av den lokala idrottsföreningen. I skogen mellan skolan och sjön Bågen finns ett elljusspår för motion, skött av idrottsföreningen. Vid sjön finns en ordnad badplats.

Huvuddelen av samhället ligger inom detaljplanelagt område, dock ej sågverket. Delar av samhället omfattas av kommunens kulturminnesvårdsprogram. Samhällets södra del utgör skyddsområde för vattentäkt.

Godsstråket är av riksintresse för kommunikationer. Järnvägen är också transportled för farligt gods, vilket ger särskilda förutsättningar avseende risk och säkerhet. Lastbilstransporter på Stationsvägen och tågtransporter genererar störningar i form av trafikbuller och vibrationer.

Analys

En analys av ortens förutsättningar ger följande:

Lämpliga lägen finns för nya bostäder, verksamheter och turism nära utvecklingsbar kollektivtrafik och godstransport.

Tydlig bystruktur att bygga vidare på.

Möjlighet att bygga ut närvärme.

Naturskön och lantlig miljö innebär attraktivitet för boende och besökare.

Idrottshall, motionsspår och badplats ger goda förutsättningar för aktivt friluftsliv, idrott och rekreation.

plus

Buller- och vibrationsstörningar från stor andel tung trafik.

Skyddsområdet för vattentäkt ställer särskilda krav på avlopp och dagvattenhantering.

Gång- och cykelbanor saknas längs Stationsvägen och in till Norberg.

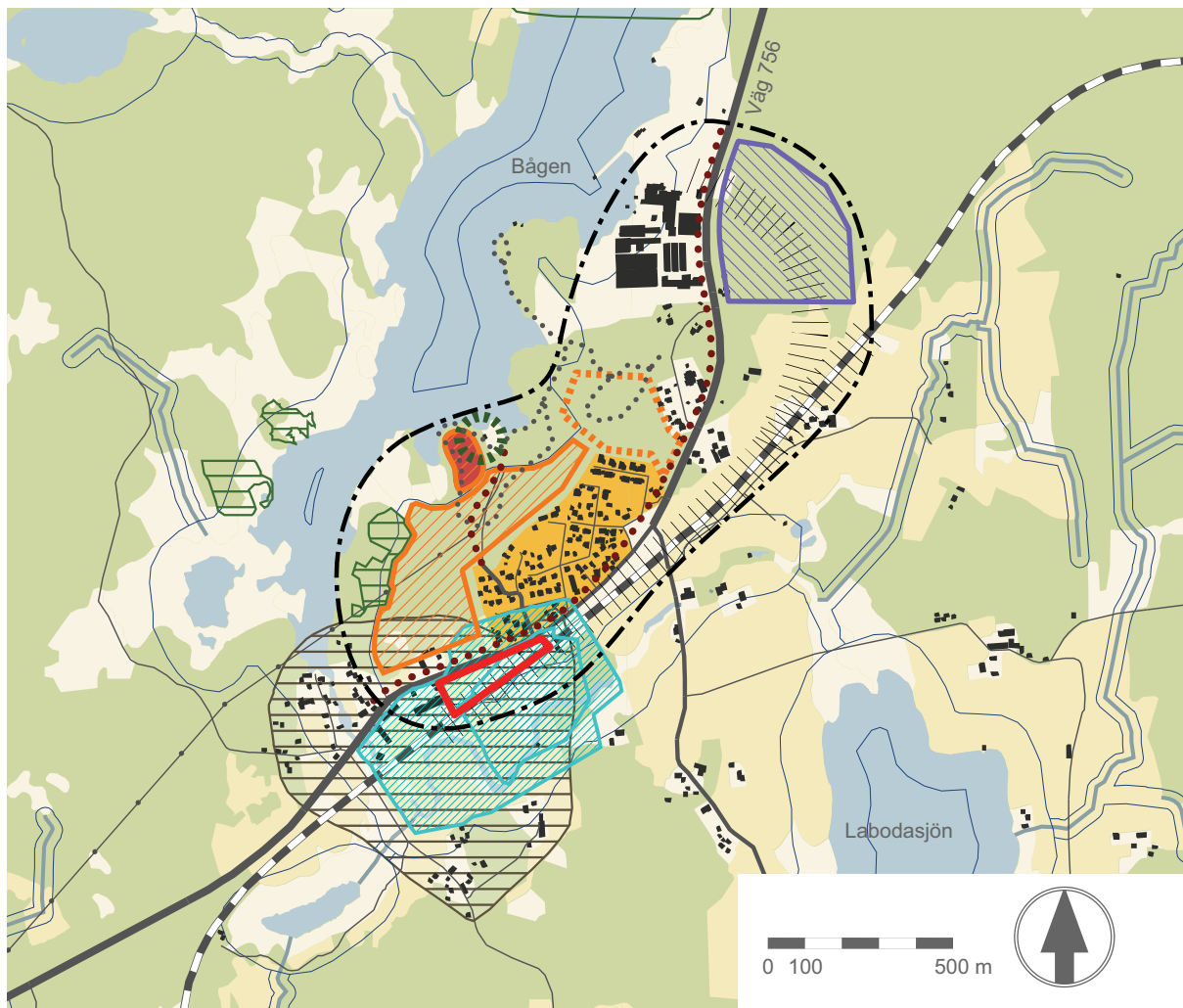
Begränsad tillgång till service.

minus

Rekommenderad ortsutveckling

Utvecklingen av Karbenings stationssamhälle är inriktat på nyttjande av det strategiska läget vid goda kommunikationer och natursköna miljöer:

- Reservera plats för utveckling av tågstationen för ökad gods- och persontrafik och kringytor i form av pendelparkering, busstation och service.
- Utred möjligheten att dra ett stickspår från Godsstråket till Karbenings såg.
- Utred området mitt emot sågen öster om väg 756 för verksamhetsetablering.
- Utred möjligheten till lokal energiproduktion i form av närvärmeverk.
- Utveckla skogsområdet sydost om Bågen för bostäder, rekreationsytor och offentlig mötesplats (delvis LIS-område).
- Utveckla motionsslingan och en kombinerad strandpromenad i samklang med nya bostäder.
- Upprätta ett tydligt rörelsestråk mellan Karbenning station och badplatsen vid Bågen.
- Utveckla cykelbana längs väg 756 och vidare mot Norberg.

TECKENFÖRKLARING

— · — · — Ortsutveckling Karbenning

Områden med oförändrad
mark- och vattenanvändning

— — — Järnväg

— — — Väg, varierande standard

— — — Kraftledning

· · · · · Motionsspår

■ Vatten

■ Bebyggelseområde bostäder

■ Skogsområde

■ Åkermark

■ Övrig öppen mark

— Strandskydd

⊗ Badplats

■ Område med höga naturvärden
För innehåll se ÖP 2011 Karta 1

■ Område med höga kulturvärden
För innehåll se ÖP 2011 Karta 1

■ Skyddsområde för vattentäkt

Områden med förändrad
mark- och vattenanvändning

■ Utredningsområde för station,
service, pendelparkering m.m.

■ Utvecklingsområde bostäder

■ Utvecklingsområde LIS

■ Utvecklingsområde verksamheter

■ Utredningsområde för bebyggelse

||| Spårreservat

· · · · · Gång-, cykel- och ridbana

B3. Bjurfors

Beskrivning av dagsläget

Bjurfors ligger vid väg 751 i nordöstra delen av kommunen, intill kommungränsen mot Avesta. Orten växte ursprungligen upp kring en hyttplats och senare ett mässingsbruk. Anläggningar med anor från bruket finns kvar i anslutning till Bjurforsbäcken, men tillhörande byggnader är borta, med undantag från den anrika Bjurfors herrgård och arbetarbostaden i Tråbacken. Herrgården, som uppfördes under sent 1700-tal brann ner till grunden 2006, men är nu återuppbyggd som privatbostad. På andra sidan vägen från herrgården ligger en konferensanläggning i byggnader som 1895-1970 inrymde Bjurfors skogsskola där skogsvaktare utbildades. De äldre kulturmiljöerna omfattas av kommunens kulturmiljövårdsprogram. De är en synlig del av Bergslagens historia, och passeras även av Bruksleden.

Övrig bebyggelse i Bjurfors utgörs av ett tjugotal modernare småhus. Orten har idag c:a 50 invånare. Service och arbetsplatser saknas inom orten. Närmaste service (3 km) finns i Avesta centrum. Bussförbindelse till Fagersta, Norberg och Avesta finns med halvtimmes- till timmestrafik på vardagar och glesare trafik på kvällar och helger. Avesta-Krylbo station nås på c:a en kvart med buss. Cykelväg till Avesta, Krylbo och Norberg saknas.

Analys

En analys av ortens förutsättningar ger följande:

God närhet till service i Avesta centrum och regional tågtrafik i Krylbo.

Möjlighet finns för fjärrvärmeanslutning i Avesta.

Vackra natur- och kulturmiljöer skapar attraktivitet.

Lämpliga lägen finns för nya bostäder och anläggningar för turism.

God bussförbindelse till Avesta, Krylbo, Norberg och Fagersta.

Cykelväg längs väg 751 saknas.

Avloppsfrågan behöver utredas.

plus

minus

Bjurfors herrgård

Bjurfors idag

Rekommenderad ortsutveckling

Utvecklingen av Bjurfors är inriktat på nyttjande av det strategiska läget nära Avesta med service, arbetsplatser och regionala kommunikationer:

- Utred möjligheten till bebyggelseutveckling i Bjurfors i ett programarbete.
- Bejaka utveckling av anläggningar för turism i anslutning till Bruksledens sträckning.
- Utveckla cykelbana längs väg 751 mot Avesta och mot Norberg.
- Utred möjlighet att ansluta bebyggelse till fjärrvärme i Avesta alternativt till lokal energiproduktion i form av närvärme.

TECKENFÖRKLARING

- Kommungräns
- - - Ortsutveckling i Bjurfors

Områden med oförändrad mark- och vattenanvändning

- == Väg, varierande standard
- Kraftledning, stam
- Vandringsled
- Vatten
- Bebyggelseområde bostäder
- Skogsområde
- Åkermark
- Övrig öppen mark
- Strandskydd
- Område med höga naturvärden
För innehåll se ÖP 2011 Karta 1
- Område med höga kulturvärden
För innehåll se ÖP 2011 Karta 1

Områden med förändrad mark- och vattenanvändning

- Utredningsområde för bebyggelse
- Gång-, cykel- och ridbana

RIKSINTRESSEN

Allmänna intressen av särskild betydelse utpekade av staten som riksintresse. I översiktsplanen ska kommunen ta ställning till om man delar statens uppfattning beträffande riksintressenas redovisning och redogöra för hur riksintresset och dess värden tas tillvara.

Natur

Bredmossen och Kalkstråket Norberg-Fagersta är riksintressen för naturvård. Bredmossen, Älgberget, Karsbo äng, Grevensberg, Silvtjärn, Gåsmyrberget, Fröbenbenning och Komossen är Natura 2000-områden.

Kommunens ställningstagande

Kommunens syn på riksintressena överensstämmer med statens. Bredmossen, Älgberget, Karsbo äng, Grevensberg, Silvtjärn, Gåsmyrberget, Fröbenbenning och Komossen är naturreservat och ingår dessutom (undantaget Karsbo äng) i EU:s nätverk av skyddade områden, Natura 2000. Dessa förordnanden innebär att områdenas värden är väl skyddade genom föreskrifter, skötselplan och bevarandeplan. Kalkstråket Norberg-Fagersta omfattar naturreservatet/Natura 2000-området Silvtjärn och delar av naturreservatet Klackberg, men är i övrigt ”endast” utpekade som riksintresse för naturvård. Detta innebär att Kalkstråkets Norberg-Fagersta värden idag inte åtnjuter samma formella skydd som övriga riksintressen för natur inom kommunen. Kommunen är dock medveten om riksintressenas betydelse och avser inte att medge åtgärder som kan antas påverka riksintressena negativt.

Friluftsliv

Strömsholms kanal följer Kolbäcksåns vattensystem och är riksintresse för friluftsliv. Riksintresset omfattar en mindre yta av Norbergs kommun.

Kommunens ställningstagande

Kommunens syn på riksintresset överensstämmer med statens. Kommunen avser inte att medge åtgärder som kan antas påverka riksintressena negativt. Området ingår i det regionala nätverket Ekomuseum Bergslagen.

Kultur

Bråfors/U9, Norbergs gruvmiljöer/U10 (som utgörs av bl.a. Svinryggen, Polhemshjulet med konstkanal och stångång, Mossgruveparken och Klackberg-Kolningberget), Norbergs centrum/U11, Livsdal/U13 och Olsbenning/U14 är riksintressen för kulturmiljövården.

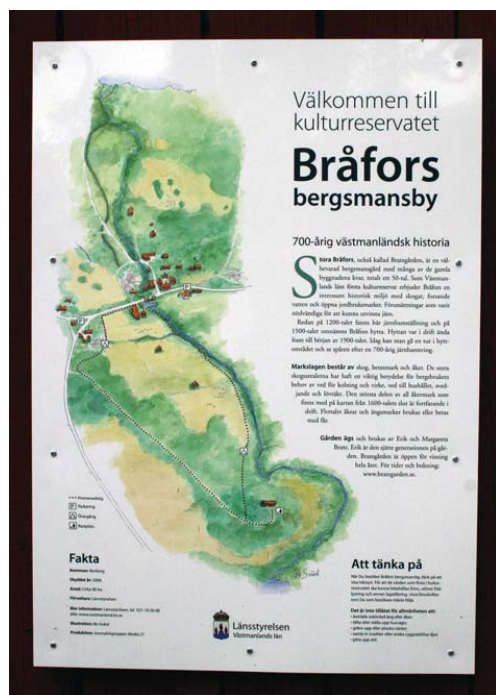
Klackberg

Polhemshjulets stångång

Norbergs by

Kulturreseptat Bråfors Bergsmansby

Natur och kultur i Klackbergsområdet

Kommunens ställningstagande

Kommunens syn på riksintressena överensstämmer med statens. Kommunen avser inte att medge åtgärder som kan antas påverka riksintressena negativt. Nedan beskrivs aktuell skyddsbild för kommunens riksintressen för kulturmiljövården. Om behov uppstår av att utöka skyddet av riksintressenas värden är kommunens avsikt att överväga möjligheten att göra detta genom upprättande av ny detaljplan eller områdesbestämmelser. Kommunen har inlett en diskussion med Västmanlands länsmuseum och Länsstyrelsen om framtagande av ett nytt kulturmiljövårdsprogram.

Bråfors bergsmansby är klassat som kulturreseptat. Detta förordnande innebär att områdets värden är väl skyddade genom föreskrifter och skötselplan.

Norbergs centrum ingår i kommunens kulturminnesvårdsprogram. Byn omfattas av detaljplaner som anger vilken hänsyn som ska tas till kulturmiljön.

Norbergs gruvmiljöer är upptagna i kommunens kulturminnesvårdsprogram och ingår i det regionala nätverket Ekomuseum Bergslagen. Polhemshjulet med stånggång samt byggnaderna i Mossgruveparken (undantaget Kärrgruvans Folkets Park) är byggnadsminnen, vilket innebär att dess värden skyddas enligt lagen om kulturminnen och genom särskilda skyddsföreskrifter. Klackbergsområdet är naturreservat och ingår i det regionala nätverket Ekomuseum Bergslagen. Reservatsförordnandet är formulerat så att såväl områdets naturvärden som dess kulturvärden ges skydd genom föreskrifter och skötselplan samt att området ska vara tillgängligt för friluftsliv.

Bergsmansbyarna **Livsdal** och **Olsbenning** är upptagna i kommunens kulturminnesvårdsprogram. Båda områdenas hyttområden skyddas enligt lagen om kulturminnen.

Kommunikationer

Järnvägssträckan Avesta – Fagersta (Godsstråket genom Bergslagen) som passerar Karbenning är av riksintresse för järnvägskommunikationer och av internationell betydelse för godstransport i TEN-T-nätet (transeuropeiska transportnätet).

Stockholm/Västerås och Borlänge flygplatser är riksintressen för luftfart. Flygplatsernas MSA-påverkande ytor (Minimum Sector Altitude, d.v.s. den höjd på vilken flygplanen påbörjar den sista delen av inflygningen, inom en radie av 55 km kring flygplatsen) berör Norbergs kommun.

Kommunens ställningstagande

Kommunens syn på riksintresset för järnväg överensstämmer med statens. Kommunen avser inte att medge åtgärder som kan antas påverka riksintresset negativt. Ett viktigt mål för Norberg är att persontrafiken med tåg till och från kommunen ska kunna utvecklas och öka. För att skapa handlingsfrihet för erforderlig framtida kapacitetsökning på järnvägen avser kommunen att avsätta ett reservatsområde på 50 meter på ömse sidor om nuvarande järnvägssträckning. Ett reservat för framtida alternativ sträckning av dubbelspår redovisas också i översiktsplanen, vilket ytterligare stödjer riksintresset.

Kommunen avser att ej heller medge åtgärder som kan antas påverka riksintressena för luftfart negativt. Kommunen kommer att uppmärksamma och ta hänsyn till flygplatsernas MSA-påverkande ytor i samband med planering av höga byggnationer som vindkraftverk och master.

Totalförsvarets militära del

Riksintresset för totalförsvarets militära del (3 kap. 9 § andra stycket miljöbalken) kan i vissa fall redovisas öppet i översiktsplanen, i andra fall inte. Dels finns områden i form av övnings- och skjutfält och flygflottiljer som redovisas öppet, dels kan det finnas områden som av sekretessskäl inte kan redovisas öppet. De senare har oftast koppling till spanings-, kommunikations- och underrättelsesystem. Huvuddelen av Sveriges kommuner är i olika omfattning berörda av riksintresset.

I Norbergs kommun finns inga öppet redovisade riksintressen. Inom kommunen kan riksintresset framför allt påverkas av uppförande av höga anläggningar som master och vindkraftverk. Därför ska Försvarsmakten kontaktas i tidigt skede i sådana plan-, miljö- och bygglovärenden. Hela landets yta är samrådsområde för objekt högre än 20 m utanför tätort och högre än 45 m inom tätort. Luftfartsverket ska höras för alla objekt som överstiger 20 meters höjd.

Kommunens ställningstagande

Kommunens syn på riksintresset överensstämmer med statens. Kommunen avser inte att medge åtgärder som kan antas påverka riksintresset negativt. Kommunen kommer att samråda med Försvarsmakten i tidigt skede inför t.ex. vindkraftsplanering eller uppförandet av master, så att lämpliga lokaliseringar tidigt kan identifieras och att eventuella sekretessbelagda områden och funktioner inte skadas.

LANDSBYGDSUTVECKLING I STRANDNÄRA LÄGEN (LIS)

Lagar och riktlinjer för strandskydd

Strandskydd

Skyddet av våra stränder tillkom redan under 1950-talet och har varit föremål för förändringar i miljöbalken (MB). Nu gällande strandskyddslagstiftning är från den 1 juli 2009. Enligt denna gäller skyddet vid havet och vid insjöar och vattendrag. Det omfattar land- och vattenområdet intill 100 meter från strandlinjen vid normalt vattenstånd. Länsstyrelsen får i det enskilda fallet besluta att utvidga strandskyddsområdet till högst 300 meter från strandlinjen om det behövs för att säkerställa något av strandskyddets syften. Strandskyddet syftar till att långsiktigt trygga förutsättningarna för allemansrättslig tillgång till strandområden och att bevara goda livsvillkor för djur- och växter på land och i vatten.

Inom strandskyddsområden får inte

- nya byggnader uppföras,
- byggnader eller byggnaders användning ändras eller andra anläggningar eller anordningar utföras, om det hindrar eller avhåller allmänheten från att beträda ett område där den annars skulle ha fått färdas fritt,
- grävningsarbeten eller andra förberedelsearbeten utföras för byggnader, anläggningar eller anordningar som avses i ovan eller
- åtgärder vidtas som väsentligt förändrar livsvillkoren för djur- eller växtarter.

Länsstyrelsen i Västmanlands län förordnade år 1999 att följande strandområden inte ska omfattas av strandskydd enligt bestämmelserna i Miljöbalken:

- Strandområden vid insjöar eller vattendrag, som inte finns redovisade på Lantmäteriverkets Gröna kartan samt
- strandområden vid vattendrag, eller delar av vattendrag, som finns redovisade med enkeldragen blå linje på Gröna kartan utanför 25 meter från strandlinjen vid normalt medelvattenstånd. Strandskydd ska dock gälla för delar av vattendrag i de fall dessa är belägna nedströms vattendrag med sådan bredd, att dess båda strandlinjer finns redovisade på Gröna kartan.

Dispens från samt upphävande av strandskydd

Enligt miljöbalkens 7 kap. 18 §, har kommunen möjlighet att ge dispens från strandskyddsbestämmelserna om det område som dispensen avser

- redan har tagits i anspråk på ett sätt som gör att det saknar betydelse för strandskyddets syften,
- genom en väg, järnväg, bebyggelse, verksamhet eller annan exploatering är väl avskilt från området närmast strandlinjen,
- behövs för en anläggning som för sin funktion måste ligga vid vattnet och behovet inte kan tillgodoses utanför området,
- behövs för att utvidga en pågående verksamhet och utvidgningen inte kan genomföras utanför området,
- behöver tas i anspråk för att tillgodose ett angeläget allmänt intresse som inte kan tillgodoses utanför området eller
- behöver tas i anspråk för att tillgodose ett annat mycket angeläget intresse.

Om dispensen gäller ett område för landsbygdsutveckling i strandnära lägen får även som särskilt skäl, enligt miljöbalkens 7 kap. 18d §, beaktas om

- en byggnad, anläggning, verksamhet eller åtgärd bidrar till utvecklingen av landsbygden eller
- området tas i anspråk för enstaka en- eller tvåbostadshus med komplementbyggnader i anslutning till befintligt bostadshus.

Dispens får inte ges om syftet med strandskyddet motverkas, dvs. om växt- och djurlivet påverkas på ett oacceptabelt sätt eller om allmänhetens tillgång till strandområden försämras på kort eller lång sikt.

Kommunen får, genom en bestämmelse i detaljplan, bestämma att strandskyddet ska upphävas för ett område. Förutsättningen är att det finns särskilda skäl enligt ovan och att behovet av att använda området är viktigare för samhället än strandskyddsintresset. I vissa områden är det länsstyrelsen som beslutar om upphävande av strandskyddet. Det gäller till exempel i naturreservat.

Vid beslut om dispens eller upphävande ska alltid en fri passage lämnas allra närmast stranden för att säkerställa allmänhetens tillgång och bevara goda livsvillkor för växt- och djurliv (7 kap. 18f § miljöbalken). Den fria passagen bör inte vara smalare än några tiotals meter. Den bör också anpassas till lokala förutsättningar, bebyggelsetäthet, landskapets karaktär och bebyggelsetradition.

Landsbygdsutveckling i strandnära lägen - lagstiftning

Kommuner och länsstyrelser har sedan 1 juli 2009 ett utökat ansvar för strandskyddet. De förändringar i miljöbalken samt plan- och bygglagen som gäller från 1 juli 2009 respektive 1 februari 2010 innebär såväl lättnader som skärpningar i strandskyddslagstiftningen. Generellt blir det svårare att ge dispens för uppförande av byggnader etc. inom strandskyddsområde. Lättnaderna består i att kommunerna i sin översiktsplanering kan peka ut s.k. LIS-områden, där åtgärder för bebyggelse och verksamheter kan ges ytterligare dispens än i normalfallet. LIS-områden är områden som definieras som områden för "landsbygdsutveckling i strandnära läge". Det bör alltid finnas en fri passage för allmänheten närmast stranden.

För att ett område ska vara aktuellt som ett LIS-område ska det

- vara lämpligt för utveckling av landsbygden,
- vara av ett sådant slag och ha en så begränsad omfattning att strandskyddets syften fortfarande tillgodoses långsiktigt och
- endast ha en liten betydelse för att tillgodose strandskyddets syften i eller i närheten av tätorter.

Norbergs tätort ligger i direkt anslutning till sjön Noren

Landsbygdsutveckling i Norbergs strandnära lägen

Norberg och dess förutsättningar

I Norbergs kommun bor c:a 5 700 personer. Det begränsade befolkningsunderlaget gör att det i dagsläget är svårt att upprätthålla en god service såväl i centrala Norberg som ute i kommunen. Varje tillskott av befolkningsunderlaget är av vital betydelse i syfte att förhindra en ytterligare utarmning av kommunen. Det som i Norberg är stadskärnan skulle i en större kommun mycket väl ha kunnat vara ett landsbygdssamhälle. Förhållandena gör att allt som leder till en ökad befolkning och aktivitet i Norbergs kommun innebär landsbygdsutveckling även om det till stor del är centralorten som får ett ökat serviceutbud.

I kommunen finns endast en begränsad utbyggnad av allmänna kommunikationer. En järnvägslinje, med stopp i Karbenning, löper genom kommunen och dessutom finns två busslinjer (se karta). Om det ges möjlighet till ett attraktivt boende på landsbygden kan underlaget öka så att fler i framtiden får möjlighet att resa kollektivt. Affärer, banker och apotek finns representerade endast i centrala Norberg men en ökad befolkning i kommunen leder till en förstärkning av förutsättningarna för denna service. Skolor finns i centrala Norberg (förskoleklass - åk 9) och Kärrgruvan (förskoleklass - åk 6). Förskola finns i centrala Norberg samt i Kärrgruvan och i Karbenning. Vagnätet är väl utbyggt och mycket förgrenat. Ett ökat befolkningsunderlag bidrar till att detta

Godsstråket i Bergslagen trafikerar Karbenning station även med persontrafik.

Kollektivtrafiken med buss bedrivs i huvudsak av Västmanlands lokaltrafik.

Inom Norberg kompletteras den allmänna servicen av ett lokalt bussbolag som kör busslinjen "Norbergar'n".

kan upprätthållas och utvecklas. Genom Norberg sträcker sig väg 68 i riktning mot Fagersta samt Avesta och dessutom finns flera länsvägar i olika riktningar från centralorten.

Kommunalt vatten och avlopp finns i Norberg, Kärrgruvan, längs Norens västra strand samt i Karbenning.

Idag finns inget större bebyggelsetryck i kommunen men förhoppningen är att nya kommuninvånare ska lockas från främst större städer, såsom Stockholm och Västerås, samt från andra länder, såsom Nederländerna och Tyskland. De nya invånarna kan bidra till en positiv utveckling och ett ökat skatteunderlag. Förhoppningsvis kan de också bidra till en ökad företagsamhet, vilket i sig för med sig positiva bieffekter. Norberg kan erbjuda attraktiva tomter i strandnära lägen i en naturskön och kulturellt rik kommun. Förmodligen kommer utbyggnaden inte att ske snabbt utan mer etappvis och vartefter efterfrågan uppstår. För att avstyckningar ska kunna göras krävs att det finns intresse hos markägarna. Vid lokaliseringen av LIS-områden har inte markägarna tillfrågats eftersom ägarförhållanden snabbt kan ändras. Det finns dock inget krav att stycka av tomter bara för att ens mark är utpekad.

Kommunen vill främja energisnål bebyggelse genom att uppmuntra byggnation av lågenergihus, passivhus etc. Uppvärmning sker lämpligen med fjärrvärme och solenergi i tätorten samt från förnyelsebara källor, t.ex. biobränsle, solenergi eller värmepump (driven av förnyelsebar el) på glesbygden.

Norbergs stränder

Norbergs kommun är rik på sjöar samt vattendrag och har en sammanlagd strandremsa om c:a 43 mil. Dessa sjöar och vattendrag har översiktligt studeras med hjälp av kartor och flygbilder, men i anslutning till och i närheten av utpekade LIS-områden har även fältstudier gjorts. Majoriteten av stränderna är idag tillgängliga för allmänheten då endast en liten del är privatiserade. Många av sjöarna och vattendragen är belägna i skogsmark och långt från befintlig bebyggelse, service samt allmänna kommunikationer. Den relativt orörda naturen är en av Norbergs tillgångar och därför bör inte sådan tas i anspråk i onödan. Några större åar finns i kommunen och bland dessa utmärker sig Norbergsån, vilken rinner från sjön Noren, genom Norbergs centrum och söderut. Ån breder ut sig i mindre sjöar och dammar och längst i söder byter den namn till Snytsboån. Åns sträckning karaktäriseras av vackra landskapsrum och många små byar. Från sjön Bågen i Karbenning rinner söderut ett annat större vattendrag, Svartån, genom ett liknande landskap. Övriga åar berör mestadels oexploaterad skogsmark.

Kommunen hyser ett flertal strandbad, vilka utgör en viktig del av friluftslivet. Välbesökta strandbad finns t.ex. vid Norens södra och västra stränder, vid Lillsjön, Gäsen samt vid Bågen.

Kriterier för utpekande

Vid framtagande av förslagen har idéer från politiker, tjänstemän och allmänhet studerats och i möjlig mån tagits med. Under granskningsarbetet har en rad olika faktorer beaktats och några av dessa beskrivs här nedan. Bland annat har det som finns presenterat i Länsstyrelsens RUM-material utgjort planeringsunderlag och så har även Skogsstyrelsens olika inventeringar.

Attraktiva samt efterfrågade lägen

Många människor har en önskan att bo nära vatten och möjligheten till ett boende i strandnära läge kan vara det som avgör för en person som överväger att flytta till Norbergs kommun. Närheten till bryggor och bad ökar attraktiviteten liksom om terrängen vetter mot söder och/eller väster. Möjligheten till vackra utblickar är också värdefull och på vissa ställen ligger de bästa bebyggelseområdena därför utanför strandskyddsområde. Det innebär också att många lämpliga utvecklingsområden på landsbygden inte är utpekade som LIS-områden. För permanentboende anses det i Norberg som positivt om läget är nära centralorten eller någon av småorterna i kommunen. När det gäller fritidshus föredrar dock många ett mer enskilt läge. Också för turism och friluftsliv är strandnära lägen en mycket stor tillgång.

Vägar, kommunikationer och service

Med syfte att minimera negativa effekter på naturmiljön har LIS-områden pekats ut endast där någon form av väg finns i närheten. För att klimatpåverkan ska bli så liten som möjligt är det också önskvärt att ny större bebyggelse placeras i anslutning till kommunikationsstråk, t.ex. busslinjer, större vägar och skolskjutsrutter där så är möjligt. Naturligtvis är det värdefullt om avståndet till skola, livsmedelsbutiker och dylikt kan hållas nere men i en kommun som Norberg är det mycket svårt att helt uppnå detta med anledning av den lilla befolkningmängden.

Vatten och avlopp

För att ett område ska komma ifråga som LIS-område måste det finnas möjlighet att ordna VA (vatten och avlopp) på ett tillfredsställande sätt. Anslutning till det kommunala VA-nätet är att föredra där så är möjligt. Lokalisering av ny större bebyggelse bör helst ske i anslutning till verksamhetsområde för avlopp eller med möjlighet att ordna gemensam anslutning till en av kommunens avloppspumpstationer. Vattendrag som inte har en tillfredsställande ekologisk status bör inte belastas med nya avlopp. Tillkommande bebyggelse kan dock medverka till att bära kostnaderna för nya och mer miljöanpassade avloppssystem.

Översvämning, ras och skred, geoteknik

Vid lokalisering av LIS-områden har områden som riskerar att översvämmas valts bort. Undantaget är Prostudden, där det finns en känd översvämningssituation som måste beaktas vid framtida planering. SMHI och f.d. Räddningsverket har inte gjort någon översvämningsskartering i kommunen men det finns en lokal kunskap om riskområden. Norbergs kommun har inte någon känd

Norbergs många sjöar och vattendrag har stor betydelse för den biologiska mångfalden

Beaktanden

Exempel på inventeringar och intressen som har beaktats vid urvalet av LIS-områden:

Ängs- och betesinventeringen 2004

Ängs- och hagmarksinventeringen 1992

Nationellt värdefulla vattenmiljöer

Våtmarksinventeringen

Biotopskyddade områden

Naturreservat

Riksintrasse naturvård

Riksintrasse friluftsliv

Natura 2000

Myrskyddsplan

Länsstyrelsens naturvårdsplan från 1985

Av naturvårdsverket utpekade skyddsvärda statliga skogar

Bevarandeplan för odlingslandskapets natur- och kulturvärden från 1991

Nyckelbiotoper

Biotopskydd

Naturvärdesobjekt

Naturvårdsavtal

Sumpskogar

Riksintrasse kulturmiljövård

Byggnadsminnen

Kulturresevat

Kulturminnesvårdsprogrammet

Fornlämningar

Riksintrasse järnväg

Täktillstånd

Skyddsområden för vattentäkter

problematik gällande ras eller skred (annat än vid gamla gruvor) och utpekade LIS-områden bedöms inte ligga inom riskområde för sådant. En översiktlig geoteknisk bedömning har också gjorts vid sållandet av områden så att inte ej byggbara områden pekats ut.

Fiske och friluftsliv

Närheten till områden som är värdefulla för fiske och friluftsliv är naturligtvis mycket positivt för tillkommande bostadsbebyggelse. Samtidigt finns alltid en risk att ny bebyggelse kan påverka friluftslivets intressen negativt. Varje LIS-område har inventerats med avseende på friluftslivets intressen och justeringar av områdesgränserna har gjorts om så har varit befogat. Kommunen bedömer att friluftslivet inte kommer att påverkas negativt om LIS-områdena byggs ut.

Naturvärden

Vid urvalet av LIS-områden har inte bara lagligt skyddade områden samt riksintrassen studerats och värderats utan också områden som har pekats ut i olika naturvårdsinriktade inventeringar från bl.a. Länsstyrelsen och Skogsstyrelsen (se faktaruta till höger). Inget av LIS-områdena innehåller därför mark med höga naturvärden. Eftersom alla utpekade LIS-områden för Norbergs del är jämförelsevis små har de kunnat detaljstuderas av kommunekologen och där så har varit befogat har justering av områdesindelningen gjorts. För att minimera negativ påverkan på naturen ligger alla utpekade områden relativt nära befintlig bebyggelse och befintligt vägnät.

Kulturmiljövärden

Kulturmiljövärden är i sig sällan ett hinder för ny bebyggelse men en noggrann anpassning till den befintliga bebyggelsen är mycket viktig i senare planeringsskeden. Däremot skulle det vara olämpligt att föreslå ett fornlämningsrikt område som LIS-område och så har heller inte skett. Områden med höga kulturmiljövärden finns redovisade i annan del av översiktsplanen.

Sammanvägd bedömning

Vid lokaliseringen av lämpliga LIS-områden har bl.a. ovan nämnda kriterier legat till grund. Utgångspunkten har varit att verkligen identifiera efterfrågade och lämpliga områden men samtidigt att göra en seriös bedömning av varje område så att antalet LIS-områden inte blir alltför många.

Vattennära boende

Utpekade LIS-områden i Norbergs kommun

Närhet till vatten är en positiv kvalitet i såväl boendemiljöer som arbetsmiljöer. Strandnära lägen är attraktiva för etablering av bostäder samt verksamheter och innebär därför en konkurrensfördel. Möjligheten att utnyttja strandnära lägen för byggnation och utveckling i en kommun kan medföra ökad inflyttning till kommunen, ökat kvarboende och ett stärkt näringsliv med fler arbetsplatser.

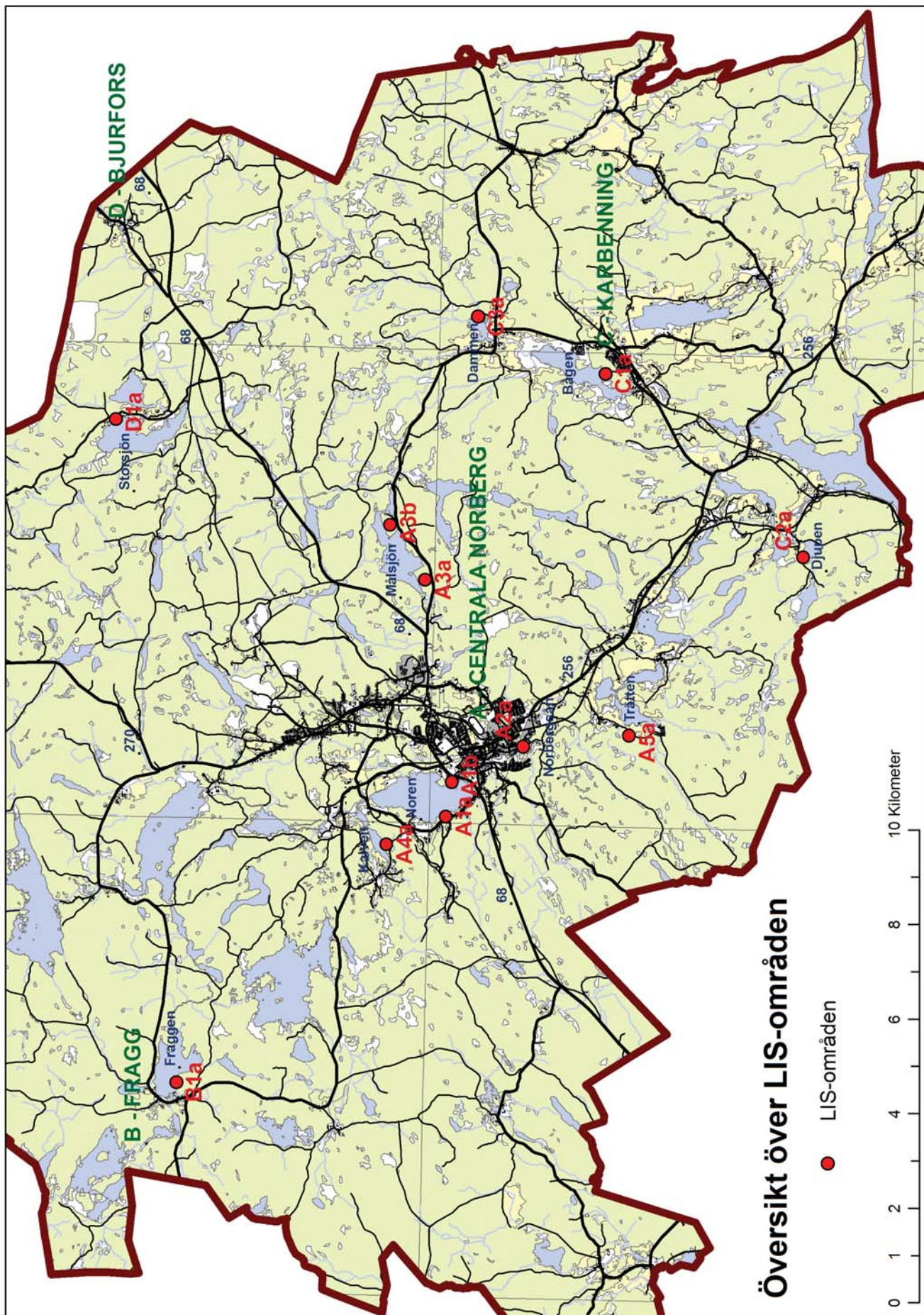
I översiktsplanen pekas ett antal LIS-områden ut som bedöms uppfylla kriterierna för särskilda skäl vid dispensprövning eller upphävande av strandskydd. Utveckling av dessa områden kan bidra till att långsiktigt främja landsbygdsutvecklingen genom etablering av attraktiva miljöer för boende, fritidsboende och anläggningar för utveckling av lokalt näringsliv, främst besöksnäring. Utpekandet har skett kring de olika "kommundelarna" Norbergs samhälle, Fragg, Karbenning och Bjurfors.

De områden som redovisas som LIS-områden kommer att byggas ut på mycket lång sikt. Det låga antalet nybyggda bostäder varje år innebär att även ett enskilt LIS-område säkerligen kommer att ta många år att bygga ut. Syftet med redovisningen är att visa på var strandnära bebyggelse kan vara lämplig och på så sätt skapa en planberedskap för detta och ge valmöjligheter för intressenter att bygga i attraktiva strandnära lägen. Fastighetsägare ska se det som en möjlighet, och inte som ett krav på att bebygga sin fastighet.

Utpekade LIS-områden har olika syften. De flesta är främst avsedda för bostäder men andra syften kan vara verksamheter, turism samt friluftsliv och rekreation. Om alla redovisade LIS-områden helt byggs ut kan c:a 60 nya tomter för enbostadshus utvecklas samt c:a 10 tomter för fritidshus. Utöver detta finns LIS-området "Noren – Prostudden" som är tänkt att hysa en variation av ändamål (enbostadshus, flerbostadshus, service o.s.v.) samt "Norbergsån – Gamla lasarettet" där såväl enbostadshus som flerbostadshus kan komma ifråga.

Norbergs kommun har, som tidigare beskrivits, en sammanlagt lång strandremsa med god tillgänglighet för allmänheten. I jämförelse med många andra kommuner pekas få och mycket små LIS-områden ut, vilket innebär att de endast utgör en starkt begränsad del av kommunens strandskyddade områden. Utpekade områden har inte några större värden för natur- eller friluftslivet. Av detta följer att utpekandet får mycket små konsekvenser på strandskyddens syften. Enligt lagstiftningen måste alltid en fri passage lämnas för allmänheten närmast stranden och det kan därför aldrig bli tal om en privatisering ända ner till vattnet. Exakt hur bred passagen ska vara måste avgöras vid en framtida planläggning och det anges därför inte i detta översiktliga skede. Områdeskartorna har i regel ritats ända ner till vattnet eftersom gränsen inte är fastställd. Om bedömningen är att en extra bred passage för allmänheten kan bli nödvändig, t.ex. om det finns ett befintligt gångstråk längs stranden, har detta illustrerats genom att området inte har ritats ända ner till stranden.

Eftersom mindre vattendrag i Västmanland endast berörs av 25 m strandskydd har utpekandet inriktas på sjöar och större vattendrag. Även om det skulle finnas ett mindre vattendrag i ett utvecklingsområde så måste det alltid finnas en passage för allmänheten och då går det ändå knappast att komma mycket närmare än 25 m.

A Norbergs samhälle

Norbergs tätort är belägen vid sjön Norens södra strand. Här bor c:a 4 500 personer och det finns såväl flerbostadshus som enbostadshus. Det är här större delen av all service finns, såsom affärer, bank, restauranger m.m. Samhället har stora kulturmiljövärden och en stor del är utpekad som riksintresseområde. Här möts de båda busslinjerna 86 samt 500 och väg 68 går igenom samhället i riktning mot Fagersta och Avesta. Flera länsvägar går också genom centrala Norberg. Till järnvägsstationen i Karbenning är det drygt en mil.

A1 Noren

Noren är en av kommunens större sjöar (1,38 km²) och vid dess södra strand ligger Norbergs tätort. Sjöns medeldjup är 3,0 m och dess maxdjup är 9,2 m. Vid sjöns inlopp i norr samt i nordost finns en del större våtmarker och på ett antal ställen finns mindre våtmarker. Hela sjön och dess stränder är utpekad i naturvårdsplanen från 1985 som klass III (lokalt intresse). Anledning till utpekandet är förekomst av eutrofa strandkärr med värdefull vegetation samt, ur en friluftslivsaspekt, sjöns funktion som båt- och badvatten. Sjön har en god ekologisk status och i naturvårdsplanen finns ett önskemål om att vattenkvaliteten ska bibehållas. De LIS-områden som pekas ut här kommer att anslutas till det kommunala avlopps nätet. Runt en stor del av sjön finns skog med stor löviblandning, vilket innebär goda lokaler för fågellivet. Runt Noren gäller 100 m strandskydd.

A1a Norens västra strand

Området mellan Klackbergsvägen och Noren har ett mycket attraktivt läge, nära centrala Norberg och nära en allmänt tillgänglig badplats. Större delen av Norens västra strandområde är troligen olämpligt att bebygga, eftersom marken förefaller bestå av fuktig, lös lera. Strax intill Kolningsbergsvägens avfart verkar emellertid marken vara bättre och här skulle det gå att få plats med c:a 4 nya tomter på kommunens fastighet Klacken 1:25. Klackbergsvägen är Trafikverkets väg 743 och en gemensam utfart för tomterna är nödvändig. Avståndet till närmsta busslinje, vid väg 68, är 800 m. Därifrån kan man ta sig med buss till Fagersta eller Krylbo och tågstationerna där. Kommunala VA-ledningar går igenom området och nya tomter kan ansluta till dessa. Norra delen av utpekad område kan fungera som utvecklingsområde för den camping som idag äger marken. Planer finns för uppförande av uthyrningsstugor, bastu för campinggästerna samt ett fritidshus för ägarna. Området hyser inga större värden för natur- eller friluftslivet. Det strandområde som löper från området och norrut längs Norens västra strand har minst lika stort värde för strandskyddets syften som själva LIS-området, såväl med avseende på natur- som på friluftslivet och det kommer även fortsättningsvis att vara fullt tillgängligt för allmänheten. Mycket viktigt är dock att den badplats som ligger vid stranden i närheten av LIS-området även fortsättningsvis är tillgänglig för allmänheten.

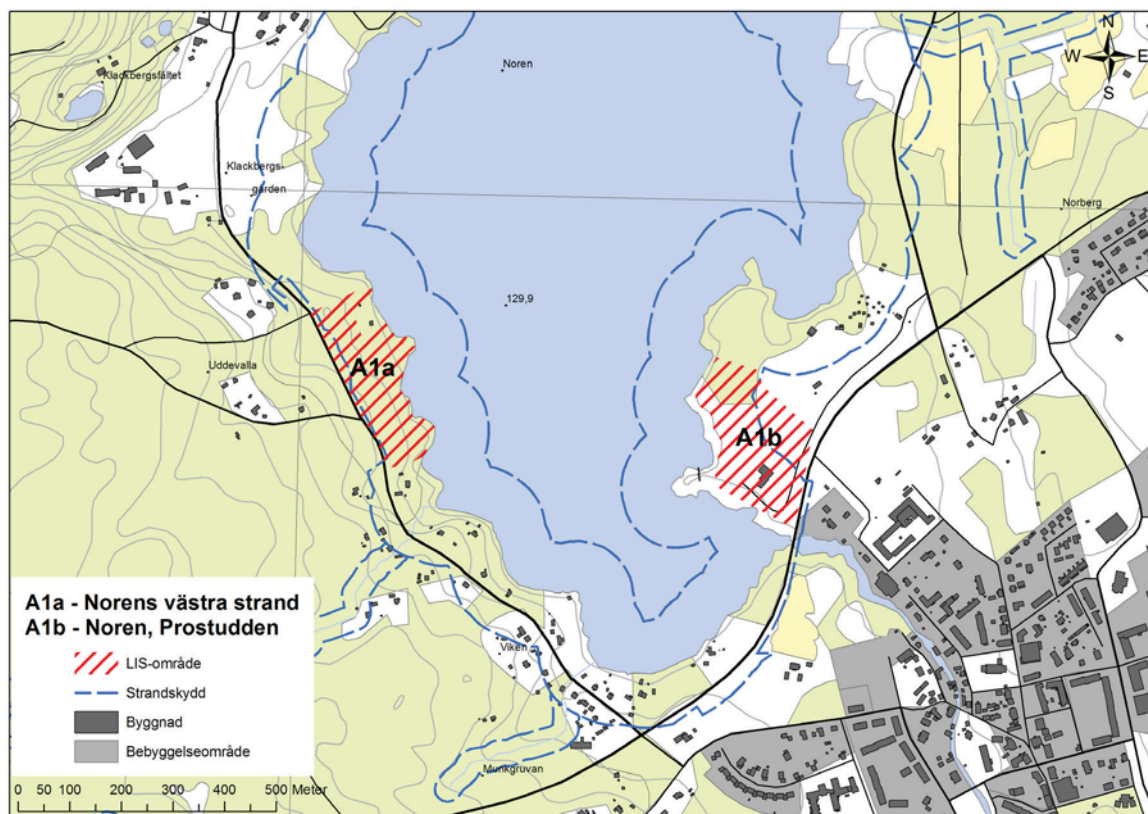
Södra delen av utpekat område, med plats för några nya bostadstomter

Norra delen av utpekat område

Kriterier för landsbygdsutveckling:

- Närhet finns till befintlig infrastruktur och bebyggelse.
- Ökad möjlighet till bibehållande och utveckling av lokal service i form av t.ex. bokbuss, glassbil och familjedaghem.
- Kan ge underlag för en ökad befolkning, vilket kan bidra till att stärka lokala servicefunktioner i Norbergs samhälle.
- Det finns möjlighet till inkoppling på det kommunala VA-nätet.
- Ökat underlag för nyttjande av närliggande busslinjer.
- Turism kan ge positiva sysselsättningseffekter.

A1b Noren - Prostudden

Mellan väg 68 och Noren finns en udde ut i vattnet. En del av udden är idag en arrenderad camping men all mark ägs av kommunen. Diskussioner har under en längre tid förts kring möjligheten att utvidga Norbergs centrum i den här riktningen och binda samman centrum med vattnet. Det centrala läget gör att det finns en närhet till all tänkbar service och kommunikationer. Bussar finns alldeles i närheten i centrum och med dessa kan man ta sig till Fagersta eller Krylbo och tågstationerna där. Eftersom udden riktar sig mot sydväst blir det ett soligt läge och närhet till den kommunala badstranden i öster ökar ytterligare attraktiviteten. Prostudden kan vara lämplig för en blandning av bland annat bostäder, turism- och friluftsliv, service och offentlig verksamhet.

Runt udden finns såväl steniga som sumpiga stränder och flera småuddar som besöks frekvent av allmänheten. Den sydligaste småudden har en vacker berghäll som används för sjösättning av båtar. Längs hela stranden finns också en vandringsstig. Norra delen av Prostudden är bevuxen med äldre lövskog som har stora naturvärden. I anslutning till den äldre skogen växer medelålders lövskog som i dagsläget har måttligt naturvärde. Den skulle dock kunna utveckla höga naturvärden inom 20-30 år och kan fungera som förstärkning till den äldre skogen. En avvägning mellan olika intressen och en samlad bedömning gör att den äldre skogen undantas från LIS-området men inte den yngre. Därremot är det lämpligt att börja en eventuell byggnation i det område som ej är skogbeklätt och om sedan behov av mer mark uppkommer då ta den yngre lövskogen i besittning. Ett relativt brett stråk bör lämnas tillgängligt för allmänheten närmast vattnet eftersom det är där som människor idag rör sig. Övrig naturmark nyttjas i princip inte alls. Ett liknande, mer värdefullt, naturområde finns norr om LIS-området och längs Norens östra strand norrut. Dessutom finns rikligt med allmäntillgänglig naturmark längs Norbergsåns sträckning genom Norberg och söderut. Det utpekade LIS-området bedöms således ha endast en liten betydelse för strandskyddets syften.

Mellan Prostudden och centrum löper väg 68 vilket ställer krav på planeringen med avseende på buller och transport av farligt gods.

En betydande del av udden, men långt ifrån hela, översvämmades högvattenåret 1977. Vid en framtida detaljplanläggning måste detta hanteras noggrant genom höjdmätningar och reglerande planbestämmelser.

Uddens öppna yta med campingen i bakgrunden

Välanvänd vandringsstig närmast stranden

Vy mot norr längs del av stranden. I förgrunden syns den stenhäll som används för sjösättning av båtar

Kriterier för landsbygdsutveckling:

- Närhet finns till befintlig infrastruktur och bebyggelse.
- Kan ge underlag för en ökad befolkning, vilket kan bidra till att stärka lokala servicefunktioner i Norbergs samhälle.
- Det finns möjlighet till inkoppling på det kommunala VA-nätet.
- Ökat underlag för nyttjande av närliggande busslinjer.
- Kan ge underlag för lokal service på Prostudden i samband med utbyggnad av ny bebyggelse. Det kan t.ex. handla om caféer, restauranger, förskolor, kommunala funktioner och turism.

A2 Norbergsån

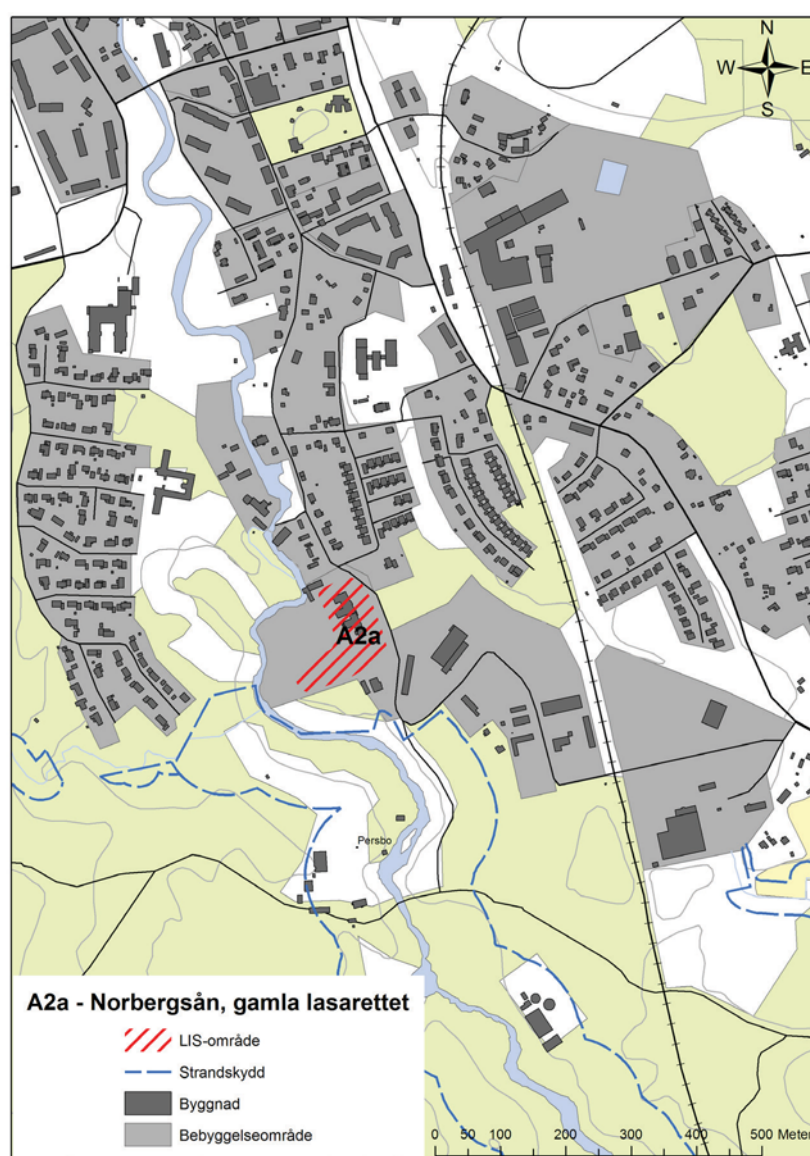
Norbergsån sträcker sig från sjön Noren i norr genom centrala Norberg och söderut genom ett system av mindre sjöar och dammar. Längs ån, som har en fördämning c:a 350 m söder om Norens utlopp, finns i stadskärnan gammal riksintressant bebyggelse och grönområden. Vattendraget har inte en tillfredsställande ekologisk status, vilket får påverkan på bland annat val av avloppssystem. Längs ån gäller 100 m strandskydd. Där marken är detaljplanlagd är strandskyddet upphävt eller aldrig infört. Vid en planändring inträder strandskydd automatiskt.

A2a Norbergsån - Gamla lasarettet

I södra delen av Norbergs tätort ligger en sedan länge oanvänd större byggnad som tidigare var ortens lasarett. I anslutning till byggnaden finns c:a 4 500 m² öppen mark som skulle kunna fungera som yta för några nya en- och/eller flerbostadshus. Om en rivning av gamla lasarettet sker i framtiden kan nya bostäder uppföras även där. I dagsläget är området inte strandskyddat då det sedan länge är planlagt. Gällande plan medger endast allmänt ändamål, vilket innebär att en planändring krävs för att t.ex. bostäder ska kunna byggas här. Vid en planändring inträder strandskyddet. Mellan ån och den planerade exploateringsplatsen finns låglänt, ej byggbar mark samt mark med lövskog och stora naturvärden. Den delen redovisas ej som LIS-område. På det gamla lasarettets tomt i det utpekade LIS-området finns ett flertal gamla solitärträd med stora biologiska värden. Såväl alm, lönn, lärk, poppel och ek växer här. Några av träden har bohål. Även s.k. mulmträd, som är extra viktiga för insektslivet, förekommer. Vid en framtida planläggning ska dessa värden beaktas. En kommunal avloppsledning löper förbi utkanten av området och anslutning kan ske till denna. Då den ligger lågt kan dock anslutningen behöva specialanpassas. Avståndet till järnvägsstationen i Karbenning är c:a 10 km.

Kriterier för landsbygdsutveckling:

- Närhet finns till befintlig infrastruktur och bebyggelse.
- Kan ge underlag för en ökad befolkning, vilket kan bidra till att stärka lokala servicefunktioner i Norbergs samhälle.
- Det finns möjlighet till inkoppling på det kommunala VA-nätet.
- Ökat underlag för nyttjande av närliggande busslinjer samt av järnvägsstationen i Karbenning.
- Kan bidra till underlag för lokal service i södra delarna av Norberg.

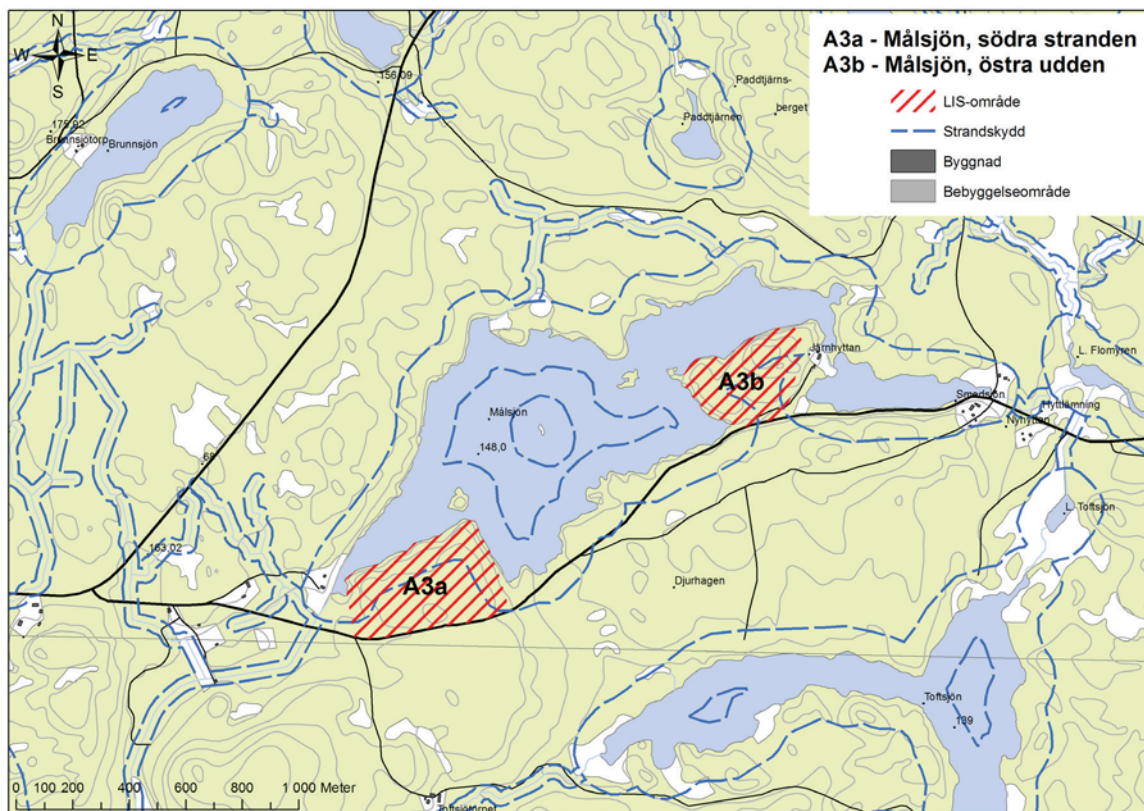

A3 Målsjön

Strax öster om Norberg ligger den djupa sjön Målsjön, vilken är helt omgiven av skogsmark. Maxdjupet är hela 25,1 m och medeldjupet 6,1 m. Vid sjön finns i dagsläget två fritidshus, ett vid inloppet i väster och ett längst mot öster. Målsjön är klassad som en nationellt värdefull vattenmiljö på grund av dess rika fiskbestånd och förekomst av flodkräfta. Sjön utnyttjas också flitigt för sportfiske och ädelfisk sätts ut. Längs södra stranden löper väg 255 och i anslutning till vägen finns en allmänt tillgänglig badplats. En skogsväg går från väg 68 och passerar förbi sjöns norra sida. Stränderna runt sjön är mestadels relativt steniga/grusiga och inte sankar, vilket ger en god tillgänglighet för allmänheten.

A3a Målsjön - Södra stranden

Mellan Målsjöns sydvästra strand och väg 755, i närheten av ett befintligt fritidshus, finns en utbuktande platå i sjön. Marken har fram till nyligen varit bevuxen med ordinär barrskog men är nu i princip helt kalavverkad, vilket medför att den saknar större naturvärden och den är heller inte av större värde för friluftslivet. Närheten till befintlig väg är också bra liksom närheten till centrala Norberg (drygt 4 km). Till närmsta busslinje (500) är det c:a 1 km och därifrån kan man ta sig till Fagersta eller Krylbo och tågstationerna där. Här finns plats för ett lite större bostadsområde om c:a 20 tomter. En kraftledning löper genom området men den är på endast 11 kV och kan därför grävas ner vid behov. Det kommer troligtvis att krävas en gemensamhetsanläggning för avloppsrening med tanke på sjöns status som nationellt värdefull vattenmiljö.

Kriterier för landsbygdsutveckling:

- Närhet finns till befintlig infrastruktur.
- Ökad möjlighet till bibehållande och utveckling av lokal service i form av t.ex. bokbuss, glassbil och familjedaghem här och i intilliggande byar.
- Kan ge underlag för en ökad befolkning, vilket kan bidra till att stärka lokala servicefunktioner i Norbergs samhälle.
- Ökat underlag för nyttjande av närliggande busslinje på väg 68 samt av järnvägsstationen i Karbenning.

A3b Målsjön – Östra udden

Mellan Målsjöns sydvästra strand och väg 755 ligger en udde som idag är helt kalavverkad, med undantag för en zon närmast stranden. Stranden används flitigt av fritidsfiskare och en grillplats finns uppställd vid vattenbrynet. Däremot saknar större delen av området helt naturvärden p.g.a. avverkningen. Det här är Målsjöns mest attraktiva bebyggelseläge då det ligger i omedelbar anslutning till vägen samtidigt som terrängen sluttar mot väster, vilket ger eftertraktad kvällssol. Till närmsta busslinje (500) är det c:a 2,5 km och till centrala Norberg 5,5 km. Med bussen kan man ta sig till Fagersta eller Krylbo och tågstationerna där. Här beräknas det finnas plats för c:a 10 bostadstomter. Av allra högsta vikt är att hänsyn tas till friluftslivet. Lämpligen lämnas en bred zon för allmänheten närmast stranden eller så iordningställs stigar och grillplatser på lämpliga ställen i omgivningen. Det kan komma att krävas en gemensamhetsanläggning för avloppsrening med tanke på sjöns status som nationellt värdefull vattenmiljö.

Kriterier för landsbygdsutveckling:

- Närhet finns till befintlig infrastruktur.
- Kan ge underlag för en ökad befolkning, vilket kan bidra till att stärka lokala servicefunktioner i Norbergs samhälle.
- Ökat underlag för nyttjande av närliggande busslinje på väg 68 samt av järnvägsstationen i Karbenning.
- Ökad möjlighet till bibehållande och utveckling av lokal service i form av t.ex. bokbuss, glassbil och familjedaghem här och i intilliggande byar.

Väg in till befintliga fritidshus

A4a godkänns ej av Länsstyrelsen

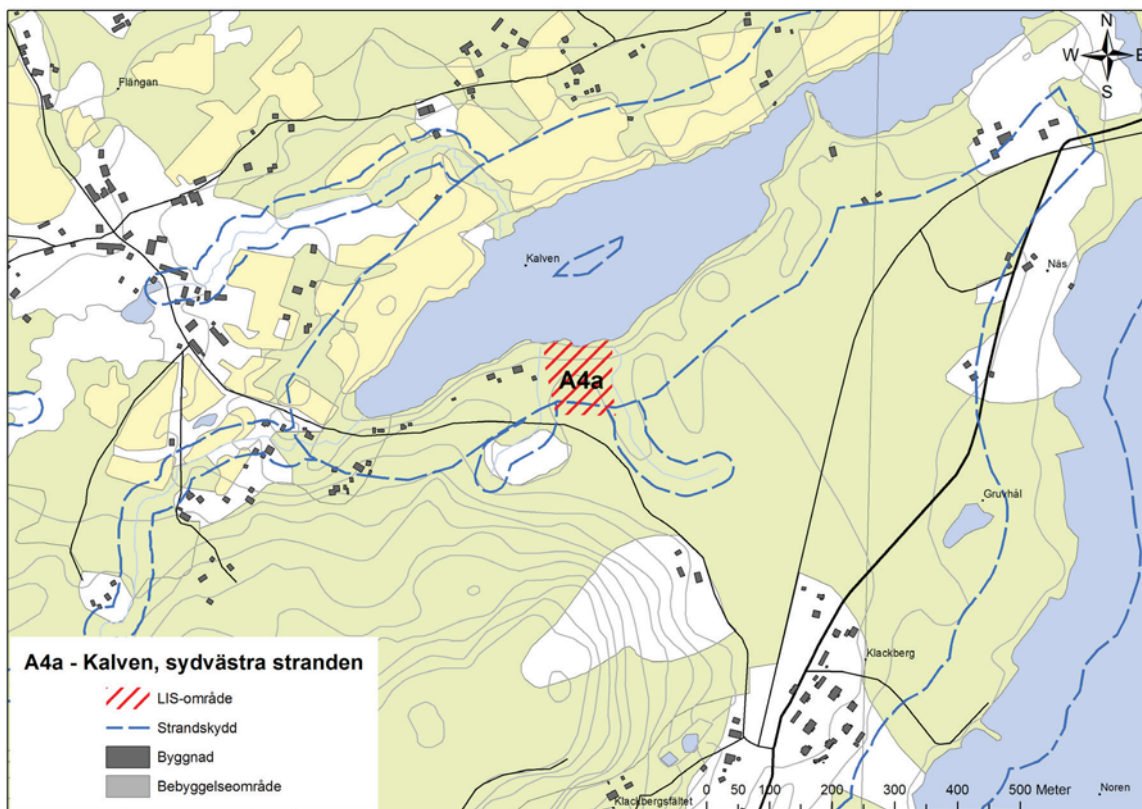
Länsstyrelsen anser att tänkta enstaka fritidshus ej bidrar till landsbygdens utveckling i sådan mån att det motiverar att LIS-område utpekas.

A4 Kalven

Den långsmala sjön Kalven är belägen c:a 3 km från centrala Norberg. På sjöns norra sida breder öppna odlingsmarker ut sig medan den södra sidan består av barrskog. I den nordöstra delen finns ett våtmarksområde. I anslutning till odlingsmarkerna finns en del bostadstomter och i skogsmarken några fritidshus. 100 m strandskydd gäller längs hela sjön, vars maxdjup är 20,5 m och medeldjup är 7,1 m.

A4a Kalven - Sydvästra stranden

Vid sjön Kalvens sydvästra strand finns idag 3 befintliga fritidshustomter och öster om dessa bedöms utrymme finnas för ytterligare 1-3 fritidshustomter. Områdets markförhållanden, med tunna jordlager, har visat sig vara olämpliga för anläggande av godkända avloppsanläggningar. Det kan därför troligen endast bli aktuellt med torrdass och enklare BDT-anläggningar här. Naturtypen är barrskog med inslag av löv och natur- samt friluftsvärdena bedöms inte som stora. Liknande natur finns också i stor omfattning österut från LIS-området. Närhet till en dubbel kraftledning (130 kV + 33 kV) gör att byggbart utrymme är begränsat eftersom nödvändigt skyddsavstånd måste hållas mot kraftledningarna. Från det utpekade området finns en befintlig väg som ansluter mot väg 743 efter c:a 700 m. Till väg 68 och närmsta busslinje är det c:a 2,4 km. Därifrån kan man ta sig till Fagersta eller Krylbo och tågstationerna där.

Kriterier för landsbygdsutveckling:

- Närhet finns till befintlig infrastruktur och bebyggelse.
- Ökad möjlighet till bibehållande och utveckling av lokal service i form av t.ex. bokbuss och glassbil här och i intilliggande byar.
- Kan bidra till att stärka lokala servicefunktioner i Norbergs samhälle.
- Ökat underlag för nyttjande av busslinje på väg 68.

A5 Trätten

Den klöverformade sjön Trätten är belägen drygt 3 km söder om centrala Norberg. Sjön har ett maximalt djup på 13 m i den västra delen medan hela den östra delen är max 2 m. Stränderna är flacka. Runt en stor del av sjön finns öppna odlingsmarker och landskapet är här mycket vackert. Detta landskap finns utpekad i bevarandeprogrammet för odlingslandskapet (1991) och bör i största möjliga mån bevaras. I sydväst finns fritids- och husområdet Skommarbo och i norr ligger den mycket gamla bergsmansbyn Rosendal. I sydost ligger en annan gammal bergsmansby, Livsdal, som är av riksintresse för kulturmiljövården. I norra och södra delarna av sjön finns våtmarker och runt sjön finns också en del värdefull ängs- och hagmark enligt Länsstyrelsens inventering från 2004. Runt hela sjön gäller 100 m strandskydd.

Sjöns nuvarande vattenstatus är inte utredd men troligen är den dålig då den har varit det vid tidigare kartläggningar. All eventuell exploatering av mark vid Trätten måste därför föregås av en noggrann utredning av sjöns ekologiska status samt hur vattenflödet sker.

A5a Trätten - Väster om vägen

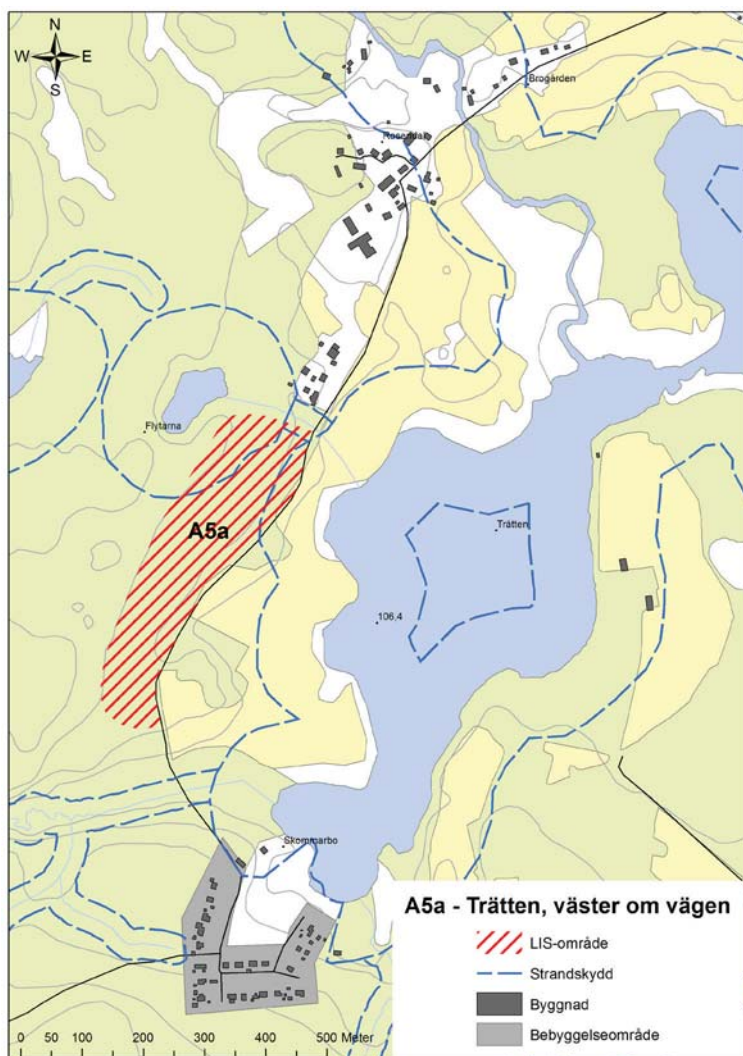
Längs sjön Trättens västra strand löper en väg i sydlig riktning mot Skommarbo och väster om vägen finns ett hygge. Norr om hygget ligger 3 bostadstomter och på västra sidan finns en tjärn, vilken har ett bäckutlopp i Trätten. Från hygget erbjuds en mycket vacker utsikt ner över sjön och platsen kan vara lämplig för c:a 6-7 nya bostadstomter men skyddsavstånd måste dock lämnas mot bäcken. Eftersom det är helt kalavverkat finns inga befintliga naturvärden och friluftsvärdena bedöms också som ringa. Endast en del av området berörs av strandskydd, dels från Trätten men också från tjärnen. Öster om vägen, utanför utbyggnadsområdet, ligger en lövskogs-dunge som är utpekad i ängs- och hagmarksinventeringen. Den bör värnas vid en eventuell planering av ny bebyggelse här. En gemensam lösning för avlopp kan bli nödvändig och möjligen kan en ledning behöva dras till sjöns norra del där genomflödet sker. Eventuellt kan en samordning ske med befintliga tomter. Till järnvägsstationen i Karbenning är det 8,4 km och till närmsta busslinje vid väg 256 är det c:a 1,7 km.

Utsikt från LIS-området "Trätten – väster om vägen" över sjön Trätten

Kriterier för landsbygdsutveckling:

- Närhet finns till befintlig infrastruktur och bebyggelse.
- Ökad möjlighet till bibehållande och utveckling av lokal service i form av t.ex. bokbuss, glassbil och familjedaghem här och i intilliggande byar.
- Kan ge underlag för en ökad befolkning, vilket kan bidra till att stärka lokala servicefunktioner i Norbergs samhälle.
- Ökat underlag för nyttjande av busslinjer på väg 68 och väg 256 samt av järnvägsstationen i Karbenning.

Obs! A5a omfattas endast till viss del av strandskydd, varför själva LIS-området endast är en mindre del av det totala utbyggnadsområdet. För tydlighetens skull ritas dock hela området ut.

B Fragg

Den gamla bergsmansbyn Fragg är belägen i kommunens nordvästra hörn vid förbindelsen mellan sjöarna Nedre Dammsjön och Fraggen. Byn bjuder på rika natur- och kulturmiljövärden och en spännande historia. Hela byn är också utpekad i kulturminnesvårdsprogrammet från 1987. I det omgivande landskapet finns ridstigar, en endurobana och stora möjligheter till ett rikt friluftsliv. Här finns dock ingen offentlig service av något slag. I byn möts de båda vägarna 744 och 745. Avståndet till centrala Norberg är c:a 1,4 mil.

B1 Fraggen

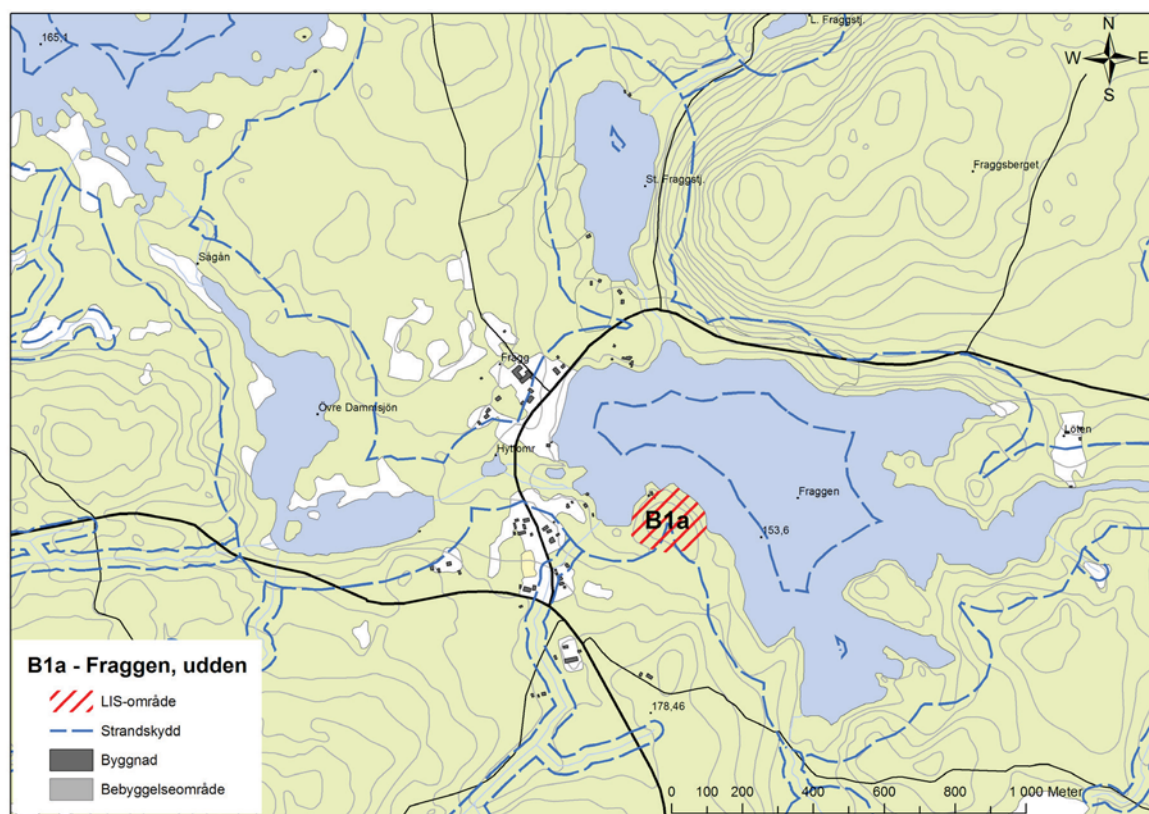
Sjön Fraggen är en humusrik skogssjö med ett medeldjup på 5,9 m och ett maxdjup på 14,2 m. Sjön, som är c:a 0,7 km² till ytan, är till stor del omgiven av barrskog men längs den nordvästra stranden finns ett lövskogsparti. Befintlig bebyggelse är i stort sett koncentrerad vid den västra delen och i anslutning till denna finns också en del öppen mark. Den öppna marken finns utpekad i bevarandeprogrammet för odlingslandskapet. Runt sjön gäller 100 m strandskydd.

B1a Fraggen - Udden

Öster om byn Fragg sticker det ut en udde i sjön från södra stranden och längst ut på udden finns ett befintligt fritidshus. Skogen på udden har relativt nyligen avverkats och inga större naturvärden föreligger. Det bedöms finnas plats för c:a 10 enbostadstomter (fritidshus eller permanentboende) på platsen. I dagsläget bedöms enskilda avlopp kunna anläggas utan problem men en gemensam lösning är att föredra. Endast en mycket liten del av Fraggens stränder är idag privatiserad och det finns därför en mängd uddar och en stor areal skogsmark tillgängligt för allmänheten. Till närmsta nuvarande busslinje vid väg 68 är det c:a 1,25 mil. Därifrån kan man ta sig till Fagersta eller Krylbo och tågstationerna där.

Kriterier för landsbygdsutveckling:

- Närhet finns till befintlig infrastruktur och bebyggelse.
- Ökad möjlighet till bibehållande och utveckling av lokal service samt turism i form av t.ex. bokbuss, glassbil, familjedaghem samt kanske gårdsbutiker sommartid här och/eller i intilliggande byar.
- Kan ge underlag för en ökad befolkning, vilket kan bidra till att stärka lokala servicefunktioner i Norbergs samhälle.
- Ökad befolkning i Fragg ger möjlighet till samåkning och bidrar till att bära kostnader för infrastruktur, skolskjutsar m.m.
- Ökad befolkning här ger underlag för en rikare bysamvaro med t.ex. föreningsliv och andra aktiviteter.

C Karbenning

Karbenning är ett av kommunens samhällen och här ligger också kommunens gemensamma järnvägsstation. C:a 650 personer bor i Karbenning permanent och här finns en förskola för barn mellan 1 och 5 år. Tidigare har också en låg- och mellanstadieskola funnits men den lades ner år 2009. Strax norr om samhället ligger ett sågverk och på orten finns också ett lokalt mejeri med cafe' samt ett gästhem. I Karbenning finns ett mycket stort lokalt engagemang för en utveckling av bygden och en önskan om möjligheter för bebyggelse i strandnära lägen.

C1 Bågen

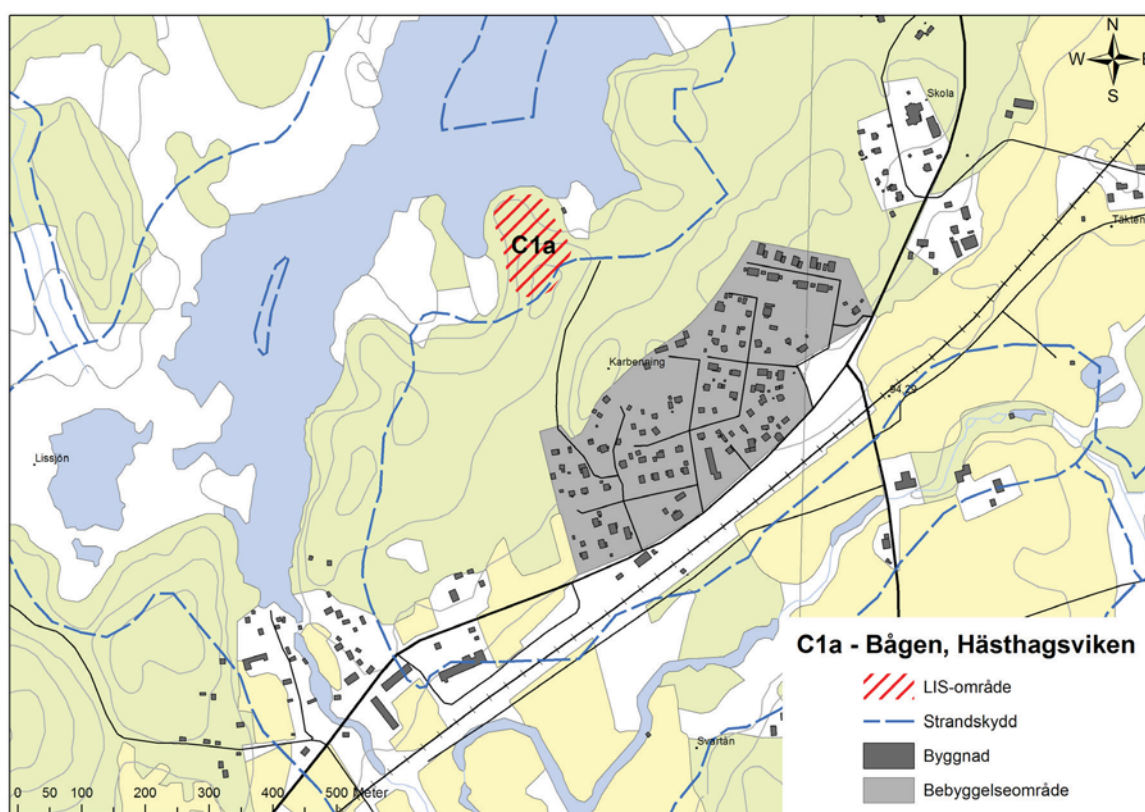
Den långsmala sjön Bågen är en grund sjö med ett medeldjup på 1,8 m och ett maxdjup på 6,1 m. Nästan hela västra och norra delen kantas av kärr och myrstränder med delvis stora naturvärden. Norra delen är utpekad i naturvårdsplanen och längs västra stranden finns flera nyckelbiotoper. Längs östra stranden breder ortens sågverk ut sig och söder om detta finns en allmän badplats. Ett välbesökt elljusspår slingrar sig runt i området. I söder ligger bebyggelse och strax norr om den en nyckelbiotop (blandskog) för vilken även ett naturvårdsavtal har tecknats. I anslutning till nyckelbiotopen ligger ett vack-

ert strandparti med omväxlande natur och iordningsställd lägerplats för friluftslivet. Bågen är klassad som en nationellt värdefull vattenmiljö på grund av dess rika fiskbestånd och förekomst av flodkräfta. 100 m strandskydd gäller längs hela sjön.

C1a Bågen - Hästhagsviken

Det utpekade LIS-området är beläget i närheten av befintlig bebyggelse, mellan utpekade nyckelbiotoper och ortens bad. Området saknar större naturvärden och domineras av trivial yngre, troligen planterad, granskog. En motionsslinga löper längs stranden och den bör självklart värnas vid en exploatering. Likaså finns ett parti äldre aspar i anslutning till granskogen och de bör också skonas. Områdena runt LIS-området är mycket rika på värdefull natur samt välbesökta friluftsområden och de bedöms ha mycket större betydelse för strandskyddets syften än själva LIS-området.

Här bedöms plats för c:a 4-5 bostadstomter finnas. Avloppsfrågan kan lösas antingen genom att avtal tecknas med kommunen om abonnent utanför VA-område eller att de nya tomterna har gemensamhetsanläggningar för vatten och avlopp. Om de ska anslutas till det kommunala nätet kan reservoarkapaciteten för vatten behöva ökas. Bebyggelseutveckling här bidrar till att stärka befintliga funktioner samt utgör förutsättningar för stärkt service i framtiden. Till järnvägsstationen är det c:a 500 m.

Granskog där det i framtiden kan bli tomter.

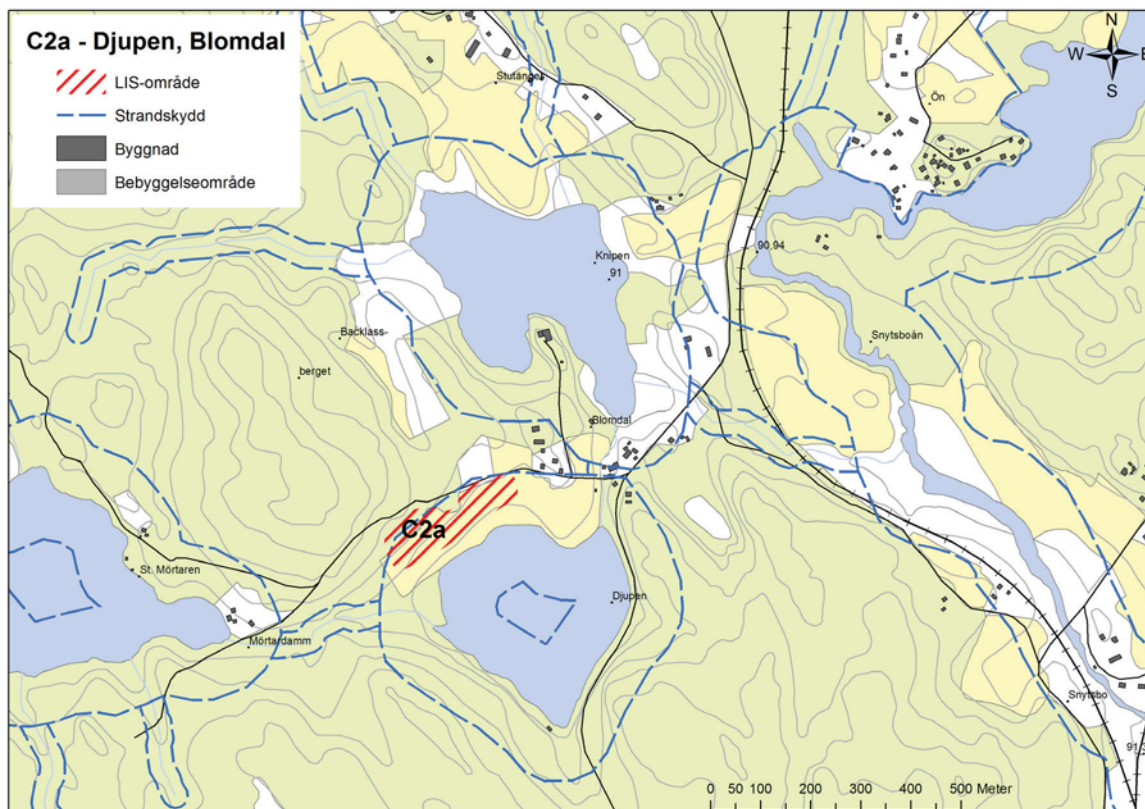
Motionsslinga vid stranden. Här kommer allmänheten även i framtiden ha tillträde.

Kriterier för landsbygdsutveckling:

- Närhet finns till befintlig infrastruktur och bebyggelse.
- Kan ge underlag för en ökad befolkning, vilket kan bidra till att stärka lokala servicefunktioner i Norbergs samhälle samt i själva Karbenning. Förutsättningarna ökar t.ex. för att den befintliga förskolan ska kunna behållas.
- Det finns eventuellt möjlighet till inkoppling på det kommunala VA-nätet.
- Ökat underlag för nyttjande av närliggande busslinje på väg 256 samt av järnvägsstationen i Karbenning.
- Ökad befolkning här ger underlag för en fortsatt rik bysamvaro med föreningsliv och andra aktiviteter.

C2 Djupen

Den lilla sjön Djupen, c:a 9 km söder om centrala Norberg och drygt 6 km väster om Karbenning, har ett maxdjup på 9,1 m och ett medeldjup på 3,9 m. Sjön omges till största delen av skogsmark men längs norra stranden finns odlingsmark. I anslutning till odlingsmarken ligger den gamla byn Blomdal. Runt hela Djupen råder 100 m strandskydd. Sjöns nuvarande ekologiska status är inte utredd. All eventuell exploatering av mark vid Djupen måste därför föregås av en noggrann utredning av sjöns status samt hur vattenflödet sker.

C2a Djupen - Blomdal

Väster om den befintliga byn, i kanten mellan odlingsmark och skog, har man en mycket vacker utsikt över sjön. Här bedöms utrymme finnas för c:a 4 nya bostadstomter. Inga utpekade natur-, kultur- eller friluftslivsvärden finns men hänsyn bör dock tas till en befintlig lövdunge i anslutning till området. Till järnvägsstationen i Karbenning är det 6,3 km och till närmsta busslinje vid väg 256 är det 2,7 km.

Kriterier för landsbygdsutveckling:

- Närhet finns till befintlig infrastruktur.
- Ökad möjlighet till bibehållande och utveckling av lokal service samt turism i form av t.ex. bokbuss, glassbil, familjedaghem samt kanske gårdsbutiker sommartid här och/eller i intilliggande byar.
- Kan ge underlag för en ökad befolkning, vilket kan bidra till att stärka lokala servicefunktioner i Norbergs samhälle samt i Karbenning. Förutsättningarna ökar t.ex. för att den befintliga förskolan ska kunna behållas.
- Ökat underlag för nyttjande av närliggande busslinje på väg 256 samt av järnvägsstationen i Karbenning.

C3 Dammen

Sjön Dammen är en grund, dämd sjö med ett maxdjup på 3,1 m. Vid Svartåns meandrande inlopp i väster finns våtmarker som är utpekade i naturvårdsplanen. Även i sjöns norra och sydöstra delar finns våtmarker. Byn Olsbenning ligger längs den sydvästra stranden och en ensam gård är belägen vid östra stranden. Hela Dammen och dess närmaste omgivning är utpekad som riksintresse för kulturmiljövården. Dammen är klassad som en nationellt värdefull vattenmiljö på grund av dess rika fiskbestånd och förekomst av flodkräfta. 100 m strandskydd gäller runt hela sjön. Sjöns nuvarande ekologiska status är inte utredd. All eventuell exploatering av mark vid Dammen måste därför föregås av en noggrann utredning av sjöns status samt hur vattenflödet sker.

C3a Dammen - Olsbenning

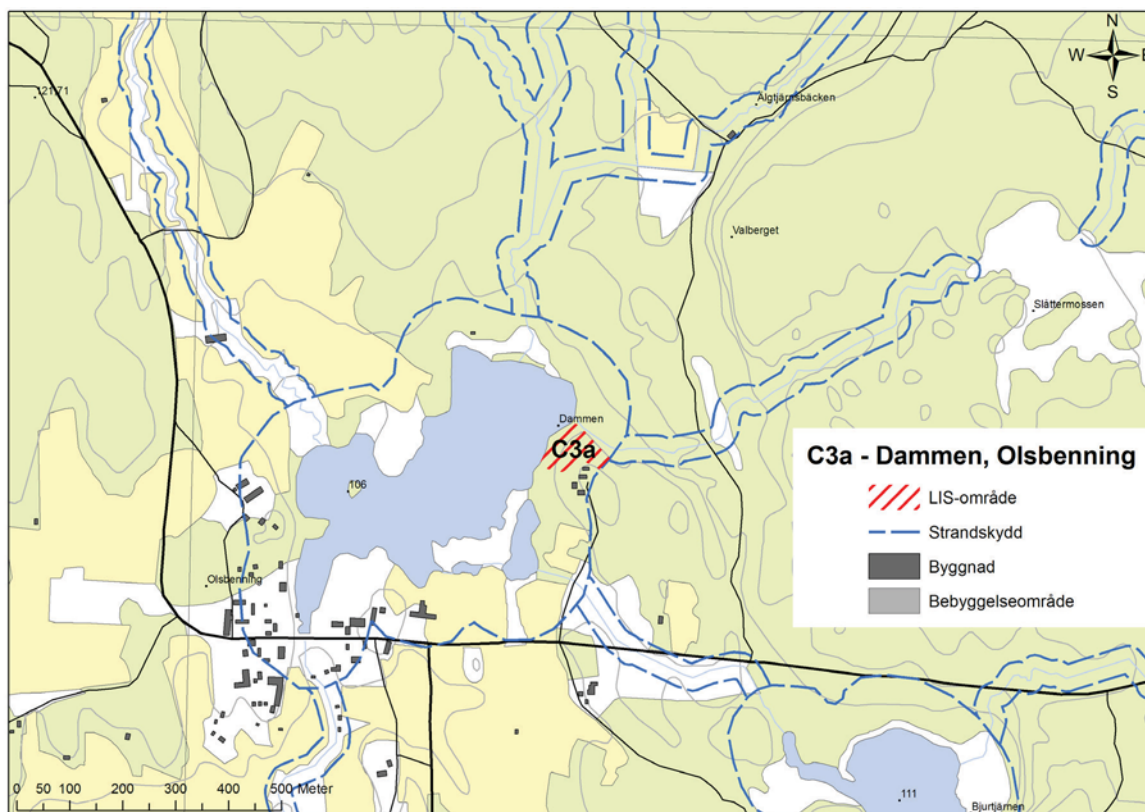
Eftersom Olsbenning och hela området kring Dammen är utpekad som riksintresse för kulturmiljövården krävs noggrannhet och eftertanke vid placering och utformning av ny bebyggelse. Inte bara själva bebyggelsen är av värde utan också sjön, Svartåns sträckning och landskapsrummet runt omkring. Området är utpekad i bevarandeprogrammet för odlingslandskapet och bör i största möjliga mån bevaras. Det utpekade LIS-området anknyter till den befintliga ensamgården längs östra stranden utan att inkräkta på natur- och kulturmiljövärdena. Där växer idag ordinär barrskog som sluttar mot väster och strandlinjen. Friluftslivsvärdena inom det utpekade området bedöms som ringa. En väg finns till befintlig gård och den kan

byggas ut. Plats för c:a 2-3 bostadstomter bedöms finnas. Bebyggelseutveckling här bidrar till att stärka befintliga funktioner samt utgör förutsättningar för stärkt service i framtiden. Till järnvägsstationen i Karbenning är det 3,6 km.

Kriterier för landsbygdsutveckling:

- Närhet finns till befintlig infrastruktur och bebyggelse.
- Ökad möjlighet till bibehållande och utveckling av lokal service samt turism i form av t.ex. bokbuss, glassbil, familjedaghem samt kanske gårdsbutiker sommartid här och/eller i intilliggande byar.
- Kan ge underlag för en ökad befolkning, vilket kan bidra till att stärka lokala servicefunktioner i Norbergs samhälle samt i Karbenning. Förutsättningarna ökar t.ex. för att den befintliga förskolan där ska kunna behållas.
- Ökat underlag för nyttjande av järnvägsstationen i Karbenning.
- Ökad befolkning här ger underlag för en fortsatt rik bysamvaro med föreningsliv och andra aktiviteter.
- Ökad befolkning i Olsbenning ger förutsättningar för att folk ska välja att bo kvar där, vilket i sin tur gör att riksintresseområdet bevaras.

D Bjurfors

Bjurfors är kommunens östligaste samhälle, belägen på gränsen mot Avesta kommun och Dalarnas län. Avståndet till centrala Avesta är endast 2,5 km medan det är c:a 1,5 mil till Norberg. I Bjurfors finns en konferensanläggning men i övrigt ingen service i dagsläget. Orten har gamla anor och är upptagen i kulturminnesvårdsprogrammet. I området kring Bjurfors finns flera motionsspår som på vintern spåras för skidåkare och området är allmänt uppskattat för friluftslivet.

D1 Storsjön

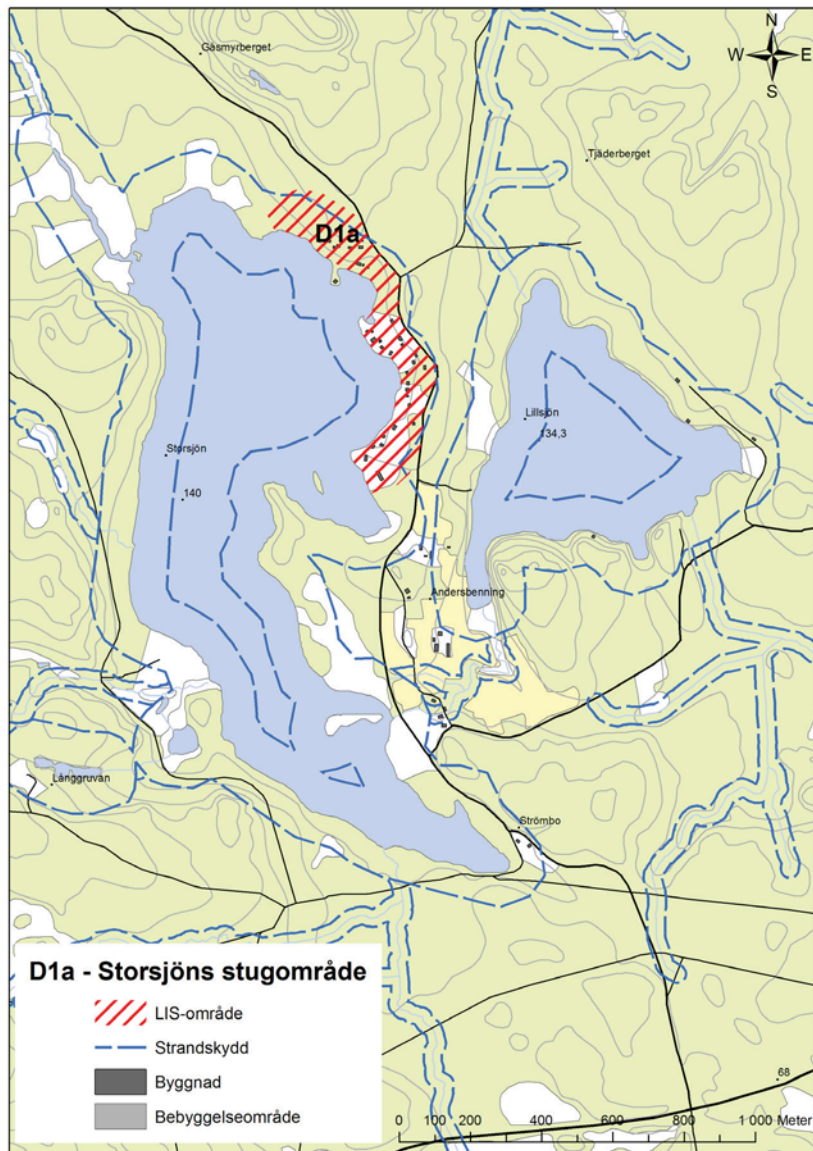
Storsjön, c:a 4,5 km väster om Bjurfors, har ett maxdjup på hela 19,8 m och ett medeldjup på 6,4 m. Sjön omges nästan helt av barrskog. Längs nordöstra stranden breder ett fritidshusområde ut sig och i sydost ligger den lilla byn Andersbenning. C:a 500 m norr om sjön går vandringsleden Bruksleden. Runt hela Storsjön råder 100 m strandskydd. Den ekologiska statusen i sjön är god.

D1a Storsjöns stugområde

Fritidshusområdet vid sjöns nordöstra strand har idag drygt 20 tomter. Området bedöms dock kunna byggas ut ytterligare med c:a 5-10 fritidshustomter, främst mot norr. Naturtypen är ordinär barrskog utan större naturvärden och för friluftslivet är större delen av sjöns stränder tillgängliga. Enskilda avlopp bedöms kunna anläggas även om gemensamhetsanläggningar alltid är att föredra. Till närmsta busslinje vid väg 68 är det 2,5 - 3 km. Därifrån kan man ta sig till Fagersta eller Krylbo och tågstationerna där.

Kriterier för landsbygdsutveckling:

- Närhet finns till befintlig infrastruktur och bebyggelse.
- Kan bidra till att stärka lokala servicefunktioner i Norbergs samhälle samt i intilliggande Avesta.
- Ökat underlag för nyttjande av busslinje på väg 68.
- Ökad befolkning här, om än sommartid, ger underlag för en rikare bysamvaro med t.ex. föreningsliv och andra aktiviteter.

TEMAN

I följande kapitel redovisas intressen och anspråk tematiskt.

Anslagstavlan på Norbergs bibliotek visar ett rikt föreningsliv och många aktiviteter

Här bor även många kreativa människor...

Lantligt boende i Karbenning

ATT LEVA I NORBERG

”Våra ungdomar är väl förberedda för framtiden, med goda kunskaper och tro på sin förmåga. Kvalificerad vidareutbildning finns på hemmaplan för livslångt lärande. Den kommunala servicen håller hög kvalitet och människor är delaktiga och har inflytande.”

ur Vision 2015

Ett fungerande vardagsliv

Kommunen har högt ställda mål när det gäller att erbjuda invånarna en god kommunal service. Barn och ungdomar i Norberg ska lämna skolan väl förberedda för framtiden, med goda kunskaper och tro på sin förmåga. Kommunen ska också verka för att en nära, tillgänglig och kvalificerad sjukvård finns. Nationella mål ställer också krav på att Norberg aktivt ska verka för att öka tillgängligheten i den bebyggda miljön. FN:s barnkonvention innebär att barn och ungdomars behov särskilt bör beaktas i exempelvis planeringen.

Livslångt lärande

Befolkningen i Norberg har en något lägre utbildningsnivå än snittet i länet. 59 % av kvinnorna och drygt 67 % av männen har mindre än tre års gymnasieutbildning. För att på sikt öka utbildningsnivån inom kommunen är det viktigt att utbildning och möjlighet till livslångt lärande finns tillgänglig inom kommunen eller på rimligt pendlingsavstånd. Det är också viktigt att i ett tidigt skede i skolungdomarnas utveckling inspirera dem till att söka kunskap och intressera sig för vidareutbildning efter grundskolan.

Norbergs kommun erbjuder idag plats i förskoleverksamhet och skolbarnomsorg för barn som är folkbokförda i kommunen. Förskola och grundskola F-6 finns i Norberg, Kärrgruvan och Karbenning (förskola). Barn boende i Bjurfors går i skolan i Avesta. Högstadieskola finns i Norberg på Centralskolan. Skolskjuts finns för de barn som bor på landsbygden.

Närmaste gymnasium finns i Fagersta. Norra Västmanlands Utbildningsförbund (NVU) ansvarar för gymnasie- och högskoleutbildningar på distans. Ett av NVU:s Lärcenter ligger i Norbergs centrum.

Under hösten 2010 etablerades en ny folkhögskola i Norberg med främst estetisk inriktning.

Boende för olika behov

Kommuninvånarnas åldersstruktur speglar strukturen i riket. Norberg har dock en något större andel äldre med c:a 22 % av befolkningen som är äldre än 65 år jämfört med 18 % i riket. Två kommunala boenden för äldre samt boende med särskild service för personer med funktionshinder finns i Norberg. Daglig verksamhet för äldre samt för personer med funktionshinder erbjuds även inom kommunen. Behov av boende för exempelvis intellektuellt funktionshindrade eller personer med missbruksproblem löser kommunen ofta genom individuella lösningar. Kommunen ser att det framöver kommer finnas ett ökat behov av trygghetsboende.

Torget i Norberg med handel och caféer

Tillgång till service viktigt för en attraktiv kommun

Den kommersiella servicen i Norberg finns främst i Norbergs centrum. Butiksutbudet som är koncentrerat kring torget är varierat och erbjuder bland annat lokalt producerade varor. Här finns även bankkontor, systembolag, dagligvaruhandel, caféer och restauranger. I Norberg finns ingen extern handelsetablering. Över en längre tid har den kommersiella servicen minskat i Norberg. Bilden följer den utveckling som pågått under flera decennier i många landsbygdskommuner, men även i förorter till större städer i landet. Ökade krav inom handeln och etableringar av allt större externa handelsplatser gör det svårt för mindre tätorter att konkurrera och upprätthålla en nära service. Styrkan och konkurrensförmågan för Norberg ligger i att kunna utveckla och erbjuda ett unikt och varierat utbud i kommunen som helhet. Planeringen behöver stötta en positiv serviceutveckling genom att exempelvis underlätta för ny serviceetablering och på sikt förbättrade kommunikationer och regional samverkan.

Elsa Andersons konditori är en viktig mötesplats

Mötesplatser och stråk

Möten mellan människor är grunden för social samvaro. Stadens rumsliga struktur, dvs. hur torg, parker, gator, hus och kvarter är sammanlänkade har betydelse för hur människor möts – eller inte möts. Den fysiska planeringen behöver därför ha fokus även på denna fråga. Idag träffas norbersborna på torget i Norberg, på caféerna och restaurangerna, men även på ungdomsgården och på biblioteket.

Enligt en studie som baseras på dialog med Ungdomsrådet och enkäter till skolorungdomar framgår det att flertalet ungdomar trivs i Norberg. Det som skapar trivsel är bl.a. att Norberg är litet och att det är nära till det mesta, såväl till mötesplatser och kompisar, som till naturen. Flertalet intervjuade tjejer och killar känner sig trygga i Norberg. Viktiga platser är ungdomsgården Unkan och grillkiosken i byn, dvs. Norbergs centrum. I byn finns en familjär atmosfär med folk runt omkring. Till skillnad från tjejerna, tycker killarna att byn ändå är lite tråkig. Byn

Badplats vid Bågensjön

skulle bli roligare om det fanns fler affärer och gärna en bio samt en bowlinghall. Fotbollsplanen är också en mötesplats där man kan spela eller bara stå och hänga. Ungdomarna tycker det är viktigt att det finns olika mötesplatser och det förekommer en viss oro för att de som existerar idag försvinner.

Alla platser i Norberg upplevs inte som trygga. Vissa skogsstigar, gamla sjukhuset och parkerna upplever ungdomarna som otrygga och platser man helst undviker.

Sammanfattningsvis upplevs Norberg som en bra småstad att leva i. Flera ungdomar menar att de gärna vill bosätta sig på annan plats efter gymnasiet, men kan se Norberg som en ort att återkomma till om de i framtiden bildar familj.

Planeringsinriktning

Beakta vardagslivsfrågor i den fysiska planeringen

När program och detaljplaner tas fram ska stor vikt läggas vid vardagslivsfrågor. Ny bebyggelse och offentliga rum ska formas så att det blir tryggt, tillgängligt och attraktivt. Utveckla trygga gång- och cykelvägar. Prioritera skolvägarna och stråk mellan de viktigaste målpunkterna, exempelvis mellan bostad, service och kollektivtrafik. Utveckla torg och parker till att bli norbergarnas och besökarnas gemensamma vardagsrum.

Verka för ökad attraktivitet i Norbergs centrum

Norbergs centrum kring torget utgör en unik miljö som lockar både norbergsbor och besökare. Kommunen ska genom samverkan med bl.a. fastighetsägare och affärsidkare arbeta för att stärka och utveckla miljön och butiksutbudet.

Stärk dialogen i planprocessen

Planeringen ska bedrivas på ett kommunikativt sätt, vilket innebär en dialog med organisationer, invånare och näringsliv. Ungdomar är en särskilt viktig målgrupp.

INFRASTRUKTUR OCH HÅLLBARA RESOR

"De väl utbyggda kommunikationerna innebär att invånarantalet ökat och att människor kan bo och verka i Norberg."

ur Vision 2015

Hållbart resande i en landsbygdskommun

Att åstadkomma hållbara transporter och resor i en landsbygdskommun är en stor utmaning. Skola, arbete och andra målpunkter är ofta lokaliserade i angränsande kommuner. I Västmanlands län toppar kommunen med flest andel utpendlande boende, c:a 50 %. För merparten av invånarna framstår bil som det enda transportalternativet. Endast 2 % reser kollektivt. I takt med ny teknik och förnyelsebara drivmedel kan dock även ett boende utanför tätort med långt till kollektivtrafik ge en begränsad klimatpåverkan.

Målet i kommunens klimat- och energistrategi är att utsläpp av fossila växthusgaser från vägtrafik ska minska med minst 15% fram till år 2015 jämfört med 2004. Biobränslen ska stå för minst 10% av drivmedel för bil- och landsvägstransporter år 2020.

IT-infrastruktur

En väl fungerande IT-infrastruktur har direkt koppling till de transportpolitiska målen, eftersom den möjliggör ett minskat transportbehov. I Norberg idag har i stort sett alla hushåll tillgång till bredbandsuppkoppling. Generellt är möjligheten till snabb uppkoppling och datatrafik större i tätorten än på landsbygden. Fibernät finns utbyggt mellan Kärrgruvan, Norberg, Högfors, Karbenning och Örbäck medan resten av kommunen har bredbandstäckning via telenätet. Utbyggnaden av IT-infrastruktur är styrd av marknaden. Kommunen avser dock att i möjligaste mån främja och stödja en utveckling mot högkvalitativ IT-infrastruktur i hela kommunen.

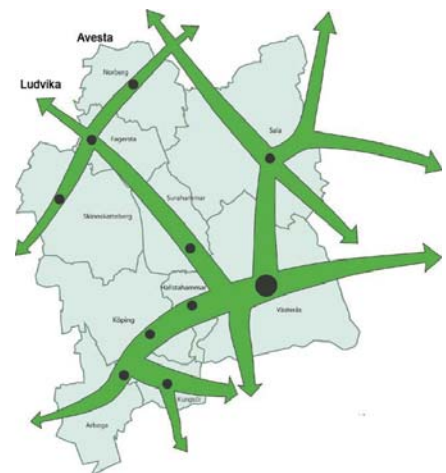
Vägar och kollektivtrafik

Kommunens viktigaste vägstråk är väg 68 som sträcker sig från Örebro via Fagersta, Norberg och Avesta och vidare norrut mot Gästrikland. Vägen knyter samman norrlandsregionen med södra delarna av Sverige och är en strategiskt viktig väg även nationellt. Trafiken på väg 68 uppgår till c:a 3 400 fordon per årsmedeldygn på sträckan mellan Norberg och södra anslutningen till Bjurfors. Även länsvägarna 256 och 270, vilka möts i Norberg, är viktiga kommunikationsstråk söderut mot Sala och norröver mot Hedemora.

Kollektivtrafiken med buss bedrivs i huvudsak av Västmanlands Lokaltrafik. Kommunen betjänas av regionala och kommunala busslinjer. Gles turtäthet och långa restider gör det

Väg 68 till Norberg

Ur Länsplan för regional transportinfrastruktur 2010-2021 Västmanland

Gång- och cykelbana mellan Norberg och Kärrgruvan

Karbenning station

Engelsberg Norbergs järnvägshistoriska förening trafikerar sommartid Snytpåret med rälsbussar.

dock svårt för arbetspendlare att använda kollektivtrafik, varför största delen arbetsresor idag sker med bil. Inom Norberg kompletteras den allmänna servicen av ett lokalt bussbolag som kör busslinjen Norbergar'n. Busstrafiken är den kollektivtrafik som på kort sikt kan utvecklas mest, och förbättrade bussförbindelser skulle bidra till en attraktivare boendemiljö och sannolikt en ökad inflyttning.

Gång- och cykelvägar

Nätet av gång- och cykelbanor i kommunen begränsar sig idag till främst Norberg och Kärrgruvan. Benningeleden är en rekreationscykelled i Karbenningbygden på vilken man cyklar omväxlande på landsväg och på cykelväg. Snabba, trygga och säkra cykelbanor är viktiga för att minska bilberoendet. Inom orterna behöver gång- och cykelbanor tillskapas och kompletteras mellan målpunkter som skolor, förskolor, idrottsanläggningar, tätortscentrum, arbetsplatser och bostadsområden. På landsbygden är det viktigt att möjliggöra cykelpendling såväl till orterna inom kommunen som till Avesta och Fagersta, genom separata gång- och cykelbanor längs de större vägarna. Även friluftsanläggningar och besöksmål för turismen ska vara tillgängliga utan bil.

Järnväg

Godsstråket genom Bergslagen passerar i kommunens sydöstra del. Sträckan genom länet är enkelspårig och av låg geometrisk standard. På banan dominerar stora nationella och transnationella godsströmmar, men även persontrafiken har ökat på senare år genom Tåg i Bergslagens trafikerings. Persontåg stannar i Karbenning, men låg turtäthet innebär att tågpendling inte är ett konkurrenskraftigt alternativ till buss och bil. Trafikverket har tagit fram idéstudien *Godståg genom Bergslagen*. Här konstateras att det idag finns kapacitetsbrister på järnväg i Bergslagen. Olika alternativ att öka kapaciteten på stråket redovisas, från mötesspår till dubbelspår.

Via Fagersta står Norberg i förbindelse med Bergslagspendeln och via Avesta/Krylbo med Dalabanan. Dessa sträckor utgör viktiga länkar i regiontågssystemet som invånarna i Norberg kan utnyttja genom anslutande bussar.

Snytenspåret Ängelsberg-Snyten-Kärrgruvan är enkelspårigt och har mycket låg standard. Sträckan Snyten-Kärrgruvan är inte elektrifierad och saknar automatiskt trafikledningssystem. Delen Snyten-Ängelsberg trafikeras enbart med godstrafik. Snytenspåret var en gång av betydelse för godstransporter för gruvnäringen, men används idag bara för enstaka tåg mellan Ängelsberg och Snyten, samt för museitrafik till Norberg. För att främja ny verksamhetsetablering i Norberg och Kärrgruvan är en återöppning och uppgradering av spåret av väsentlig betydelse.

För att öka den regionala tillgängligheten, samt gynna ökad inflyttning och näringslivsutveckling i Norberg, behöver spårförbindelserna sammanfattningsvis förbättras såväl i väst-östlig riktning som nord-sydlig riktning:

På kort sikt bör kommunens inriktning vara att verka för en framtida ökning av tågtrafikeringen av stationen i Karbenning, bland annat genom fler mötesstationer. För att förbättra tillgängligheten söderut mot Västerås behöver tågförbindelserna bli konkurrenskraftigare. Det kan ske genom att uppgradera Snytenspåret mellan Kärrgruvan och Ängelsberg och öppna

för trafikering med gods- och persontrafik. På sikt kan en terminal i Spännarhyttan behöva anläggas för att klara omlastning av exempelvis biobränsle, flis och eventuellt framtida malm på ett effektivt och smidigt sätt. En ny station i Norberg kan förslagsvis lokaliseras på gångavstånd från befintlig busstation.

En järnvägsanslutning till sågen norr om Karbenning bör även tas i beaktande i översiktsplanen i syfte att öka förutsättningarna till transporter på tåg.

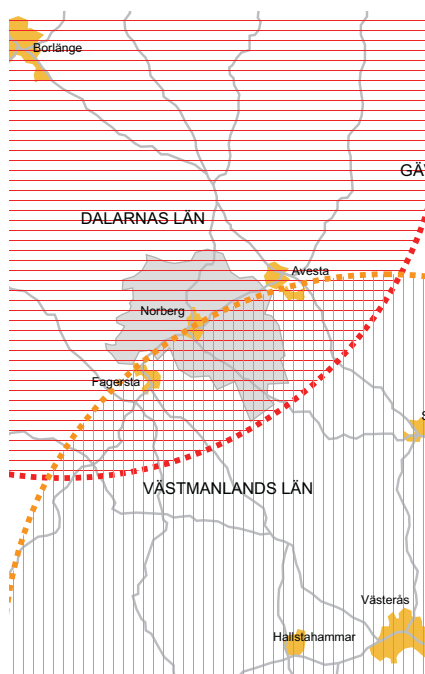
På lång sikt, c:a 25-50 år, ser kommunen två utvecklingsalternativ. Godsstråket genom Bergslagen kan behöva byggas ut till dubbelspår för att hantera ökade kapacitetsbehov. Ett intressant alternativ som tidigare studerats av Banverket är att förlägga ett nytt järnvägsspår från Avesta Krylbo, vidare strax söder om Norbergs centrum och vidare mot Fagersta, alternativt söderut med anslutning till Snytenspåret. Järnvägsutbyggnad är en statlig och regional fråga som kräver noggranna studier av olika spåralternativ. I översiktsplanens kartor är ett spårreservat inlagt med en ej fastlagd (symbolisk) sträckning och bredd. Reservatet visar på en principiell möjlighet till spårutbyggnad och på kommunens ambition och intresse av att främja en förstärkt infrastruktur. För att denna utbyggnad ska kunna bli verklighet krävs dock omfattande utredningsarbete och investeringar som kommunen inte råder över.

Flyg

I Norbergs kommun finns flygplatsen Bålsjöfältet. Flygplatsen är föreningsbaserad och används idag för modellflyg, sportflyg, segelflyg, privatflyg och taxifyg. Ingen reguljärtrafik förekommer. Flygplatsen kan dock i framtiden få betydelse för näringslivsutvecklingen inom kommunen, inte minst gällande gruvnäringen. Vid utbyggnad av nya verksamhetsområden och i samband med en växande turismnäring kan affärs-, transport- och besöksflyg bli aktuellt, vilket kan komma att kräva utbyggnad av start- och landningsbanor. Flygplatsen är alltså en strategiskt viktig funktion kring vilken det är viktigt att bibehålla en handlingsfrihet för framtida utbyggnad avseende såväl utrymmesbehov som eventuella störningar. Runt flygplatsen finns en s.k. hinderyta som begränsar byggnadshöjder för att flygsäkerheten inte ska äventyras.

De närmaste större flygplatserna finns i Borlänge, Uppsala, Västerås och Gävle. Flygplatserna i Borlänge, Västerås och Uppsala är av riksintresse. Området inom en radie på 55 km från flygplatsens landningshjälpmedel är en s.k. MSA-påverkande yta. MSA-ytorna för Västerås och Borlänge sträcker sig in över Norbergs kommun.

I samband med planering av byggnader eller föremål högre än 20 meter ska en lokaliseringsbedömning göras eftersom byggnationerna kan komma att påverka luftfarten negativt. Samråd ska ske med berörd flygplats, luftfartsverket och försvarsmakten. Enligt Transportstyrelsens föreskrifter och allmänna råd

Samrådsområden (MSA-ytor)

Västerås flygplats

Borlänge flygplats

om markering av föremål som kan utgöra hinder för Luftfarten (TSFS 2010:155) ska föremål med en höjd 45 meter eller högre över mark- eller vattenytan markeras.

Utgå från kommunens klimat- och energistrategi

För att nå målen i klimat- och energistrategin, behöver den fysiska planeringen ha fokus på klimat- och energismarta lösningar som gynnar ökat kollektivtrafikresande, cykling och promenader.

Verka för utbyggnad av effektiv IT-infrastruktur i hela kommunen

Verka för en ökad kapacitet på Godsstråket genom Bergslagen

Kommunen bör verka för en ökad kapacitet på Godsstråket genom Bergslagen. På så sätt kan ett hållbart resande till och från Karbenning erbjudas inom regionen och bygdens betydelse öka som en attraktiv bygd att bo och leva i. Mark för pendelparkering i nära anslutning till Karbennings tågstation reserveras i översiktsplanen.

Verka för ett återupptagande av gods- och persontransporter på Snytenspåret

För att kunna erbjuda attraktiva lägen för industrin, behöver godstransporterna på Snytenspåret återupptas. Samtidigt kan ett hållbart resande erbjudas genom snabbare pendling mellan Norberg, Ängelsberg och vidare mot Västerås. En förstudie bör initieras som utreder förutsättningarna, genomförandeaspekter och konsekvenser av trafikering på Snytenspåret. Mark bör reserveras för en omlastningsterminal i Spännarhyttan.

Inrikta planeringen på ökad framkomlighet för gående och cyklister

Gående och cyklister ska ha goda förutsättningar att ta sig fram tryggt, snabbt och säkert mellan viktiga målpunkter i Norberg och angränsande kommuner. All fysisk planering ska beakta och verka för en ökad rörlighet till fots och till cykel. De viktigaste stråken mellan byar och Norbergs centrum ska prioriteras.

Utred förutsättningarna för en ny järnvägssträckning med stopp vid Norbergs centrum

Kommunen bör i samverkan med berörda myndigheter och kommuner undersöka effekterna av en ny järnväg mellan Avesta Krylbo, Norbergs centrum och Fagersta.

Skapa/bevara handlingsfrihet kring flygplatsen för en framtida utbyggnad och utökning av verksamheten

Planeringsinriktning

Wernergårdens mejeri - en lokal matproducent

Företagande i Norberg

- Företagstätheten är 70 % i Norberg.
- Andelen företagare i Norberg är 25 % (riktssnitt 21 %)
- Andel personer med utbildning kortare än 3-årigt gymnasium:

Kvinnor 59 %

(Länet 50 %, riket 45%)

Män 67 %

(Länet 54 %, riket 50 %)

Källa SCB

NÄRINGSLIV

”I Norberg finns ett varierat och dynamiskt näringsliv. Små och stora företag utvecklas, kreativitet och entreprenörskapande karaktäriserar kommunen. Vår levande, unika kulturmiljö tillsammans med en satsning på rekreation och hälsa är tillväxtfaktorer som har lett till att den nationella och internationella turismen har ökat. Alla verksamheter är miljöcertifierade och kommunen framstår som en modell för andra kommuner.”

ur Vision 2015

Från gruvhantering till ett differentierat näringsliv

År 1981 lades den sista gruvan ned i Norberg. Tjugo år senare har Norberg en bättre differentiering av sitt näringsliv. Tillverkning, vård och omsorg samt utbildning är de tre näringsgrenar som är störst i kommunen. Turismen är en av de tydligaste utvecklingsgrenarna i Norberg. Idag är kommunen den största arbetsgivaren. En annan stor arbetsplats är sågverket i Karbenning med c:a 100 anställda. I Norberg finns även många enmansföretag och småföretag. År 2009 hade Norberg länets högsta tillväxt i nyföretagande och utsågs till Årets Företagarkommun.

En nyckel till en positiv utveckling i Norberg är näringslivet och företagsklimatet. Ett hållbart och robust näringsliv bygger på att små och stora företag inom olika verksamhetsområden ges goda förutsättningar att etablera sig och utvecklas. Idag finns två större industriområden i Norberg; Davidsbo och Spännarhyttan. Tillgången till kontors- och industrilokaler till konkurrenskraftiga priser samt attraktiva tomter för verksamheter i anslutning till goda kommunikationer är viktig. Idag finns gott om mark för verksamhetsetablering inom kommunen. Den planlagda marken för industriändmål är emellertid inte alltid anpassad för den bredd av olika verksamheter som krävs för att fruktbara nätverk ska kunna uppstå lokalt. För att kunna hävda sig i den regionala konkurrensen behöver kommunen höja sin planberedskap med flexibla och tillåtande detaljplaner för attraktiv industri- och verksamhetsmark.

Goda kommunikationer för näringslivet

För att attrahera fler företagare och skapa fler arbetsplatser till Norberg är det viktigt att stärka kommunikationerna lokalt och i synnerhet regionalt med tåg och buss. Nya innovativa idéer och koncept bör främjas, med möjlighet till andra finansieringsformer än i dagsläget. En ökad kapacitet för godstrafik med tåg är på sikt nödvändig för näringslivets utveckling och öppnar mot nya marknader. (Läs mer under avsnittet ”Transporter och hållbara resor”).

Besöks- och eventnäringarna allt viktigare för Norberg

Turismen utgör en drivkraft och ett underlag för många småföretagare och aktörer i det lokala och regionala näringslivet, allt från taxibolag till konsthantverkare. Norbergs besöksnäring är uppbyggd kring tre huvudspår; det industrihistoriska arvet, bygdens lokala charm och en modern kulturevenemangsverksamhet. Norbergs natur- och skogsmiljöer lockar med ridning, vandring, fiske och bergslagsbyarna med lokalt producerade varor, Norbergs centrum med konditorier och konsthantverksgård. Större evenemang ordnas årligen i Norberg. Sedan länge kända i såväl regionen som i landet är *Kristina- och Engelbrektsloppen*, *Norbergsdagarna* och *Norbergfestival*. *Queertopia*, en festival för queerfeministisk musik arrangerades för första gången år 2010.

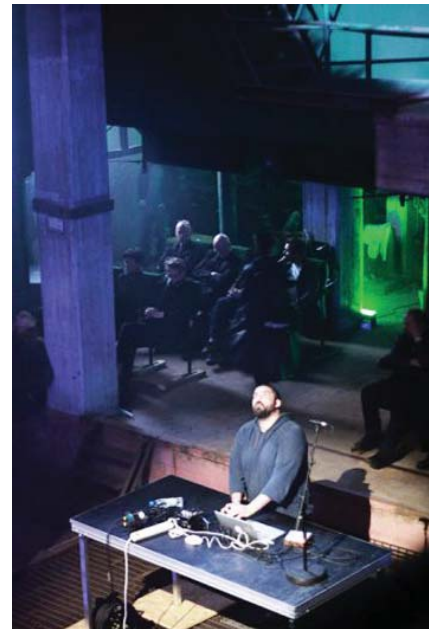
Utveckling och etablering av företag

I regionen Fagersta/Norberg finns idag flera aktörer som kan skapa nya former för tillväxt för företag inom både nya och befintliga branscher. Ett av planeringens viktigaste syften blir att göra det möjligt att skapa nya, hållbara företagsmiljöer för dessa.

Bergsbrytning och gruvdrift

Gruvdrift har pågått i kommunen sedan medeltiden. Sett ur ett historiskt perspektiv är de senaste decennierna utan gruvdrift en ovanlig situation. Norberg har stora förekomster av kvarvarande och hitintills outnyttjade förekomster av framförallt järnmalmer. Malmen sträcker sig genom kommunen i sydvästlig-nordostlig riktning. Norbergs centrum ligger inom detta område och runt om finns områden som tidigare har brukats i bergshantering och som idag inte kan nyttjas på grund av osäkra markförhållanden.

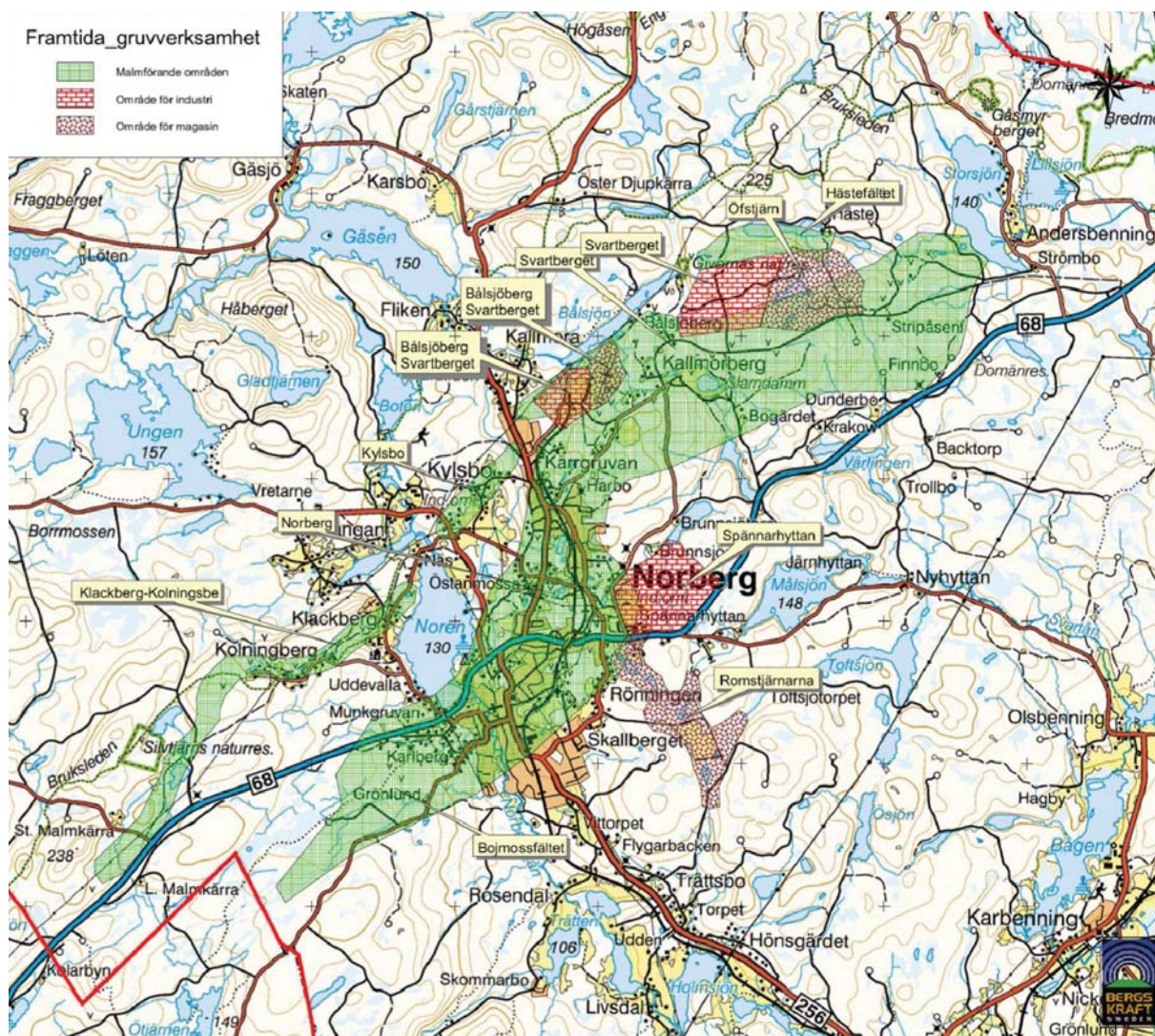
Under de senaste tio åren syns en ökad aktivitet av prospektering såväl i Norberg som i Bergslagen i stort. Denna trend anses fortsätta även de kommande 25, kanske 50 åren. I kartan på nästa sida pekas områden ut vilka har malm på varierande djup, och som med rimlig sannolikhet kommer att utvinnas någon gång i framtiden. Enligt en förstudie bedöms det i framtiden brytas malm i sex huvudområden i Norberg. Det är troligt att brytningen kommer ha en, eller högst två centrumanläggningar, vilka sannolikt kommer att placeras norr om Norbergs centrum. Översiktsplanen pekar ut tre områden som bör reserveras för ev. framtida gruvdrift; Spännarhytteområdet, Svartberget och Bålsjöberg. Vid Bålsjöbergsverket låg tidigare en av de sista stora anläggningarna och här finns en mindre dammanläggning, samt betydande, delvis utvecklade malmtillgångar. Spännarhytteområdet ligger inom räckhåll för de många små till medelstora kvarvarande malmtillgångarna i anslutning till centrala Norberg och har också en dammanläggning vid Rom-

Norbergfestival

Tältcafé vid Queertopiafestivalen

Karta från utredningen "Bergsbruket och översiktsplanen" Bergskraft 2011

stjärnarna. Här finns en ramp som förbinder markytan med underjorden. Denna ramp kommer sannolikt att behöva användas även om centrumanläggningen lokaliseras på annan plats. Eftersom Romstjärneområdet nyttjas flitigt för friluftsliv rekommenderar kommunen att Svartberget eller Bålsjöberget väljs som centrumanläggning om så är möjligt. De största malmtillgångarna bedöms finnas i nordost inom området som på kartan pekats ut som Svartberget. Dessa tillgångar är dock i huvudsak okända eller åtminstone inte utvecklade.

Översiktsplanen pekar ut sannolika områden för gruvindustrin. Innan verksamheter kan etableras behöver planeringsförutsättningar och konsekvenser klargöras. Infrastruktur och övriga behov av anläggningar, exempelvis magasinbyggnader preciseras ej inom ramen för översiktsplanen.

Jord- och skogsbruk

Norbergs kommun består till största delen av skogsmark. Skogsmarken utgör c:a 75 % av kommunens totala yta. Stora delar ägs av staten

och kyrkan och c:a en tredjedel ägs av privata markägare. Skogsbruk utgör en stor del av kommunens näringsliv. Det är viktigt att skogsbruket, som helhet med allt vad det innebär i form av transporter och ingrepp i den fysiska miljön, bedrivs på ett balanserat sätt i förhållande till kommunens unika natur- och kulturvärden.

Jordbruksmarken i Norbergs kommun upptar en liten del av kommunens totala yta, c:a 1 800 ha. År 2009 uppgick åkermarken till 1 650 ha och betesmarken till c:a 150 ha. Förutsättningarna för spannmålgårdar är dåliga medan djurhållning i kombination med vallodling har större möjlighet att utgöra en bas för ett bärkraftigt jordbruk. De flesta heltidsjordbrukare i Norberg kombinerar jordbruk med skogsbruk. Största andelen jordbruksföretag finns i kommunens sydöstra del.

Livsmedelsprisernas utveckling globalt kan medföra att jordbrukets förutsättningar för lönsamhet ändras snabbt. Jordbruksmarken bör därför bibehållas i produktivt skick för att bevara möjligheten att producera t.ex. grönsaker. Lokalt producerad mat har även ett symbolvärde för bygdens identitet och marknadsföringen av kommunen såväl utåt som inåt.

För ett öppet landskap krävs betande djur. Djurhållning kan lokalt skapa lukt och ljud. Det är viktigt att hänsyn tas till djuruppfödningens förutsättningar i samband med lokalisering av ny bebyggelse på landsbygden, men det är också viktigt att den som väljer att bo på landet accepterar de störningar som ett lantbruk kan generera.

Landsbygdsutveckling

Utöver jordbrukets betydelse som näring är det för en bergslagskommun som Norberg viktigt för att landskapets öppenhet och småskalighet ska bevaras. Det sker bäst genom att jorden brukas för grödor eller djurhållning. Variationen mellan mörk barrskog, ljusa åkrar, ängar och glittrande sjöar ger landskapet dess karaktär. Fortsatt lantbruk är också en del av det som upprätthåller en levande landsbygd. De s.k. LIS-områdena (landsbygdsutveckling i strandnära lägen) syftar till att stärka utvecklingen på landsbygden och skapa goda förutsättningar för olika typer av verksamheter som gynnas av ett strandnära läge.

Skapa förutsättningar för differentierade verksamhetsområden

Kommunen ska ha en flexibilitet och planberedskap för att möta kommande behov av att etablera nya verksamheter. Gällande planer för befintliga verksamhetsområden bör ses över.

Samverka kring strategiska näringslivsfrågor

Kommunen ska samverka i strategiska näringslivsfrågor för en helhetssyn i fråga om att kunna erbjuda en attraktiv infrastruktur, fysisk miljö och bostäder.

Planeringsinriktning

Stöd företagande på landsbygden

Hänsyn till lantbrukets förutsättningar av exempelvis betande djur ska tas i samband med lokalisering av nya bostäder på landsbygden. Störningar i form av lukt och ljud är dock något som måste accepteras om bostadsbebyggelse ändå lokaliseras i närheten av djurhållning.

Främja besöksnäringen och öka tillgängligheten till besöksmål

Öka tillgängligheten till kommunens besöksmål genom förbättrade lokala kommunikationer i form busstrafikering, cykel- och ridvägar och vandringsleder och utpekande av LIS-områden. Främja initiativ till nya anläggningar eller förbättringar i den fysiska miljön som stärker turismen. Beakta Karbenning och Norbergs centrum som strategiskt viktiga platser, eftersom de ofta är den första kontaktytan för besökare. Beakta platsbehov för utveckling av turismanknuten service i Norbergs centrum.

Främja etablering av gruvverksamhet i kommunen

Kommunen ska verka för att skapa goda förutsättningar för etablering av gruvverksamhet.

Nya Lapphyttan

KULTURARV OCH ATTRAKTIV LIVSMILJÖ

"Vår levande, unika kulturmiljö tillsammans med en satsning på rekreation och hälsa är tillväxtfaktorer som har lett till att den nationella och internationella turismen har ökat. Hela kommunen har en levande boendemiljö med attraktiva bostäder hållbara i ett ekologiskt perspektiv."

ur Vision 2015

Kulturarvet är en resurs

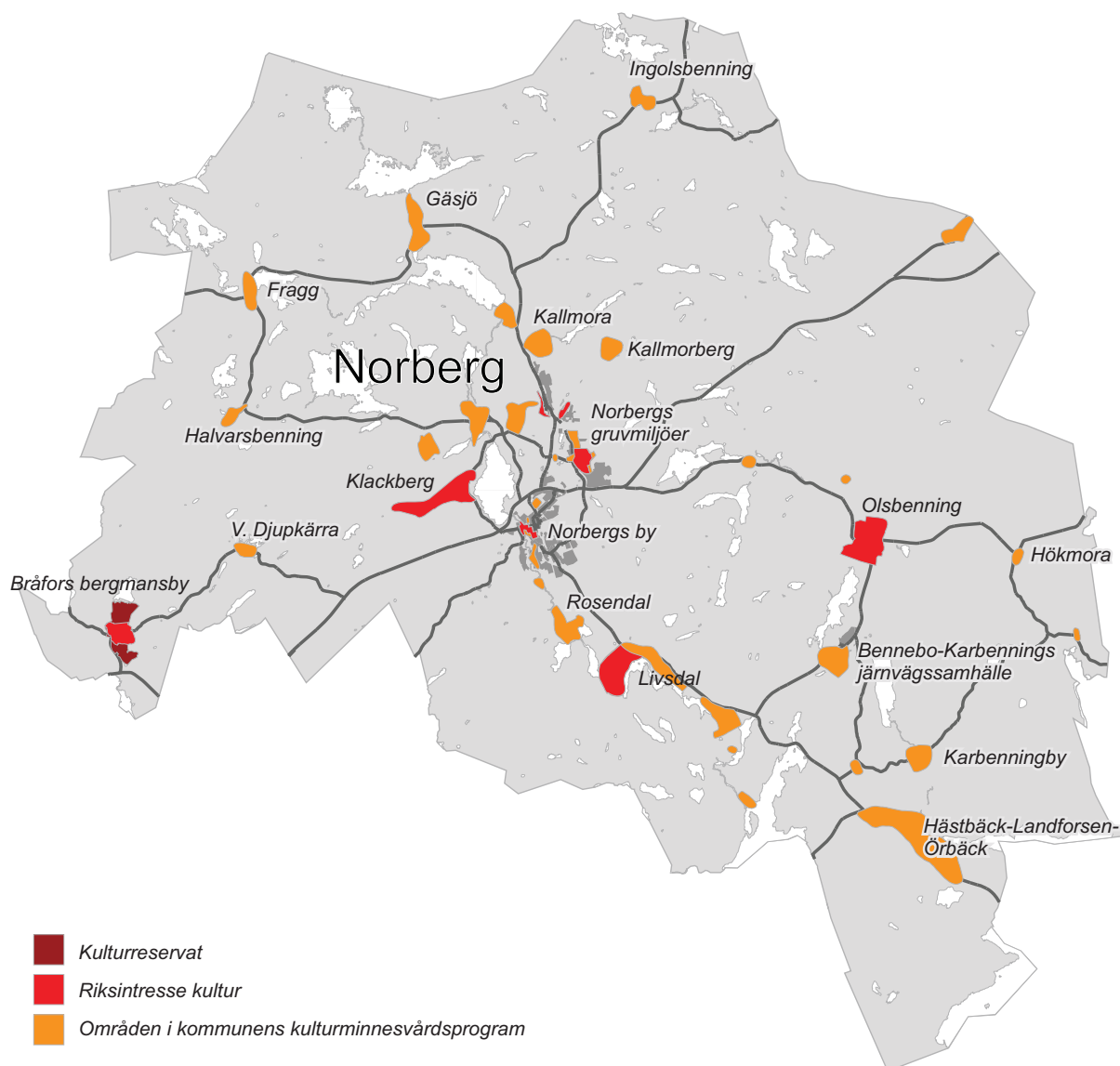
Norbergs rika kulturarv utgör grundbulten i den lokala identiteten, förståelsen av platsens historia och utvecklandet av Norberg som en attraktiv kommun. Översiktsplanens inriktning är att Norbergs historiska värden och karaktär ska tas tillvara i den framtida utvecklingen av kommunen. Det sker genom att kulturarvet blir synligt och tillgängligt för norbergsbor och besökare. Det sker även genom att kulturmiljöerna brukas aktivt på ett ekonomiskt hållbart sätt, exempelvis för boende, näringsverksamhet eller upplåtelse för evenemang.

Gruvor i Klackberg och Kärrgruvan bröts redan under medeltiden. Vid Lapphyttan finns lämningar efter den äldsta kända masugnen i Europa från slutet av 1100-talet. Från denna tid sker runt Norberg en mycket snabb expansion inom järnhanteringen och parallellt sker också en jordbrukskolonisation.

Den bystruktur som vi ser idag skapades sannolikt under 1200- och 1300-talen. Det är också då som en stadsliknande bebyggelse växer fram runt åpartiet vid kyrkan i centrala Norberg. Redan på medeltiden fanns en marknadsplats här. Av de nuvarande byggnaderna är många från 1700-talet. Bodar, tvättstugor och brygg-hus är placerade vid åkanterna, medan mangårdsbyggnader och bostadshus ligger en bit upp på åslänten. Norbergs by omfattas av riksintresse för kulturmiljövård.

Under industrialismen på 1800-talet övergår berghanteringen från en relativt småskalig hantering till en storskalig industri med några få anläggningar. Som en följd av industrialiseringen skapas samhället Kärrgruvan. Gruvarbetarna blir lönearbetare och får bostad i små torp och stugor, senare i villor och lägenheter. Här har också gruvägare och disponenter sina stora villor och kontor.

Järnvägen anläggs i Norberg redan vid mitten av 1800-talet och skapar stora utvecklingsmöjligheter då större mängder järn kan exporteras, men även malm kan säljas till bruk i både Sverige och utomlands. De sista satsningarna på gruvindustrin gjordes på 1950-

Norbergs kulturarv är en resurs för kommunen

och 1960-talen. Mimerlaven är ett landmärke från denna tid. Under 1970-talet vände marknaden för Norbergs gruvindustri nedåt, för att under 1980-talet läggas ned helt. 1981 läggs också Norbergs och Bergslagens sista masugn ner, Spännarhyttan.

Attraktiv livsmiljö på landsbygden

I kommunens södra och västra delar finns områden av småskalig öppen jordbruksbygd med välbevarade bergsmansbyar och bruksmiljöer. I de norra delarna av kommunen karakteriseras bebyggelsen mer av bergsmansgårdar som öar i ett omfattande skogslandskap. Mindre åkermarker har funnits runt byarna men är numera ofta till stora delar igenplanterade med skog. De bevarade bergsmansgårdarna ligger ofta samlade i byar. Bråfors, Livsdal och Olsbenning är några exempel. De unika miljöerna från bergsmanstiden har höga kulturvärden och flera har ett skydd i form av byggnadsminnesförklaringar, kulturre-servatsbildning och som utpekade riksintressen för kulturmil-jövärden.

Karbenning har vuxit upp kring järnvägsstationen. Omlandet Karbenningbygden är ett attraktivt landsbygdsområde präglat av jordbruk och järnhantering med många vackra bergsmans-byar invid sjöar och vattendrag. Många hästgårdar bidrar idag till en öppen och levande landskapsbild. Här finns också ett aktivt kultur- och föreningsliv.

Bjurfors har växt upp kring ett järn- och kopparbruk. Centralt ligger herrgården med gammal bruksbebyggelse som nu är kurs- och konferensgård. Senare har villa- och fritidsbebyg-gelse tillkommit.

Kulturmiljöerna på landsbygden utgör en attraktiv livsmiljö för många. Utmaningen är att skapa förutsättningar för fler att bo på landet, samtidigt som befintliga bebyggelsemiljöer bevaras och utvecklas med respekt för de värden som finns.

Norberg har ett kulturminnesvårdsprogram från 1983, som behöver aktualiseras. Under 2011 påbörjar kommunen i sam-verkan med Läns museet och Länsstyrelsen i Västmanlands län arbetet med att ta fram ett nytt kulturmiljövårdsprogram. Värden som är utpekade och dokumenterade i kommunens kulturmiljövårdsprogram kan lättare uppmärksammas i sam-band med planering samt lovgivning, och kan därmed bevaras och utvecklas på ett bättre sätt.

Planeringsinriktning

Låt kulturarvet bli en aktiv del i planeringen

Norbergs kulturarv är inte statiskt utan utvecklas och föränd-ras ständigt. Det värnas bäst genom att det brukas. Betrakta kultur-, natur- och landskapsvärden ur ett helhetsperspektiv vid planering av nya tillägg i den fysiska miljön.

Låt byarna få "årsringar"

Lokalisera i första hand ny bostadsbebyggelse i anslutning till befintliga byar på landsbygden. Utgå från den by-, väg- och markstruktur som finns när nya tomter och ny bebyggelse planeras. På så sätt kan byarna få tillägg av nya "årsringar".

Verka för att kulturmiljöer utvecklas för boende och besökare

Norbergs kulturmiljöer ska ses som en central del i kommunens attraktivitet. Kommunen ska verka för att utveckla historiska miljöer för upplevelser och evenemang.

Öka tillgängligheten till kulturmiljöerna

Med väl utformade förbindelselänkar mellan viktiga målpunkter i kommunen kan kulturella attraktioner och miljöer lyftas fram och öka i attraktivitet. Inom utredningsområdet behövs både avståndsmässigt effektiva stråk och upplevelsemässigt rika flanörstråk. Genom exploatering vid några av kommunens sjöar kan fler få tillgång till de vackra miljöer som idag är svåra att få kontakt med. Genom att nya promenad- och cykelområden skapas kommer stränder och gator vävas samman till ett välintegrerat gång- och cykelvägnät.

NATUR

Norberg på gränsen mellan söder och norr

Norbergs kommun är en utpräglad skogstrakt med ett stort antal mindre sjöar och vattendrag som skär genom landskapet. Öppna partier finns i begränsad omfattning i kommunens sydöstra del. Kommunen är belägen på gränsen mellan de naturgeografiska regionerna "skogslandskapet norr om Norrlandsgränsen och sydliga boreala kuperade områden" (citrat från Nordiska Ministerrådet). Denna placering på norrlandsgränsen där många nordliga och sydliga arters utbredningsområden möts, ger Norberg en särart i naturhänseende och en särställning i landet vad gäller nordligt och sydligt i naturen. Genom kommunen löper ett stråk med kalksten som lokalt berikar floran med ovanliga arter.

Höga naturvärden i varierad bergslagsnatur

Norrlandsgränsen gäller även naturtyper och vegetationstyper. Den varierade bergslagsnaturen skiljer ut sig från det monotona skogsbrukslandskapet genom små variationer som ger regional särprägel; lövskogsförekomster och odlingsmarker som markerar bergsmansbyarna i kommunens norra del; lövridåer längs vattendrag; kantzoner av sump- och strandskog kring sjöar; öppna åkrar och betesmarker i de södra odlingsdalarna etc. Dessa naturelement har stor betydelse för upplevelsen av naturmiljöerna. Då naturen i Norberg i hög grad är påverkad

Norberg erbjuder många vackra naturmiljöer

av Bergslagens speciella former av markanvändning, är naturvärdena också tätt förknippade med områdets kulturmiljövärden.

Inom kommunen finns ett flertal områden med dokumenterade höga naturvärden. Värden inom dessa områden skyddas och vårdas ofta genom föreskrifter, skötselplaner och/eller bevarandeplaner kopplade till naturreservat, Natura 2000-område eller utpekade riksintresse för natur. Inom kommunen finns också ett antal mindre områden som åtnjuter biotopskydd, och även några mindre områden för vilka naturvårdsavtal är upprättade. Vidare finns ett antal nyckelbiotoper, naturvårdesobjekt, skyddsvärda statliga skogar samt av naturvårdsverket utpekade nationellt särskilt värdefulla vattenmiljöer. Ytterligare ett antal områden med dokumenterade naturvärden finns beskrivna i "Naturvårdsplan för Västmanlands län" (1985), "Våtmarksinventeringen" (1987), "Ängs- och hagmarksinventering" (1992), "Sumpskogsinventeringen" (1998), "Ängs- och betesmarksinventering" (2004) och i "Myrskyddsplan för Sverige" (2007). I kapitlet "Hållbarhetsbedömning" (avsnittet MKB) finns mer att läsa om Natura 2000, naturreservat, strandskydd, biotopskydd etc.

Naturen en bas för turism och rekreation

Norbergs naturmiljöer har stor betydelse för rekreation, friluftsliv och naturturism. Det är därför viktigt att upplevelsevärda naturområden tillgängliggörs för såväl norbergsbor som besökare. Naturvärden är ofta tätt kopplade till landskapsvärden och kulturmiljövärden, som tillsammans utgör en komplex miljö att betrakta som en helhet vid avvägningen mellan bevarande och utveckling.

Översiktsplanens inriktning är att kommunens höga naturvärden ska skyddas och bevaras i möjligaste mån genom att stor hänsyn tas till dem vid exploatering och andra förändringar i den fysiska miljön. I de fall möjligheter finns att öka befintliga naturvärden och utveckla nya ska detta uppmärksammas och främjas.

Bristande planeringsunderlag

Kunskapsunderlaget vad gäller kommunens naturvärden är delvis gammalt och föråldrat. Utöver de utpekade områden som bevakas och omfattas av områdesskydd finns ett flertal områden där kunskap om naturens beskaffenhet saknas. De kompletterande studier som har gjorts sedan översiktsplanen från 1993 är begränsade. Befintligt kunskapsunderlag behöver därför sammanställas, analyseras och kompletteras för att kunna utgöra basen för ett lämpligt förhållningssätt till kommunens naturvärden i den fysiska planeringen. Detta görs förslagsvis genom att upprätta en kommunal naturvårdsplan.

Beakta och värna naturvärden i samband med fysisk planering

I utpekade riksintresseområden för naturvård ska stor hänsyn tas till naturvärdena. I alla kommunens naturreservat ska natur- och rekreationsvärdena bevaras och utvecklas. Den biologiska mångfalden ska värnas så att den bibehålls eller ökar. Kommunen ska eftersträva att inga hotade arter försvinner.

Utarbeta en kommunal naturvårdsplan

För att kunna beakta och värna naturvärden i samband med fysisk planering behövs en lättöverskådlig och tillgänglig sammanställning av aktuellt kunskapsunderlag inom detta fackområde. Där tillräcklig eller aktuell kunskap saknas bör utredningar och inventeringar göras.

 Planeringsinriktning

Norbergs kommun erbjuder många badsjöar och vackra vandringsleder

I Klackberg finns Vinterstadion med skidspår etc.

ETT AKTIVT VARDAGSLIV

”Vår levande, unika kulturmiljö tillsammans med en satsning på rekreation och hälsa är tillväxtfaktorer som har lett till att den nationella och internationella turismen har ökat.”

ur Vision 2015

Tillgängliga grönområden och natur viktigt för ett aktivt vardagsliv

I det moderna samhället utgörs många människors vardag av stillasittande arbete vid dator eller maskin. Stressbelastningen är hög och stor del av tillvaron spenderas inomhus i stundtals bullriga arbets- och skolmiljöer. Därför är möjligheten att komma till en park eller ett naturområde för avslappning, fysisk aktivitet och återhämtning viktigt för folkhälsan. Idag blir promenadvänliga tätorter även viktiga ur ett klimatperspektiv. Att kunna gå istället för att ta bilen är oftast fråga om hur den byggda miljön ser ut. Trygga och vackra promenadstråk kan skapa alternativ till bilen. Forskning visar att det finns stora möjligheter att främja ett aktivt vardagsliv för alla om samhället satsar på stödjande miljöer för fysisk aktivitet. Det kan vara trygga och tillgängliga gång- och cykelbanor, anläggningar för rekreation, parker, grönområden och närliggande natur.

Intressanta leder och besöksmål

I Norberg finns goda förutsättningar för rekreation och friluftsliv i en omväxlande natur. Kommunen erbjuder strövskogar och vandringsleder, ridleder, bad- och fiskesjöar, idrottsanläggningar och campingplats. Bruksleden korsar kommunen med intressanta besöksmål längs vägen. Badplatser finns vid Noren, Gäsen, Bågen och Lillsjön. Fritidsfiske kan ske i de flesta av kommunens sjöar. Sjön Boten, Flikån, Gäsen, Gässjöån, Dammsjön, Stensjöån, Stensjön, Glad tjärnen och Ungen är klassade som regionalt intresse för fritidsfiske av Länsstyrelsen i Västmanlands län.

Kommunen erbjuder möjligheter att bl.a. utöva utförsåkning och längdåkning med elljusspår, fotboll, tennis, minigolf och kanoting. En idrottshall planeras i centrala Norberg. Söder om Mimerlaven finns en träningsbana för travhästar. Campingplatsen Camp Norberg ligger vid Noren och rymmer c:a 100 platser och 13 stugor. Inom campingområdet finns minigolfbana och kanotuthyrning. Skjutbanor finns vid Fröbenbenning, Spännarhyttan, Fliken och Hökmora.

Norberg har god tillgång till friytor och vardaglig rekreation i tätorternas bostadsområden. Kommunens anlagda parker är främst Engelsektsparken och grönområdet vid kvarteret Svanen i Norberg. Det som idag saknas är sammanhängande grönstråk som knyter samman olika delar av tätorterna och gestaltade parker med exempelvis blomprakt.

Större delen av bostäderna i kommunen är småhus på egen tomt med möjlighet till trädgårdsodling. För boende utan egen trädgård kan småskalig odling i form av kolonilotter med eller utan stuga utgöra en möjlighet till ro och aktivitet. I Norberg finns goda förutsättningar för att utveckla koloniområden i anslutning till service och kommunikationer (Bjurfors, Karbenning, Norberg). Lämpliga platser för nya koloniområden bör utredas i en särskild studie.

Värna och utveckla tillgängligheten till parker och natur

Planeringen ska bidra till ett aktivt vardagsliv och friluftsliv. Målet är att utveckla fler gröna platser i tätorterna och en sammanhängande grönsstruktur med vackra landskapsupplevelser. De gröna stråken ska stärka kopplingen mellan olika delar av tätorterna och tillgängligheten till den nära naturen i form av cykel- och ridvägar och vandringsleder.

Främja initiativ till utveckling av befintliga och nya anläggningar för friluftsliv

Kommunen ska verka för fortsatt bruk och underhåll av befintliga anläggningar och i möjligaste mån främja nya anläggningar som utvecklar friluftslivet. Några områden som bör prioriteras är ett Noren-runt-spår för löpning och skidåkning, en anslutande promenad längs Norbergsån och möjlighet till utveckling av Klackbergs idrottsområde.

Planeringsinriktning

VATTEN

Vattenstatus och miljö kvalitetsnormer

Norbergs kommun omfattas av Bottenhavets och Norra Östersjöns vattendistrikt. Kommunens sjöar och vattendrag ingår i Kolbäcksåns, Svartåns och Dalälvens vattensystem. Vattenmyndigheten i Sverige har under de senaste åren arbetat fram miljö kvalitetsnormer för ekologisk, kemisk och kvantitativ status. Ett s.k. icke-försämringskrav finns också för alla vattenförekomster. I Vattenmyndigheternas åtgärdsprogram framgår vad kommunerna behöver bidra med för att miljö kvalitetsnormerna ska klaras och att vattenstatusen inte ska försämras. Kommunerna ska från och med år 2011 årligen rapportera till Vattenmyndigheten de åtgärder som vidtas för att förbättra den ekologiska statusen hos sjöar och vattendrag. Kommunerna bör också prioritera åtgärder i de vatten som riskerar att inte uppnå god ekologisk och/eller god kemisk status. Dessa krav kan innebära inskränkningar vid t.ex. exploatering och fysisk planering.

Sjöar och vattendrag i Norberg

I avrinningsområdet för Svartån är miljögifter i form av kvicksilver och andra metaller vanligt förekommande i sediment. Den ekologiska statusen hos Hörendesjön och Långsjön är klassad som

Norbergsån passerar genom Norbergs by

måttlig p.g.a. övergödning, och Svartån, mellan Långsjön och Dammsjön, klassas som otillfredställande status.

Inom Kolbäcksåns vattensystem är många sjöar och vattendrag försurade eftersom avrinningsområdet till stor del utgörs av skogsmark på moränmark med dålig buffringskapacitet. Miljögifter i form av kvicksilver och andra metaller är vanligt förekommande i sedimenten. Vattensystemet är starkt påverkat av fysiska förändringar som dammar, slussar etc. De vatten som har måttlig ekologisk status är Snyten, Södra Barken, ån mellan Gäsen och Dammsjön, Stensjöån till Dyllingen, Sågån, Botån, Flikån och Snytsboån.

Vatten som tillhör Dalälvens vattensystem har genomgående en god ekologisk status.

Långsiktigt arbete

Norbergs kommun har påbörjat ett långsiktigt arbete för att minska belastningen av näringsämnen både lokalt och nationellt. Utsläpp av otillräckligt renat avloppsvatten till sjöar och vattendrag orsakar övergödning, vilket bland annat leder till syrebrist, algbloomning och igenväxning. Utsläpp i mark kan även leda till en förorening av grundvatten och vattentäkter. Under år 2011 kommer kommunen påbörja en inventering av enskilda avlopp i Norberg för att se om de uppfyller miljöbalkens krav. Kommunen har som en åtgärd för att bidra till miljö kvalitetsnormen god ekologisk status avsatt särskilda resurser för att komma igång med arbetet med att åtgärda bristfälliga enskilda avlopp. Snyten, Långsjön, Hörendesjön och Dalhagsbäcken är de högst prioriterade objekten, eftersom de bedöms vara övergödda. Förutom bristfälliga små avlopp kan även jordbruksmark bidra till utsläpp av fosfor och kväve, vilket leder till övergödning. Kommunen bedriver därför tillsyn på jordbruk.

När det gäller att åtgärda miljögifter i vattensystemen gör kommunen flera åtgärder genom att bedriva tillsyn på kemikalieanvändare och särskilt kartlägga farliga ämnen och s.k. vattendirektivsämnen m.m. Dessutom sker aktiv tillsyn på föroreningsskadade områden.

VA-försörjning

Kommunalt vatten

Norbergs tätort försörjs med kommunalt vatten från Avesta, som tar vatten ur Badelundaåsen. Dricksvattnet är av mycket god kvalitet. I Karbenning finns en mindre grundvattentäkt som försörjer orten Karbenning med färskvatten. Kommunen håller på att genomföra åtgärder för att förbättra kvalitén som varit problematisk vad gäller fluoridhalten. Vattenskyddsområde finns.

Kommunalt avlopp

Avloppsvatten från tätorten Norberg och Kärrgruvan leds till det kommunala avloppsreningsverket i Persbo. Det renade avloppsvattnet släpps ut i Norbergsån. Reningen fungerar bra, men trots detta är fosforhalterna nedströms höga. Verket har kapacitet för ytterligare anslutningar. Karbennings avloppsvatten leds till Svartån efter rening. Avloppsreningsverket har också kapacitet för ytterligare anslutningar.

Trots att kapacitet finns för ytterligare anslutningar har kommunen i ett beslut från år 2006 antagit riktlinjer på att kommunen ska verka för att kommunen inte bygger ut det allmänna ledningsnätet annat än i sådana fall där kommunen har en skyldighet enligt lagen om allmänna vattentjänster. Länsstyrelsen har identifierat 10 sådana tänkbara områden i Norbergs kommun som skulle kunna omfattas av krav på att kommunen ordnar kommunalt avlopp för områdena.

Enskilt vatten och avlopp

Omkring 700 hushåll har enskilda avloppsanläggningar i Norberg. Flertalet av dessa har också enskilt vatten. I flera byar ligger vattentäkter och avloppsanläggningar alltför nära, vilket medför risk för förorening av vattentäkterna. Några av dessa områden kan alltså behöva bli föremål för kommunalt avlopp enligt ovan.

Bebyggelsen i Bjurfors, c:a 20 hushåll, betjänas av en gemensam borrhälsbrunn. I Olofsfors finns ett avloppsreningsverk med trestegsrening dimensionerat för c:a 200 personer. Även Broarna har en gemensam anläggning där vattnet renas i markbädd före utsläpp till vattendrag.

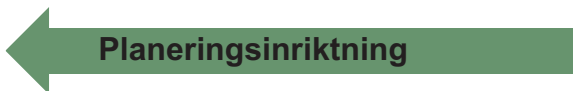
Bristande planeringsunderlag

Det finns otillräckligt kunskapsunderlag gällande såväl vattenstatus som om man kan uppfylla miljö kvalitetsnormerna i kommunens vattenförekomster. Vattenmyndigheternas arbete med att kartlägga statusen i vattenförekomsterna gör dock att kommunen inte behöver utföra egna undersökningar. Däremot behöver kommunen arbeta aktivt med de åtgärder som Vattenmyndigheten angett i åtgärdsplanen och kommunen har också en skyldighet att årligen rapportera vidtagna åtgärder.

Av stor vikt inför kommande kommunal planering är avloppsfrågan. Då avloppsfrågan idag är oklar kring områden som kommunen kan behöva gå in och göra kommunala anläggningar i behöver detta tydliggöras genom en särskild utredning.

Arbeta aktivt för att vidta åtgärder i Vattenmyndighetens åtgärdsplan

Beakta särskilt miljö kvalitetsnormerna och det s.k. icke-försämringskravet för alla vattenförekomster i den fysiska planeringen

Planeringsinriktning

KLIMAT OCH ENERGI

”Energianvändningen i Norberg år 2050 hälften av 2009 års användning. Energianvändningen i Norberg baseras huvudsakligen på förnyelsebar energi. Energieffektiva och miljöanpassade energi- och transportsystem är en naturlig del av samhällsutvecklingen. Våra konsumtions- och produktionsmönster är globalt sett hållbara.”

ur Energi- och klimatstrategi 2011-2020

Energi- och klimatstrategi ställer krav på fysisk planering

Dagens bebyggelsestruktur i Norberg förutsätter användande av bil i stor utsträckning. Transportbehovet bestäms i hög grad av avståndet mellan bostäder, arbetsplatser, produktions- och konsumtionsställen. Så länge en stor andel av de totala koldioxidutsläppen kommer från transporter, kommer transportavstånden att påverka de totala växthusgasutsläppen.

För att uppnå kommunens uppsatta mål för att minska energiförbrukningen krävs åtgärder inom alla sektorer i samhället. Kommunens samhällsplanering måste vara framsynt och anpassas till förändringen av klimatet. På översiktlig kommunal planeringsnivå finns möjlighet till en helhetssyn som behövs för att kunna överblicka nutida och framtida konsekvenser av klimatförändringarna. För den fysiska planeringen inom kommunen berörs främst planering av en mer transport- och energieffektiv samhällsstruktur genom placering av bostäder och kommunikationer samt planering av anläggningar för utvinning av förnybar energi, så som vindkraft.

I Norberg minskade den totala energianvändningen fram till mitten av 2000-talet för att därefter öka något. Industrin står för den absolut största andelen av energianvändningen i kommunen, därefter hushållen och transportsektorn. När det gäller utsläpp av växthusgaser står transportsektorn för den största andelen, som också ökat under de senaste åren. Val av bränsle för uppvärmning har förändrats över tiden. Det har skett en markant minskning av eldningsolja som energikälla medan trä som bränsle har ökat, delvis p.g.a. den pelletsfabrik som är lokaliserad i kommunen.

De övergripande målen i kommunens klimat- och energistrategi är att

- utsläppen av växthusgaser från källor inom Norberg år 2030 ska ha minskat med 80 % jämfört med utsläppen år 1990,
- utsläppen per person inte ska överstiga 4,5 ton CO₂-ekvivalent/capita,

- den totala energikonsumtionen i Norberg ska minskas med minst 20 % till år 2020 jämfört med år 2004 samt
- minst 20 % av den totala energikonsumtionen i kommunen år 2020 ska komma från förnyelsebara energikällor.

För att uppnå dessa mål bör energisnål bebyggelse och förnyelsebara energikällor uppmuntras.

El

Två större stamnätskraftledningar om 220 kV berör kommunens nord-östra del, nära Avesta. Övriga ledningar har lägre spänning. Studier pågår för utbyggnad av stamnätet i östra Svealand med en 400 kV-ledning, och Norberg kan komma att beröras av denna. När sträckningen är fastlagd får denna inkluderas i översiktsplanen i samband med en aktualiseringsprövning.

Kraftledningar ger upphov till elektromagnetiska fält. I samband med detaljplanering och bygglovgivning tillämpar kommunen de försiktighetsprinciper som rekommenderas av Arbetsmiljöverket, Boverket, Socialstyrelsen, Elsäkerhetsverket och Strålsäkerhetsmyndigheten om att högsta magnetfältsnivå vid bostäder eller där människor vistas varaktigt ej ska överstiga 0,4 mikrotelsla.

Fjärrvärme

VB Energi äger nätet och levererar fjärrvärme i Norberg. Energin baseras i huvudsak på spillvärme från Agroenergi och en liten del av energin utgörs av olja och briketter. Den första etappen av befintligt fjärrvärmenät, i Norbergs centrum och i bostadsområdena öster om, har byggts ut av kommunen. Idag finns 68 anslutningspunkter inom kommunen. Kommunens ambition är att fjärrvärmenätet ska byggas ut.

Vindkraft

Västmanland-Dalarna miljö- och byggförvaltning har under 2009 – 2011 tagit fram ett tematiskt tillägg, avseende vindkraft, till översiktsplanerna för Avesta kommun och Fagersta kommun samt planeringsunderlag för Norbergs kommun. Kommunfullmäktige i Norberg har godkänt planeringsunderlaget i juni 2011. Syftet med handlingen är att den ska underlätta för kommunerna, andra myndigheter och eventuella exploitörer i kommande prövningar av vindkraftsanläggningar.

Planeringsunderlaget består för Norbergs del av

- generella riktlinjer angående bl.a. placering av vindkraftverk samt hur återbäring kan ske till bygden,
- rekommendationer som knyts till den områdesindelning som finns i 1993 års kommuntäckande översiktsplan samt
- några speciellt utpekade nya delområden som avgränsas

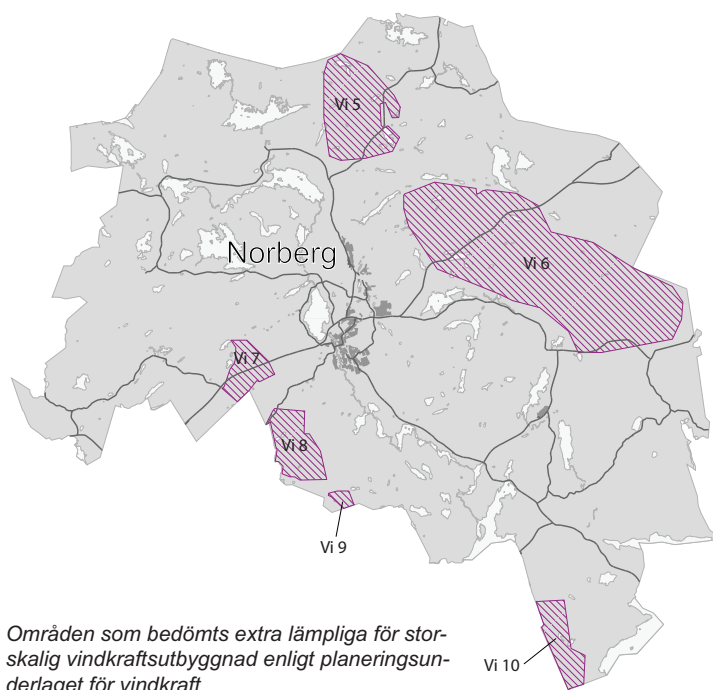
Vindkraftverk i Ludvika kommun

utifrån lämpligheten att etablera stora och medelstora vindkraftsanläggningar (Vi-områden) eller områden som bedöms som olämpliga för vindkraft (X-områden), men där befintlig områdesindelning inte är ändamålsenlig. Sex områden inom eller delvis inom Norbergs kommun rekommenderas som Vi-områden.

I samband med översiktsplanarbetet har frågan om återupptagen gruvdrift i kommunen utretts. Ett av de områden som i utredningen har pekats ut som sannolikt för framtida gruvverksamhet sammanfaller till viss del med ett område som har pekats ut som Vi-område i planeringsunderlaget (den nordvästligaste delen av Vi6). Kommunen ser återupptagen gruvdrift som prioriterad, men möjlig att kombinera med vindkraft inom samma område. Det är dock mycket viktigt att det vid planeringen av vindkraftverk tas stor hänsyn till de speciella krav som gruvdriften kommer att ställa.

Följande riktlinjer gäller för all vindkraftsutbyggnad i Norberg:

- Det planeringsunderlag, med avseende på vindkraft, som har godkänts av Kommunfullmäktige ska användas vid handläggning av ärenden som rör vindkraft.
- Vid planering av vindkraftsanläggningar inom områden som pekats ut som sannolika för framtida gruvverksamhet (M) måste mycket stor hänsyn tas till gruvintresset så att inte hinder uppstår för en framtida gruvetablering.
- Vid planering av vindkraftsanläggningar inom områden som överlappar Bålsjöfältets hinderyta (F) ska särskilda hänsyn tas till flygverksamheten.

Biobränsle

Tillgången på biobränsle i form av flis, spån, bark m. m. är för närvarande god. Idag används både förädlade och oförädlade biobränslen. I kommunen finns tillverkning av pellets och briketter av träråvara. Ett biogasprojekt har genomförts i samband med ombyggnad av Persbo avloppsreningsverk. Energiuttaget idag motsvarar c:a 1 MWh/d.

Berg- och gruvvärme

I Norberg med dess många vattenfyllda gruvhål borde det finnas stora möjligheter att utnyttja bergvärme. Uppvärmning med hjälp av gruvvärme kommer att prövas i samband med den planerade idrottshallen i centrala Norberg.

Vattenkraft

Större delen av den tillgängliga vattenkraften i kommunen är utbyggd i ett antal små anläggningar. Det finns dock ett antal kvarvarande opåverkade forsar och strömsträckor i kommunen som är möjliga att exploatera. En utökning av vattenkraften ska ställas i relation till den skada som detta kan innebära för exempelvis vattenlevande organismer.

Fysisk planering ska bidra till att uppnå kommunens klimat- och energimål

Energifrågorna ska genomsyra allt fysiskt planeringsarbete i syfte att minska energitillförsel och energianvändning. Kommunens klimat- och energistrategi är en viktig utgångspunkt och ska beaktas vid planering av ny bebyggelse och vid bygglovgivning. Bostäder, arbetsplatser och service ska lokaliseras så att energianvändningen minimeras. Utbyggnad av vindkraft och småskaliga energiproduktionskällor ska stötta.

Norberg har ställt sig bakom målet om ett fossilfritt Västmanland 2015 som drivs av förbundet Agenda 21 i Västmanland. För det krävs samverkan, ett strukturerat arbetssätt och en ständig utveckling i kunskap, teknik och infrastruktur.

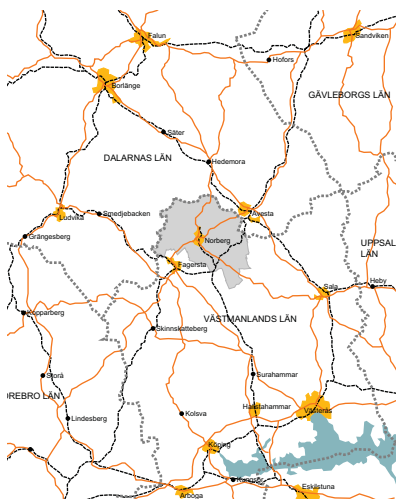
Fysisk planering ska öka samhällets beredskap för ett förändrat klimat

Vid all fysisk planering ska också hänsyn tas till de effekter av ett förändrat klimat som kan förväntas i Norberg.

Planeringsinriktning

Fossilfritt Västmanland

Förbundet Agenda 21 har tagit initiativ till ett samarbete i länet som syftar till att Västmanland ska bli oberoende av kol, olja och andra fossila bränslen senast 2015. Ett motsvarande mål har satts upp på det nationella planet, men då är året 2020.

Norberg i regionen

REGIONAL SAMORDNING

”Samverkan med andra kommuner i regionen är en viktig del för att trygga invånarnas behov av service. Vår värdegrund bygger på tillgänglighet, effektivitet, flexibilitet, kreativitet och ansvar med hög etik.”

ur Vision och Mål Norberg, mars 2010

Samverkan ger beredskap

Norberg gränsar till Avesta, Hedemora och Smedjebacken i Dalarnas län och Fagersta och Sala i Västmanlands län. Grannkommunerna samverkar i många mellankommunala frågor, i olika konstellationer beroende på frågornas art. Sedan 1995 ingår Norberg i ett samarbete med Fagersta och Skinnskatteberg. Samarbetet syftar till att finna former för samverkan mellan de tre kommunerna inbördes, men också externt mellan de tre kommunerna och andra parter. Idag finns samverkan mellan kommunerna avseende kommunikationer, arbetsmarknad, EU-näringsliv, sjukvård, administration, utbildning, omsorg och miljö. Nedan beskrivs ytterligare mellankommunala samarbeten som Norberg ingår i. Genom samverkan kan kommunerna gemensamt åstadkomma en bättre och mer resurseffektiv samhällsservice än om de skulle handlat var och en på egen hand. Denna öppenhet för samarbete och ömsidigt stöd är inte bara en nödvändighet för Norberg, utan också en stor styrka. Kommunens uttalade ambition är att fortsätta dessa samarbeten, och arbeta aktivt för att utvidga och stärka dem.

Kommunikationer

Regional busstrafik till Avesta, Köping och Sala sköts av Västmanlands lokaltrafik (VL). Berörda kommuner längs järnvägslinjen Gävle-Örebro som passerar förbi Karbenning verkar gemensamt för en utökad persontrafik med tätare trafik och fler stopp. Norbergs samverkan i frågor kring förbättrad kollektivtrafik och möjlighet till arbetspendling sker särskilt med Avesta, Fagersta, Sala och Skinnskatteberg.

Kultur och Natur

Norberg kommun är en av stiftarna i Ekomuseum Bergslagen. Nio miljöer har kommunen valt att marknadsföras genom ekomuseet: Nya Lapphyttan och Hembygdsgården i Norberg, Kärrgruvans gruvmiljö, Olsbenning och Lapphyttan, Landforsens hytta, Bråfors bergsmansby, Thorshammars verkstad, Klackbergs gruvfält, Högfors bruk och ENJ's järnväg mellan Kärrgruvan och Ängelsberg.

Kommunen är också sedan 2007 en del i den s.k. Bergslagssatsningen - kultur och turism vars huvudman är Intresseföreningen Bergslaget. Norbergs bergslag med besökscentrum vid Nya Lapphyttan är utvalt som en av 14 bergshistoriska miljöer av särskilt intresse i fyra län. Syftet med satsningen är att lyfta fram Bergslagen som kulturhistorisk och turistisk region och tillvarata och utveckla

natur- och kulturarv av nationellt och internationellt intresse. Det kommunala naturvårdsarbetet i Norberg och Avesta samordnas genom Västmanland-Dalarna miljö- och byggförvaltning.

Näringsliv

Tillväxtgruppen i Norra Västmanland samordnar näringslivsfrågor i Norberg och Fagersta. De verkar bland annat för att stärka den lokala arbetsmarknaden genom att förbättra regionala kommunikationer, underlätta för verksamhetsetablering och tillgängliggöra sociala nätverk för nyinflyttade.

Norbergs kommun är medfinansiär i föreningen Bergskraft Bergslagen som samordnar och främjar utveckling och återupptagande av gruvverksamhet i Bergslagen.

Vård, skola och omsorg

Sjukvård som inte kan erbjudas av vårdcentralen hänvisas till Fagersta sjukhus. Akutmottagning finns på Avesta lasarett. Samordning sker genom Landstinget Västmanland.

Inom Norra Västmanlands samordningsförbund samverkar Norberg med Fagersta, Skinnskatteberg, länsarbetsnämnden, försäkringskassan och landstinget i Västmanland kring rehabiliteringsfrågor.

Norra Västmanlands Utbildningsförbund ansvarar för gymnasial och eftergymnasial utbildning i Fagersta, Norberg och Skinnskatteberg. Närmaste gymnasieskola finns i Fagersta, men Lärcenter finns i Norberg. Skolgång för barn i Bjurfors löses genom avtal med Avesta.

Behov för olika typer av boenden för äldre löses dels inom kommunen och dels genom samordning och avtal med grannkommunerna.

Bygg- och miljöfrågor

Fysisk planering, bygglovgivning samt bevakning av regionala miljöfrågor kring vatten- och luftkvalitet samordnas med Avesta och Fagersta genom Västmanland-Dalarnas miljö- och byggförvaltning.

Teknisk försörjning

Dricksvattenförsörjningen av Norbergs tätort är löst genom att kommunen köper sitt kommunala vatten från Avesta som tar vatten ur Badelundaåsen. Norra Västmanlands Kommunalteknikförbund ansvarar för kommunalteknisk verksamhet i Norberg och Fagersta.

Räddningstjänst

Södra Dalarnas Räddningstjänstförbund ansvarar för räddningstjänsten inom Avesta, Fagersta, Hedemora och Norbergs kommuner. Räddningstjänsten är baserad i Avesta, men brandstation finns i Norberg. Beredskapssamordnare för krissituationer är en delad tjänst med Fagersta.

Planeringsinriktning

Upprätthåll och utveckla regional samverkan avseende kommunal service

Utveckla nya former för samverkan kring besöksnäring och gruvdrift

För att uppnå god tillväxt behöver näringsgrenar som besöksnäring och gruvindustri betraktas ur ett regionalt/nationellt/globalt perspektiv i den fysiska planeringen. Regionalt samutnyttjande av infrastruktur är av stor vikt!

HÄLSA OCH SÄKERHET

"Norbergs kommun strävar efter att vara en attraktiv kommun med god kommunal service. En god kommunal service ska även finnas under oönskade eller oväntade händelser i samhället, till exempel vid svåra olyckor, pandemier, stormar etc."

från www.norberg.se/

Krisberedskap

Kommunen ska ha beredskap för att klara extraordinära händelser under såväl fredstid som höjd beredskap. Snabba förändringar i den globala tillgången på energi och mat skulle få stora konsekvenser för Norberg. Enligt IAEA:s (FN:s internationella atomenergiorgan) och IPCC:s (FN:s klimatpanel) prognoser är kraftigt ökade energi- och matpriser en verklig risk inom en överskådlig framtid. Arbetet med risk- och sårbarhetsanalyser kring viktiga funktioner som el, värme- och vattenförsörjning, livsmedelsförsörjning och transporter samt hanteringen av smitta pågår kontinuerligt inom kommunen.

Vid en krissituation i Norberg sammankallar SOS Alarm en krisorganisation bestående av hela eller delar av kommunens krisledningsgrupp och krisledningsnämnd för att skapa en lägesbild och fatta nödvändiga beslut. Krisledningsnämnden består av kommunstyrelsens allmänna utskott och krisledningsgruppen av utvalda verksamhetschefer och tjänstemän. Kommunens planer för krisledning och information vid extraordinära händelser är antagna av kommunfullmäktige under 2010.

Kommunen är även beroende av andra aktörer i hälso- och säkerhetsfrågor och det är därför viktigt att skapa kontakter och samarbetsformer redan innan en kris. Norbergs kommun samverkar och har god kontakt med ett antal regionala samhällsaktörer som Myndigheten för Samhällsskydd och Beredskap (MSB), Länsstyrelsen i Västmanlands län, Landstinget Västmanland, Polisen och Räddningstjänsten.

Södra Dalarnas Räddningstjänstförbund har ett övergripande handlingsprogram enligt lagen om skydd mot olyckor som behandlar olyckor som kan föranleda räddningsinsats. Norbergs kommun har kompletterande handlingsprogram för förebyggande verksamhet avseende kemikalieområdet, vägtrafik och kommunalteknisk försörjning. Programmen upprättades 2004. De kommunala handlingsprogrammen avses revideras med start år 2011.

Klimatanpassning

Ökad risk för extremt väder, översvämningar och höga vattenflöden i vattendrag ska beaktas i den fysiska planeringen avseende t.ex. byggnaders placering. Inga vattendrag inom Norbergs kommun omfattas av MSB:s översiktliga översvämningskartering. En mycket liten del av kommunen omfattas dock av Kolbäckens riskområde för översvämning vid hundraårsflöde.

Idag finns enligt kommunala underlag översvämningsrisk i Norbergs centrala delar utmed Norbergsån. Norra Västmanlands Kommunalteknikförbund utreder möjligheterna att hantera riskerna genom dämning i Norbergsån uppströms Noren. Även delar av Svartån kan vara översvämningskänsliga men bedöms inte påverka bebyggelse i nämnvärd utsträckning. Kommunen bedömer att nuvarande tillgänglig kunskap kring översvämningsrisker är tillräcklig för översiktsplanen. Kunskapsunderlaget behöver dock stärkas genom särskilda utredningar inom ramen för kommande detaljplanering.

Ras- och skredrisk

Inom kommunen finns inga kända områden med hög risk för skred beroende på jordart. Däremot finns i Norbergs gamla gruvområden ett flertal områden inom vilka rasrisk kan förekomma med anledning av det historiska bergsbruket. I samband med utarbetandet av översiktsplanen har utredning och kartläggning av historiskt och potentiellt framtida bergsbruk i tätorten Norberg-Kärrgruvan utförts (Bergsbruket och översiktsplanen, Bergskraft mars 2011). Utredningen visar områden som berörts av historiskt bergsbruk, och som därmed på olika sätt är och kan bli riskområden för ras. Eftersom utredningen är översiktlig och ej kommuntäckande kan det inte uteslutas att rasrisk förekommer även inom andra områden. Detta innebär att rasrisk ska beaktas i all fysisk planering i anslutning till Norbergs gamla gruvområden.

I översiktsplanens fördjupade studie av utvecklingen inom tätorten Norberg-Kärrgruvan pekas "utredningsområden för markstabilitet" ut där rasrisk har konstaterats i utredningen. De områden inom tätorten Norberg-Kärrgruvan som pekas ut som "utvecklingsområden" för bebyggelse omfattas inte av rasrisk enligt utredningen.

Staten ansvarar för att gruvhål stängslas in och att mätningar i rasriskområden utförs.

Radon

1990 utfördes en markradonutredning för Norbergs kommun. Största delen av kommunen består av mark med normal eller låg risk för markradon. Den mark som har något förhöjd radonrisk ligger främst i kommunens nordöstra del. Inom kommunen finns inga kända högriskområden. Markradonkartan från 1990 bör ses över.

Kommunen rekommenderar radonsäkert byggande vid högrisk och radonskyddande vid normalrisk. Radonmätning bör utföras när en byggnad har uppförts.

Förorenad mark

Vid Länsstyrelsens inventering och riskklassning av förorenad mark i Västmanlands län 2004-2005 identifierades inom Norbergs kommun ett antal objekt med förorenad mark. Områden med hög riskklass (2-stor eller 1-mycket stor risk) bör åtgärdas. Inom Norberg gäller detta Nyhyttan (2), Nya Morbergsfältet (1), Nya Kolningsbergsfältet (2), Risbergsfältet (1) och Getbacksfältet (2). I Länsstyrelsens inventering av träindustrier 1998 befanns Karbenning Såg och Nordansjö Såg ha riskklass 2. Saneringsbehov kan också finnas vid andra industrifastigheter, bilvårdsanläggningar, skjutbanor etc.

Farligt gods

Farligt gods är ett samlingsbegrepp för ämnen och produkter som har sådana farliga egenskaper att de kan skada människor, miljö, egendom och annat gods, om de inte hanteras rätt under transport eller skyddas mot yttre hot som stöld eller skadegörelse. Primära transportvägar för farligt gods är väg 68, väg 270 och järnvägen som passerar Karbenning.

Enligt beslut av Länsstyrelsen gäller byggnadsförbud inom 30 meter från vägarna 68, 256 och 270. Generellt bör ny bebyggelse inte heller tillåtas inom ett område på 30 meter från järnvägar som transporterar farligt gods. Ett sådant avstånd ger utrymme för eventuella räddningsinsatser om det skulle ske en olycka och det medger en komplettering av riskreducerande åtgärder vid en förändrad risksituation. Det ger också en viss bullerreduktion och möjliggör viss utveckling av järnvägsanläggningen.

Översiktsplanens rekommendation för järnvägsreservat med byggnadsfria zoner om 50 meter på var sida om järnvägen bidrar till minskad risk i samband med farligtgoodsrelaterade olyckor.

Trafikbuller

Väg 68, väg 270, väg 256 och järnvägen som passerar Karbenning samt flygplatsen norr om Kärrgruvan genererar idag trafikbuller inom kommunen. Även övriga vägar är källa till buller.

Följande riktvärden för trafikbuller gällande bostäder antogs av riksdagen i mars 1997:

- 30 dBA ekvivalentnivå inomhus
- 45 dBA maximalnivå inomhus nattetid
- 55 dBA ekvivalentnivå utomhus vid fasad (för flyg avses FBN 55 dBA)
- 70 dBA maximalnivå vid uteplats i anslutning till bostad

I samband med detaljplanering och bygglovgivning i områden med väg-, spår- och flygtrafik bör Boverkets handböcker med allmänna råd användas; Buller i Planeringen – Planera för bostäder i områden utsatta för buller från väg och spårtrafik (Boverket Allmänna råd 2008:1) respektive Flygbuller i planeringen (Boverket Allmänna råd 2009:1).

Kraftledningar

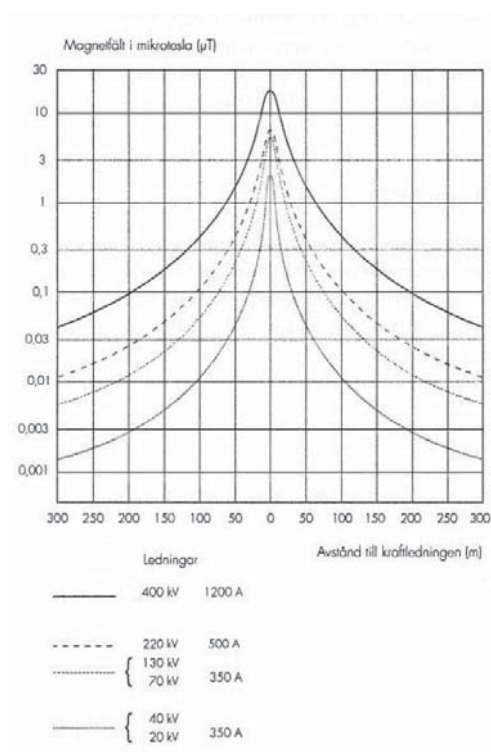
Fastställd gräns- eller riktvärde för skyddsavstånd till kraftledningar finns inte eftersom det vetenskapliga underlaget för hur människan påverkas av elektromagnetisk exponering inte är tillräckligt gediget. I samband med detaljplanering och bygglovgivning tillämpar kommunen de försiktighetsprinciper som rekommenderas av Arbetsmiljöverket, Boverket, Socialstyrelsen, Elsäkerhetsverket och Strålsäkerhetsmyndigheten om att högsta magnetfältsnivå vid bostäder eller där människor vistas varaktigt ej ska överstiga 0,4 mikrotlesla.

Utsläpp till luft - miljö kvalitetsnormer

Med nuvarande kunskap bedömer kommunen att gällande miljö kvalitetsnormer (MKN) för utomhusluft klaras inom hela kommunen. Bedömningen innehåller dock viss osäkerhet då aktuella mätningar saknas.

Bristande planeringsunderlag

På ett flertal punkter är kunskapsunderlaget gällande frågor om hälsa och säkerhet inom kommunen bristfälligt. Tillgänglig markradonkarta behöver ses över. Kompletterande underlag avseende luftkvalitet och vattenkvalitet i Norberg behövs. Uppgifter om trafikbullersituation saknas för stora delar av kommunen.

Diagrammet "Magnetfält i hemmet" från "Magnetfält och hälsorisker" från 2009 utgiven av Arbetsmiljöverket, Boverket, Socialstyrelsen, Elsäkerhetsverket och Strålsäkerhetsmyndigheten.

Planeringsinriktning

Fysisk planering ska bidra till en ökad robusthet i samhället och en ökad beredskap för hanteringen av krissituationer

Utarbeta aktuella och tillräckliga planeringsunderlag avseende

- markradon,
 - trafikbuller och
 - utsläpp till luft i relation till gällande miljökvalitetsnormer (MKN)
-

HÅLLBARHETS- BEDÖMNING

INLEDNING

Hållbar utveckling

Översiktsplanens övergripande målsättning är att främja en hållbar utveckling. Begreppet tydliggjordes i Brundtlandrapporten 1987 och förankrades vid FN-konferensen i Rio de Janeiro 1992. Hållbar utveckling definieras här som en utveckling, vilken tillgodoser dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillgodose sina behov. Målsättningen vilar på tre hörnstenar, dimensioner.

Översiktsplanen som styrinstrument är i sig inte tillräcklig för att garantera en hållbar utveckling. Dess möjligheter att påverka utvecklingen i rätt riktning är begränsad och troligen mindre än det som kan åstadkommas med förändrad livsstil och förändrade vanor. Planens genomförande är också intimt sammankopplad med förhållanden som rör samhällsutvecklingen i stort, vilka politiska beslut som fattas samt olika intressenters vilja och förmåga att genomföra förändringar. Inte minst är det av avgörande betydelse att synliggöra och tillvarata den vilja till företagsamhet och hållbara förändringar som bärs upp av samhällsmedborgarna i Norberg.

Tre dimensioner

■ *Ekologisk hållbarhet*

Långsiktigt bevarande av vattnets, jordens och ekosystemens produktionsförmåga, minskad påverkan på naturen och människans hälsa.

■ *Social hållbarhet*

Långsiktigt stabilt och dynamiskt samhälle där grundläggande mänskliga och demokratiska behov uppfylls.

■ *Ekonomisk hållbarhet*

Långsiktig hushållning med mänskliga och materiella resurser.

Samordnad redovisning av konsekvenser

Plan- och bygglagen ställer krav på att de avvägningar som görs i översiktsplanen ska belysas i en konsekvensbeskrivning. Samtidigt ska, enligt miljöbalken, genomförandet av intentionerna i översiktsplanen antas medföra betydande miljö-

påverkan varför en miljökonsekvensbeskrivning (MKB) ska upprättas. Denna kan ingå som del i översiktsplanen.

Då samspelet mellan de tre dimensionerna är av avgörande betydelse för hur en hållbar utveckling kan uppnås redovisas samtliga konsekvenser under rubriken "Hållbarhetsbedömning". Det underlättar också en sammanvägning av konsekvenserna som speglar hur rekommenderad utveckling av Norberg sammantaget är förenlig med en hållbar utveckling.

Hållbarhetsbedömningen ingår som del i översiktsplanens skriftliga dokumentation och behandlar dels de olika dimensionerna var för sig utifrån sina förutsättningar, dels en sammanvägning av hur de tillgodoses i planen. Jämförelse sker med motsvarande utfall i ett nollalternativ. Bedömningen har integrerats i planarbetet.

Konsekvenser på övergripande nivå

Då översiktsplanen är av övergripande och vägledande karaktär blir också beskrivningen av dess konsekvenser vid ett genomförande övergripande där endast de stora dragen behandlas. I vilken mån översiktsplanens intentioner kommer att genomföras och på vilket konkret sätt, prövas först i kommande detaljplaner. Frågan om betydande miljöpåverkan förutsätts därför bli föremål för ny bedömning knutet till de separata detaljplanerna varvid eventuella miljökonsekvensbeskrivningar får upprättas.

Norbergs centrum

SAMMANFATTNING

Utifrån miljösynpunkt bedöms ett genomförande av intentionerna i planförslaget kunna ske utan att betydande miljöpåverkan behöver uppstå. Slutligt ställningstagande kan ske först då detaljerna avseende främst utförandet av åtgärder inom infrastrukturuområdet (väg, järnväg) är kända. Utvecklingen förutsätts härvidlag ske på sådant sätt att negativ påverkan avseende människors hälsa och säkerhet, natur- och kulturmiljövärden samt rekreativa värden minimeras.

De sociala konsekvenserna av planens intentioner är huvudsakligen av positiv karaktär. Här kan nämnas ökade möjligheter till kvarboende och inflyttning genom ökat utbud av bostäder ur socioekonomisk synvinkel, förbättrad service, ökade möjligheter till utbildning genom förbättrade lokala och regionala kollektivtrafikförbindelser och främst en ökad tilltro till Norberg som framgångskommun.

De ekonomiska konsekvenserna är vanskliga att bedöma då de huvudsakligen är beroende av faktorer som kommunen ej råder över. Bedömningen är att de sammantagna samhällskostnaderna och påfrestningen för den enskilda norbergsbon, i det fall uppbromsningen av befolkningsminskningen och omställningen mot robust tillväxt uteblir, vida kommer att överstiga investerings- och driftskostnader för stat, landsting och kommun.

Vår slutsats blir att genomförandet av intentionerna i planförslaget sammantaget och i något högre grad än nollalternativet verkar i riktning mot en hållbar utveckling av Norberg.

UTGÅNGSPUNKTER

Översiktsplanens syfte och huvudsakliga innehåll

Planens övergripande syfte är att visa hur mark och vatten lämpligen används så att en hållbar utveckling främjas. I ett socialt och ekonomiskt perspektiv handlar det om att vända en negativ befolkningsutveckling till en positiv. Utmaningen i översiktsplanen är därför "Vi vill växa". Hur detta ska gå till formuleras i tre strategier nämligen "Ökad regional tillgänglighet", "Stark kärna – levande landsbygd" samt "Nära till natur och kultur".

Redovisade förändringar av markanvändning rör endast mycket begränsad del av kommunens yta varför nuvarande mark- och vattenanvändning till stor del kommer att fortsätta.

Bebyggelseutveckling avses ske inom och/eller i anslutning till tätorten Norberg-Kärrgruvan, Karbenning och Bjurfors. Likaså ska utvecklingen av befintliga byar främjas. I anslutning till ett flertal sjöar redovisas utbyggnad av bostäder och/eller verksamheter inom vad som benämns LIS-områden (landsbygdsutveckling i strandnära lägen). Härutöver uttalar kommunen en positiv syn vad gäller medverkan till att stärka skogs- och jordbruksnäringen genom att bejaka väl lokaliserade nya bostäder knutna till näringarna.

Kommunens tillgångar på värdefulla natur- och kulturmiljöer ska utnyttjas inom en utvecklad besöksnäring samtidigt som de bidrar till attraktivt boende och trivsamt.

Ett flertal områden pekas ut för vindbruk, främst i norra och östra kommundelarna.

Karbenningbygden

Reservat redovisas för breddat järnvägsspårrområde för Godsstråket och Snytnenspåret, samt ett reservat för nytt spår som alternativ till breddning av Godsstråket. Vid strategiska platser i anslutning till spår och spårreservat redovisas områden för tågstation och pendelparkering.

Befolkning, social infrastruktur och samhällsekonomiska förhållanden

Sedan gruvdriften upphörde under 1980-talet har Norbergs befolkning minskat med c:a 900 personer för att vid årsskiftet 2010-11 uppgå till drygt 5 700 personer. Av dessa bor c:a 80 % i orterna. Åldersstrukturen speglar i stort rikets med undantag för en något större andel äldre i Norberg med sina 22 % jämfört med rikets 18 %. Ohälsotoalet skiljer sig ej nämnvärt från riksgenomsnittet. Befolkningen i Norberg har en något lägre utbildningsnivå än snittet i länet. Jämfört med riksgenomsnittets dryga 12 % har drygt 7 % av befolkningen minst treårig eftergymnasial utbildning. Norbergs ursprung som bruksort har historiskt sätt haft viss påverkan på intresset för studier utöver grundskolans. Arbetslösheten var i oktober 2010 något högre än riksgenomsnittet. Andelen norbergsbor med annan etnisk bakgrund än svensk utgjorde i oktober knappt 7 % varav stor del med finskt ursprung. Vad gäller antal nystartade företag i relation till befolkningen visar genomsnittet för perioden 2006-2009 att Norberg håller snittet sett till en "regionfamilj".

MILJÖKONSEKVENSER

Metod

I miljökonsekvensbeskrivningen har fokus lagts på de rekommenderade åtgärder vilka enskilt eller sammantaget kan befaras medföra betydande miljöpåverkan. Graden av påverkan har huvudsakligen bedömts efter dess geografiska utbredning, dess varaktighet samt dess storlek. Effekter som är långvariga eller permanenta och som ger allvarliga skador har härvid bedömts ge betydande miljöpåverkan medan effekter som är kortvariga och ger lindriga skador ej bedömts ge betydande miljöpåverkan. Konsekvenserna har därefter sammanvägts och speglar så de kumulativa effekterna i ett övergripande perspektiv.

Vad gäller översiktsplanens förenlighet med nationella och regionala miljömål bedöms huruvida ett genomförande av planens intentioner verkar för eller emot respektive måluppfyllelse.

Avgränsning

Avgränsningen har gjorts utifrån planens syfte och prioriterade planeringsfrågor samt tillgänglig kunskap om befintliga miljöförhållanden, såväl positiva som negativa.

Översiktsplanen kan bara ge vägledning inom den egna kommunens yta men har ofta ett större geografiskt påverkans- eller influensområde. Som exempel kan nämnas förslag på exploatering som syftar till en ökad befolkning och arbetstillfällen inom Norberg liksom rekommenderad utbyggnad av vindkraft. Kommunikationsstruktur och överordnad gränsöverskridande grön- och vattenstruktur är andra exempel på förändringar/bevarande som har betydelse för angränsande kommuner. I den mån sådana konsekvenser är möjliga att definiera redovisas de under respektive ämnesområde nedan.

Översiktsplanen syftar till en långsiktigt hållbar utveckling varför en av målsättningarna är att minimera all negativ miljöpåverkan. Eventuella alternativa utformningar av planen sett till detta syfte och rådande planeringsförutsättningar kommer endast i ringa grad att skilja sig från förslaget varför de ej bedömts som relevanta eller meningsfulla att beskriva. I MKB:n beskrivs således, utöver planförslaget, endast ett nollalternativ.

I det fall framtiden ger förutsättningar för en återupptagen gruvdrift innebär detta sannolikt förändrade förutsättningar för mark- och vattenanvändningen liksom för kommunikationer vilket kan komma att kräva en översyn av översiktsplanen.

Miljökonsekvenserna har relaterats till relevanta nationella och regionala miljömål, gällande miljö-kvalitetsnormer och relevanta hushållningsbestämmelser. Härutöver behandlas separat eventuell påverkan på Natura 2000-områden, landskapsbild, områden med biotopskydd, strandskydd samt risk- och störningsförhållanden.

Konsekvenserna för människors hälsa i ett bredare perspektiv redovisas under sociala konsekvenser.

Tidshorisont och osäkerhet

Översiktsplanen har ett långsiktigt, kanske 30-årigt tidsperspektiv. Den har ej rättsverkan samt endast vägledande roll för planerad utveckling. I ett föränderligt samhälle där omvärldshändelser och kommunexterna förhållanden påverkar kommunens möjligheter att vilja och kunna agera är långsiktiga konsekvensbeskrivningar av specifika fysiska strategier svåra att på ett säkert sätt överblicka. Ny bebyggelse som kräver satsningar i ny infrastruktur, en tillväxt som är beroende av människors fria val är exempel på komplexa förhållanden som väl speglar den osäkerhet som vi hanterar. Inför en osäker framtid är det i hög grad befogat att beakta behovet av handlingsfrihet. En väl förberedd och aktiv uppföljning av översiktsplanens strategier kan möjliggöra nödvändiga korrigeringar av den fysiska utvecklingen och därmed bidra till att mildra eventuella negativa miljöeffekter.

Nollalternativ

Nollalternativet utgår från de identifierade strategiska planeringsfrågorna och förslaget i dessa delar. Det visar den situation som kan uppstå om de redovisade åtgärderna eller verksamheterna inte kommer till utförande respektive rekommenderade skyddsåtgärder inte kommer att vidtas. Vägledande vid beskrivningen av nollalternativet har också varit kommunens utveckling under senare år.

Ingen aktiv planering vad gäller strategier för befolkningstillväxt i kommunen genomförs. Detta leder sannolikt till att kommunens befolkning fortsatt kommer att minska med krympande kommunal och kommersiell service som följd. Uteblivna satsningar på kollektivtrafik på grund av sviktande kundunderlag försämrar förutsättningarna för vidareutbildning och etablering av nya arbetsplatser vilket i sin tur sänker Norbergs attraktivitet vad gäller bosättning och kvarboende. Strandnära boende kan visserligen tillkomma men hämmas av dåliga allmänna kommunikationer och lågt lokalt serviceutbud. Landsbygdsutveckling med möjlighet till alternativa boendeformer, hobbyjordbruk och strandnära boende försvåras vilket på sikt kan medföra att det öppna jordbrukslandskapet försvinner. Förutsättningarna för en aktiv turistnäring försämraras genom avsaknaden av god kollektivtrafik och sviktande skatteunderlag.

Verksamhetsutveckling genom en reetablering av gruvnäringen liksom förutsättningarna för mindre verksamheter att etablera riskerar sannolikt att försämraras.

Förenlighet med 3:e kap. miljöbalken

Av första paragrafen framgår att mark- och vattenområden ska användas för det eller de ändamål för vilka områdena är mest lämpade med hänsyn till beskaffenhet och läge samt föreliggande behov. Företräde ska ges sådan användning som medför en från allmän synpunkt god hushållning.

Vissa kategorier av området ska så långt möjligt skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada dess värden eller användning. I det fall de utpekats som riksintressanta ska de skyddas mot sådana åtgärder. Översiktsplanens övergripande och rådgivande karaktär medför att den eventuella miljöpåverkan som kan förutses i ett övergripande perspektiv närmare får analyseras inför ett genomförande och inom ramen för kommande behovsbedömning, kopplad till detaljplanering. Följande sakområden har bedömts bli berörda av ställningstaganden i översiktsplanen och därför relevanta att redovisa;

- stora mark- och vattenområden som inte eller endast obetydligt är påverkade av exploateringsföretag eller andra ingrepp
- ekologiskt särskilt känsliga områden
- brukningsvärd jordbruksmark
- skogsmark av betydelse för skogsnäringen
- naturvärden
- kulturvärden
- områden för friluftsliv
- värdefulla ämnen och material
- energiproduktion och distribution
- kommunikationer

Norbergs kommun har stora orörda mark- och vattenområden

Stora orörda mark- och vattenområden

Inom kommunen finns främst i nordost stora orörda markområden med inslag av ett stort antal mindre sjöar och vattendrag som skär genom landskapet. De kan också karaktäriseras som ”tysta” områden av stor betydelse för den stressade vardagsmänniskan.

Planen - konsekvenser

Områdena ska bevaras med undantag för ett område om c:a 1000 ha som redovisas för vindbruk. Då vindbruk ur ekologisk synvinkel representerar ett viktigt samhällsintresse bedömer kommunen att dess eventuella påverkan på naturområdet kan accepteras. Slutligt prövas tillåtligheten av vindkraftsetableringen i tillståndsprövningen enligt MB.

I övrigt kan det ej uteslutas att åtgärder som anläggandet av stigar etc. kan komma till stånd. Påverkan på områdets värden bedöms dock i sådant fall som ringa.

Nollalternativet - konsekvenser

Sannolikt innebär nollalternativet likartade konsekvenser som planen. Gällande översiktsplan utgår ifrån att områdena ska fredas från bebyggelse. Vad gäller etableringen av vindkraftsverk innebär nollalternativet ej annorlunda förutsättningar än planen.

Ekologiskt särskilt känsliga områden

Områdena utmärks genom sin känslighet för påverkan då olämplig sådan kan medföra att värdefulla ekosystem slås ut. Länsstyrelsen i Västmanlands län har förtecknat särskilt känsliga områden. Inom Norberg finns ett sextiototal mark- och vattenområden upptagna. Bland dessa återfinns i huvudsak hela sjösystemet från Stensjön till Snyten och även Svartåns vattensystem.

Planen - konsekvenser

Enligt kommunens deklarerade uppfattning i översiktsplanen ska områdena skyddas mot ingrepp som kan påverka dem negativt. Bland annat undantas områdena från exploatering. Vid utbyggnad inom LIS-områden förutsätts att denna sker på sådant sätt att de ekologiskt särskilt känsliga områdena bevarar sin status. Planens genomförande bedöms således ej medföra skada på utpekade ekologiskt särskilt känsliga områden.

Nollalternativet - konsekvenser

Ett genomförande av nollalternativet bedöms ej nämnvärt få andra konsekvenser än planens genomförande.

Skogsnäringen är en viktig del av Norbergs näringsliv

Brukningsvärd jordbruksmark

Jordbruksmarken omfattar endast en liten del av kommunens yta och förekommer främst i kommunens sydöstra del. Flertalet heltidsjordbrukare kombinerar jordbruk med skogsbruk.

Planen - konsekvenser

Tillgången på produktiv jordbruksmark bedöms vara av vikt för att möjliggöra lokal produktion och säkra att kulturlandskapet hålls öppet. Detta förutsätter att marken brukas eller på annat sätt hålls öppen. Ett sådant sätt är att nyttja hästen som "kulturarbetare". Översiktsplanen ger dessa möjligheter. Etablering av nya boenden och verksamheter knutna till jordbruk men även hästhållning ska således främjas. Förutsatt att den nya bebyggelsen lokaliseras så att intrånget på jordbruksmarken och landskapsbilden minimeras bedöms miljöpåverkan sammantaget kunna bli positiv.

Nollalternativet - konsekvenser

Avsaknaden av ett förhållningssätt till nyetablering av bebyggelse i jordbrukslandskapet ger något sämre förutsättningar för ett bevarande av den produktiva marken.

Jordbruksmark i Karbenningsbygden

Skogsbruk av betydelse för skogsnäringen

Cirka 75 % av kommunens yta utgörs av skogsmark. Inga områden är utpekade som riksintresse för skogsbruket. Skogsnäringen utgör en viktig del av kommunens näringsliv.

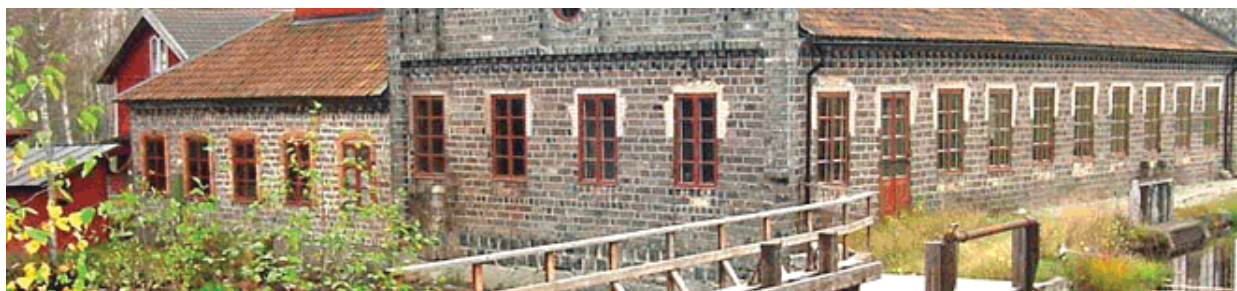
Planen - konsekvenser

Ett bibehållet levande skogsbruk är av stor vikt för kommunen. Samtidigt står ibland bedrivandet av storskaligt skogsbruk i konflikt med områdenas natur- och kulturvärden. Likaså finns ett motsatsförhållande mellan skogsbruk med omfattande avverkning och miljömålet om levande skogar.

Skogsbruket bör enligt planen som helhet bedrivas så att den negativa påverkan på natur- och kulturvärden minimeras och på sådant sätt att den biologiska mångfalden värnas. Detta ska beaktas inte minst då det gäller ordnandet av nödvändiga transporter och andra ingrepp i miljön. I planen föreslås som planeringsinriktning att kommunen ska verka för att skogsbruket bedrivs i god balans med de unika natur- och kulturvärdena. Om sådan hänsyn tas bedöms planen medföra viss påverkan på natur- och kulturvärden men ej av sådan art att den blir betydande. Dock ger översiktsplanen inga garantier för att fortsatt skogsbruk ej kan komma att medföra negativ miljöpåverkan, vilken dock ej bedöms bli betydande. Möjligheterna för fortsatt skogsbruk ger i ett socialt och ekonomiskt perspektiv påtagliga positiva effekter.

Nollalternativet - konsekvenser

Konsekvenserna skiljer sig ej nämnvärt från planens. Avsaknaden av en tydlig politisk inriktning mot ett hänsynsfullt bedrivande av skogsbruk bedöms dock ge något sämre förutsättningar för att motverka negativ miljöpåverkan.

Thorshammars verkstad

Naturvärden av betydelse från allmän synpunkt

Inom kommunen finns ett flertal områden med höga naturvärden som utgör naturreservat, Natura 2000-områden eller utpekats som riksintresse. Dessa åtnjuter särskilt skydd enligt miljöbalken. För Natura 2000-områden respektive naturreservat finns också föreskrifter, skötselplaner och/eller bevarandeplaner som reglerar skyddet och vården.

Områden av riksintresse för natur

Bredmossen, Kalkstråket Norberg-Fagersta, Älgberget, Karsbo äng, Grevensberg, Silvtjärn, Gåsmyrberget, Fröbenbenning och Komossen har samtliga riksintressestatus och ska skyddas mot åtgärder som kan innebära påtaglig skada.

Naturreservat - Natura-2000-områden

Samtliga riksintresseområden utom del av Kalkstråket Norberg-Fagersta utgör också naturreservat som ingår i det europeiska nätverket Natura 2000.

Planen - konsekvenser

Samtliga områden ska bevaras och av kommunens ställningstagande till riksintressena framgår att åtgärder som kan skada naturvärdena ej ska medges. Redovisad utvidgning av befintligt idrottsområde i Klackberg förutsätts regleras i detaljplan och på sådant sätt att naturvärdena ej skadas. Ett genomförande av översiktsplanens intentioner bedöms ej innebära betydande negativ miljöpåverkan. Ej heller skadas något riksintresse, naturreservat eller Natura 2000-område.

Nollalternativet – konsekvenser

Nollalternativet bedöms ej föranleda annat kommunalt ställningstagande än till planen och därmed, med reservation för eventuell lokal ringa påverkan, ej betydande miljöpåverkan. Ingen skada på riksintressen, naturreservat eller Natura 2000-områden kan förväntas.

Kulturvärden av betydelse från allmän synpunkt

Kommunen rymmer ett antal områden som är av riksintresse för kulturmiljövård.

Område av riksintresse för kulturmiljövård

De områden som är av riksintresse för kulturmiljövård är Bråfors, Norbergs gruvmiljöer, (bl. a. Svinryggen, Polhemshjulet med konstkanal och stånggång, Mossgruveparken och, Klackberg-Kolningsberget), Norbergs centrum, Livsdal och Olsbenning.

Samtliga är förknippade med forna tiders gruvdrift och uppvisar såväl tekniska anläggningar som hela miljöer. Bråfors bergsmansgård är klassat som kulturresevat och åtnjuter härmed särskilt skydd. Klackbergsområdet är klassat som naturreservat med reservatsregler som även omfattar skydd för kulturvärdena.

Planen - konsekvenser

Av planen framgår att kommunen ej avser medge åtgärder som kan antas påverka kulturmiljövärdena negativt. Om behov uppstår av förstärkt skydd avser kommunen att överväga upprättande av ny detaljplan eller områdesbestämmelser. Detta kan bli aktuellt i de fall ny bebyggelse i kombination med aktivt bevarande och kulturmiljöerna planeras. Kommunens inställning är att såväl värdefulla byggnader som miljöer bör tillgängliggöras och aktivt bevaras genom att de nyttjas på varsamt sätt. Ingen skada på riksintressen förväntas.

Med hänsyn till det skydd områdenas värden redan åtnjuter och kommunens deklarerade inställning bedöms ett genomförande av planens intentioner sannolikt kunna medföra viss positiv miljöpåverkan.

Nollalternativet - konsekvenser

Nollalternativet bedöms ge något sämre förutsättningar för en positiv påverkan på kulturmiljövärdena på grund av avsaknaden av tydliga politiska ställningstaganden. I stort ges samma förutsättningar för att undvika negativ miljöpåverkan som planen. Ingen skada på riksintressen förväntas.

Områden av särskild betydelse för friluftsliv ur allmän synpunkt

Riksintresse för friluftsliv

Strömsholms kanal är av riksintresse för friluftsliv. Kanalen ägs via ett bolag av Hallstahammar, Surahammar och Fagersta. Riksintresset omfattar även en mindre yta av Norbergs kommun.

I övrigt erbjuder Norberg ett brett utbud av områden för rekreation och friluftsliv genom den goda tillgången på högkvalitativa och varierande naturområden. Här finns strövskogar, vandringsleder, ridleder, bad- och fiskesjöar, idrottsanläggningar och campingplats. Bruksleden korsar kommunen med intressanta besöksmål längs vägen. Det rika utbudet är av stor betydelse för såväl boende, verksamma som besökare och utgör därmed en framgångsfaktor för kommunens utveckling.

Sjöarna Boten, Flikån, Gäsen, Gässjöån, Damm-sjön, Stensjöån, Gladjärnen och Ungen är klassade som regionalt intressanta för fritidsfiske.

Planen - konsekvenser

I planen anges som planeringsinriktning bl.a. att tillgängligheten till naturmiljöer med rekreations- och friluftsvärden ska öka genom förbättring av lokala kommunikationer med buss, utbyggnad av cykel- och ridvägar samt vandringsleder. En rad övriga åtgärder i syfte att stärka friluftsin-tresset redovisas.

Ianspråktagande av vissa strandnära områden för landsbygdsutveckling förutsätts ske på sådant sätt att tillgängligheten till och utbudet av sjöar och vattendrag i huvudsak behålls. Sammantaget bedöms ett genomförande av planen kunna ge positiv påverkan på förutsättningarna för friluftsliv och därmed riksintresset Strömsholms kanal.

Nollalternativet – konsekvenser

De fysiska förutsättningarna för satsningar på områden och/eller åtgärder för friluftslivet bedöms likartade de i planen. En sämre tillväxt ger dock sämre ekonomiska förutsättningar på grund av mindre skatteunderlag. Viss negativ miljöpåverkan kan bli följden om än ej av betydande art.

Områden med värdefulla ämnen eller material

Norberg är en av landets mineralrikaste kommuner och gruvdriften pågick fram till senare delen av 1980-talet. Främst utvanns då järnmalm och volfram. Under de senaste åren har märkts en ökad aktivitet av prospektering såväl i Norberg som i Bergslagen i stort och trenden bedöms bestå under kommande 25-50 år. Inga områden är utpekade som riksintressanta. I översiktsplanen rekommenderas områdena Spännarhyttan, Svartberget och Bålsjöberg reserveras för eventuell framtida gruvdrift. Idag pågår aktiv bergtäktsverksamhet vid Kallmorberg samt söder om Bjurfors. En torvkoncession med gällande tillstånd finns för ett område strax söder om Bjurfors men ingen brytning pågår idag.

Avgörande för en eventuell reetablering av gruvdrift är utvecklingen i ett internationellt och globalt perspektiv samt därmed sammanhängande privat vilja och förmåga att starta sådan verksamhet. Idag finns inom kommunen två gällande undersökningstillstånd och två ännu ej prövade ansökningar avseende järnmalm.

Planen - konsekvenser

Kommunen förklarar i planen sin positiva grundinställning till en etablering av gruvverksamhet vilket ska beaktas i all fysisk planering. Vid fortsatt planering ska möjligheterna till framtida gruvdrift inom de utpekade områdena beaktas så att handlingsfriheten behålls för en utveckling av gruvdriften. Med stor sannolikhet kommer ett eventuellt återupptagande av gruvdriften att ge förändrade förutsättningar för utvecklingen i kommunen. På vilket sätt är idag svårt att förutse då mer kunskap om och kring en sådan verksamhet krävs. Det förutsätts att översiktsplanen uppgraderas om och då en sådan utveckling antar fastare former. Det bedöms också troligt att konsekvenserna främst för natur- och kulturvärden eventuellt kan bli betydande vilket får utredas inom ramen för förnyat MKB-arbete.

Nollalternativet - konsekvenser

Nollalternativet ger sannolikt något sämre förutsättningar för att hantera en framtida gruvverksamhet vilket kan ge sämre fysiska förutsättningar för denna.

Mark- och vattenområden särskilt lämpade för energiproduktion och distribution

Två luftdragna kraftledningar om 220 kV passerar kommunen. I övrigt saknas områden av stor vikt för energiproduktion och distribution.

En vindkraftsutredning har gjorts som tillägg till översiktsplanerna för Avesta och Fagersta, samt som planeringsunderlag för Norbergs översiktsplan. Förslag till områden för vindkraft har, i enlighet med utredningen, införts i översiktsplanen.

Planen - konsekvenser

I översiktsplanen pekas sex områden inom eller delvis inom kommunen ut som lämpliga för vindbruk. Ett av dessa ligger inom det mark- och vattenområde som klassificeras som orört enligt MB. Slutligt avgörs frågan vid prövning av miljötillstånd. I dagsläget kan ej uteslutas att utbyggnad för vindbruk kan medföra negativ påverkan på det orörda området.

Nollalternativ - konsekvenser

Nollalternativet bedöms ge samma förutsättningar för etablering av vindkraft i de utpekade delområdena som planen.

Mark- och vattenområden särskilt lämpade för kommunikation

Goda kommunikationsstrukturer är av avgörande betydelse för ett attraktivt och hållbart liv i Norberg. Idag sker transporterna till största delen med bil. Järnvägen Gävle-Örebro passerar genom Karbenning men med få tågstopp för persontrafik. För biltrafik utgör väg 68 som förbinder Örebro med Fagersta, Norberg och Avesta den viktigaste länken. Flygplatsen Bålsjöfältet erbjuder idag ingen reguljärtrafik. Den kan dock i en framtid få betydelse för främst näringslivsutvecklingen inom kommunen.

Objekt av riksintresse för kommunikation

Järnvägssträckan Gävle-Örebro är av riksintresse för kommunikationer.

Planen - konsekvenser

Av planen framgår att kommunen ska verka för minskat bilberoende genom satsningar på bekväm och effektiv buss- och fysiska förutsättningar för en kapacitetsökning på järnvägen mellan Örebro och Gävle. Godsstråket säkerställs genom markreservat i planen. Reservat för ny spårsträckning som alternativ till kapacitetsökningen för Godsstråket har införts i planen. Handlingsfrihet ska upprätthållas kring befintligt järnvägsspår mellan Snyten och Kärrgruvan

för framtida återupptagande av godstrafik liksom för en möjlig framtida utveckling av flygtrafiken på Bålsjöfältet. Fler norbergsbor innebär ett förväntat ökat bilinnehav och biltransporter. Detta bedöms till viss del kunna kompenseras med en ökad andel resor med miljövänligare kollektiva transportmedel. Likaså torde utbudet av möjligheter till rekreation, natur- och kulturupplevelser bidra till ett minskat behov av långväga fritidsresor. Utöver de rent fysiska förutsättningarna för nämnda satsningar krävs ekonomiska incitament vilket främst handlar om tillväxt. Sammantaget innebär ett genomförande av intentionerna i planen positiva konsekvenser för områden lämpade för viktiga och hållbara kommunikationer och ger därmed en positiv miljöpåverkan.

Ingen skada på riksintressen förväntas.

Nollalternativet – konsekvenser

I avsaknad av tydliga politiska ställningstaganden till utvecklingen inom kommunikationsområdet, liksom strategiska satsningar för tillväxt, ger nollalternativet sämre förutsättningar för genomförandet av angelägna åtgärder samt upprätthållande av viktig handlingsfrihet. En viss negativ miljöpåverkan, dock ej betydande, kan inte uteslutas. Ingen skada på riksintresse kan förväntas.

Förenlighet med 4:e kap. miljöbalken

Norberg berörs ej av de geografiska riktlinjerna i 4:e kap. MB.

Förenlighet med 5:e kap. miljöbalken

Miljökvalitetsnormer (MKN) finns för utomhusluft, vatten, mussel- och fiskevatten samt omgivningsbuller. Fler miljöområden kan bli aktuella i framtiden.

Med nu tillgänglig kunskap bedöms normerna för utomhusluft ej komma att överskridas vid ett genomförande av planens intentioner.

Inför kommande detaljplanering förutsätts omgivningsbullersituationen närmare utredas och resultatet beaktas så att uppsatta mål kan uppnås.

Vad gäller mussel- och fiskevatten saknas uppgifter om nuläge. Dock är utgångspunkten i översiktsplanen att alla förändringsåtgärder ska ske så att skada på vattenmiljön ej uppkommer.

Med utgångspunkt från nuvarande kunskap om vattenkvalitet i kommunens ytvatten- och grundvattenförekomster bedöms genomförandet av planens intentioner ej förhindra att målen i vattendirektivet kan uppnås. Således bedöms att god

kemisk och kvantitativ status (grundvatten) eller ekologisk (ytvatten) status kan uppnås senast december 2015. Uppföljning förutsätts ske inom ramen för kommande detaljplanering.

Avstämning mot nationella och regionala miljömål

Regeringen har beslutat om 16 övergripande nationella miljömål med tillhörande delmål. Miljömålen är en del i arbetet med hållbar utveckling. De tydliggör den ekologiska aspekten eller miljödimensionen i hållbar utveckling och behandlar vad som behöver uppnås för att vi som lever och verkar idag ska kunna lämna över en god miljö till nästa generation. De kan sägas beskriva det tillstånd för miljön som är hållbart på lång sikt. Västmanlands län har, med utgångspunkt från de nationella målen, upprättat regionala mål som i vissa fall skiljer sig åt från de nationella. Såväl de nationella som de regionala behandlas i huvudsak nedan.

De miljömål som med tanke på planens art, omfattning och läge bedöms vara rimligt påverkbara är "Begränsad klimatpåverkan", "Frisk luft", "Levande sjöar och vattendrag", "Levande skogar", "God bebyggd miljö", "Ett rikt jordbrukslandskap" och "Ett rikt växt- och djurliv".

Konsekvenserna är ej mätbara. De har därför bedömts med utgångspunkt från sin verkan i riktning mot eller från en måluppfyllelse.

De 16 nationella miljömålen

Begränsad klimatpåverkan

Nationellt mål

"Halten av växthusgaser i atmosfären ska i enlighet med FN:s ramkonvention för klimatförändringar stabiliseras på en nivå som innebär att människans påverkan på klimatsystemet inte blir farlig. Målet ska uppnås på ett sådant sätt och med en sådan takt att den biologiska mångfalden bevaras, livsmedelsproduktionen säkerställs och andra mål för hållbar utveckling inte äventyras. Sverige har tillsammans med andra länder ett ansvar för att det globala målet kan uppnås."

Regionalt delmål

"De västmanländska utsläppen av växthusgaser ska 2010 vara minst fyra procent lägre än utsläppen år 1990. Delmålet ska uppnås utan kompensation för upptag i kolsänkor eller för flexibla mekanismer."

Målet är enligt miljömålsrådets utvärdering 2008 mycket svårt att nå. Koldioxid är den helt dominerande växthusgasen och då främst genom utsläppen av koldioxid från användningen av fossila bränslen för energiproduktion och transporter. En ökad andel förnybar energi liksom ett främjande av kollektiva transporter är viktiga faktorer för att begränsa klimatpåverkan.

Bilen utgör idag det dominerande transportmedlet. Redovisad bebyggelse- och verksamhetsutveckling bedöms på kort sikt medföra en ökning av biltrafiken med därav följande belastning på miljön. På lång sikt förutsätts utvecklingen inom inte minst fordonsindustrin kunna innebära väsentligt begränsad miljöpåverkan samtidigt som tillgängligheten till allmänna kommunikationer (buss, järnväg) genom utbyggnad kommer att öka och därmed ta andelar från transporterna med bil. Antagen tillväxt bedöms huvudsakligen på kort sikt medföra ökade resor med bil och därmed belastningen på miljön.

På lång sikt bedöms tillgängligheten till allmänna kommunikationer som buss och tåg kunna öka och därmed ta andelar från biltransporterna. Planens strategi om tillväxt såväl vad gäller befolkning som näringsliv som ger förbättrade förutsättningar för utökad lokal service torde sannolikt minska behovet av långa och frekventa bilresor i vardagen. Kommunens uttalade målsättning att starta vindbruk är ytterligare ett steg i rätt riktning. Planen bedöms på lång sikt kunna bidra till en måluppfyllelse men under en övergångsperiod **motverka en sådan**.

Frisk luft

Nationellt mål

"Luften ska vara så ren att människors hälsa samt djur, växter och kulturvärden inte skadas."

Regionalt delmål

"Halten 5 mikrogram/ m^3 för svaveldioxid som årsmedelvärde ska inte överskridas från år 2005. Halterna 20 mikrogram/ m^3 som årsmedelvärde och 100 mikrogram/ m^3 som timmedelvärde för kvävedioxid ska inte överskridas från år 2010."

Miljömålet sammanhänger till stor del med det om klimatpåverkan. Viktiga faktorer rör utvecklingen inom transportsektorn avseende såväl val av drivmedel som transporternas omfattning samt hur klimatsmart energianvändning såväl inom det allmänna, näringslivet och det enskilda hushållet kan främjas.

Planens inriktning mot ökad andel resande med kollektiva transportmedel som utbyggnad av vindkraft bedöms på lång sikt verka i positiv riktning och **motverkar således ej en måluppfyllelse**. Måluppfyllelsen är dock beroende av i vilken utsträckning som önskvärda satsningar på kollektivtrafiken, såväl nationella satsningar som regionala och kommunala, kommer till utförande.

Se även under rubriken "Begränsad klimatpåverkan".

Levande sjöar och vattendrag

Nationellt mål

"Sjöar och vattendrag ska vara ekologiskt hållbara och deras variationsrika livsmiljöer ska bevaras. Naturlig produktionsförmåga, biologisk mångfald, kulturmiljövärden samt landskapets ekologiska och vattenbushållande funktion ska bevaras, samtidigt som förutsättningarna för friluftsliv värnas".

Ur regionalt delmål

"Värdefulla vattenmiljöer och kulturmiljöer med anknäring till vatten ska identifieras och åtgärdsprogram upprättas. De mest bevarandevärda kulturmiljöerna ska skyddas långsiktigt. Skyddsvärda vattendrag ska identifieras och åtgärdsprogram upprättas. Sjöars, stränders och vattendrags betydelse för friluftsliv och för djur- och växtliv värnas genom god efterlevnad av strandskyddsbestämmelserna."

Måluppfyllelse innebär bl.a. att hänsynen från de areella näringarna måste öka liksom arbetet med att bevara kultur- och naturmiljöer. Vattenkraftens påverkan på den biologiska mångfalden och strand-

nära bebyggelse påverkar den biologiska mångfalden liksom växt- och djurlivet.

Av planen framgår att stor hänsyn ska tas såväl till värdefull natur som till kulturmiljöer med stort värde. Skydd utöver det som MB och kulturminneslagen ger genom detaljplan eller områdesbestämmelse kommer att övervägas om behov uppkommer. Eventuell utbyggnad av små vattenkraftverk i mindre vattendrag ska ske så att skada på natur- och kulturvärden ej uppkommer. Utpekade områden för landsbygdsutveckling innebär endast ringa begränsning av den allemansrättsliga tillgängligheten till kommunens stränder och marginell eller ingen påverkan på djur och växters livsmiljöer. Ett genomförande av översiktsplanen bedöms **verka för en måluppfyllelse**.

Levande skogar

Nationellt mål

"Skogens och skogsmarkens värde för biologisk produktion ska skyddas samtidigt som den biologiska mångfalden bevaras samt kulturmiljövärden och sociala värden värnas".

I huvudsak ska enligt planen kommunens omfattande skogsmarksområden bibehållas oexploaterade. Skogsbruket utgör en viktig del av kommunens näringar samtidigt som områdena rymmer kulturmiljöer av stort värde. Inom ramen för fortsatt skogsbruk förutsätts detta ske så att kulturmiljöerna tillgängliggörs och bevaras. Åtgärder tillåts som ökar användningen av ingående byggnader vilket ger bästa förutsättningar för ett bevarande av miljöerna.

Planens intentioner bedöms **verka för en måluppfyllelse**.

Vy över Norbergs skogslandskap

Ett rikt odlingslandskap

Nationellt mål

"Odlingslandskapets och jordbruksmarkens värden för biologisk produktion och livsmedelsproduktion ska skyddas."

Utdrag ur regionala delmål

"Arealen hävdad ängsmark ska utökas med minst 200 ha och arealen hävdad naturbetesmark ska utökas med minst 500 ha fram till 2010. Mängden småbiotoper i odlingslandskapet ska bevaras och strategi upprättas för hur denna ökas. Hotade arter ska skyddas enligt ett åtgärdsprogram. Program ska tas fram för hur lantbrukets kulturhistoriskt värdefulla ekonomibyggnader kan tas tillvara."

Bebyggelseutvecklingen ska enligt planen huvudsakligen ske i och i anslutning till etablerade orter och byar. Härutöver poängteras vikten av ett bibehållet öppet, småskaligt odlingslandskap och därmed förutsättningar för biologisk produktion och lokal livsmedelsproduktion. Den begränsade tillgången på jordbruksmark ska därför bevaras och en bebyggelseutveckling som bidrar till detta främjas. Bebyggelsen ska dock lokaliseras och utformas så att den öppna marken, ängs- och hagmarker samt därmed förknippade biotoper värnas. Hur detta lämpligen sker avser kommunen vid behov pröva i områdesbestämmelser eller detaljplan. Ett genomförande av planens intentioner bedöms **ej motverka en måluppfyllelse**.

Det är viktigt att bevara Norbergs odlingslandskap

God bebyggd miljö

Nationellt mål

"Städer, tätorter och annan bebyggd miljö ska utgöra en god och hälsosam livsmiljö samt medverka till en god regional och global miljö. Natur- och kulturvärden ska tas tillvara och utvecklas. Byggnader och anläggningar ska lokaliseras och utformas på ett miljöanpassat sätt och så att en långsiktigt god hushållning med mark, vatten och andra resurser främjas."

Ur regionala miljömål

"Fysisk planering och samhällsplanering ska senast år 2010 grundas på program och strategier för hur ett varierat utbud av bostäder, arbetsplatser, service och kultur kan åstadkommas så att bilanvändningen kan minska och förutsättningarna för miljöanpassade och resurssnåla transporter förbättras. Program och strategier ska också visa hur kulturhistoriska och estetiska värden, grön- och vattenområden i tätorter och tätortsnära områden tas tillvara. Program och strategi ska tas fram för att åstadkomma en trygg och säker bebyggelse och miljö för olika grupper i samhället och som ökar förutsättningarna för jämställdhet mellan män och kvinnor. Såväl det nationella målet som de regionala sammanfaller i stora delar med flera av de övriga målen som rör ekologiska och hälsofrämjande hänsyn."

Målet är komplext och bedöms av miljömålsrådet mycket svårt att nå 2020. Bättre kunskap behövs om exempelvis kulturvärden och hur dessa kan skyddas och hur ny teknik kan ge oss mindre bullrande fordon och vägbanor och bättre energihushållning i hemmet. Men vi behöver också ändra livsstil. Människors enskilda val och beslut får sammantaget stor effekt.

I planen tydliggörs betydelsen av människan, hennes välbefinnande och goda förutsättningar för ett bra vardagsliv. Det handlar om satsningar för tillväxt genom ökad befolkning och företagande vilket ska ske på sådant sätt att kollektiva transpor-

Torget i Norberg

ter gynnas med en minskad belastning på miljön som följd. Bebyggelsen ska också svara mot ett brett behov vad gäller val av boende vilket gagnar såväl en social som etnisk integration. Jämställdheten mellan såväl kön som ålderskategorier främjas genom att ny bebyggelse lokaliseras i anslutning till kollektiva färdmedel med god tillgänglighet. Närhet till ett brett socialt, kommersiellt och rekreativt utbud bidrar också till goda förutsättningar för ett jämställt vardagsliv.

Kommunens rika utbud av natur- och kulturupplevelser ska synliggöras och på ett aktivt sätt göras tillgängligt för såväl norbergsbor som besökare. I sig innebär detta att värdena ges hög prioritet i planen. Här kan särskilt nämnas kulturminnesvårdsprogrammet som enligt kommunens avsikt ska uppdateras.

Hur väl det lyckas att leva upp till och genomföra åtgärder av såväl fysisk karaktär som ekonomisk och social kan till ringa del styras genom översiktsplanen. Ambitionen dock är klart uttalad som politisk vilja i planförslaget vilket är en förutsättning för att utvecklingen ska kunna ske så att **miljömålet på lång sikt främjas**.

Ett rikt växt- och djurliv

Nationellt mål

"Den biologiska mångfalden ska bevaras och nyttjas på ett hållbart sätt, för nuvarande och framtida generationer. Arternas livsmiljöer och ekosystem samt deras funktioner och processer ska värnas. Arter ska kunna fortleva i långsiktig livskraftiga bestånd med tillräcklig genetisk variation. Människor ska ha tillgång till en god natur- och kulturmiljö med rik biologisk mångfald, som grund för hälsa, livskvalitet och välfärd."

Miljömålsrådet konstaterar att målet är mycket svårt att nå till 2020. Någon tydlig utvecklingsriktning för tillståndet i miljön är svår att urskilja. Viktiga faktorer som påverkar målet handlar om

Den biologiska mångfalden är viktig att värna i den fysiska planeringen

överutnyttjande av den biologiska mångfalden, önskade förändringar i växt- och djurs livsmiljöer samt klimatförändringar i form av högre medeltemperatur och ändrade väderförhållanden.

Enligt de planeringsinriktningar som förs fram i planen ska åtgärder av olika slag vidtas så att ingrepp och därmed påverkan på naturvärden så långt möjligt undviks eller minimeras.

Områden av riksintresse, naturreservat och Natura 2000-områden ska ej utsättas för åtgärder som kan skada värdena. Hur detta säkras får klarläggas inom ramen för kommande detaljplaner och områdesbestämmelser genom särskild inventering avseende eventuella biotopskydd och arter som åtnjuter särskilt skydd enligt Artskyddsförordningen.

Med tillgänglig kunskap och under förutsättning att denna kompletteras enligt ovan bedöms ett genomförande av intentionerna i planen **ej motverka en måluppfyllelse**.

Natura 2000-områden och naturreservat

För områden som ingår i det europeiska nätverket Natura 2000 gäller dels EU-direktivet om bevarande av vilda fåglar, "fågeldirektivet", dels EU-direktivet om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter, "habitatdirektivet". Härutöver gäller också högsta krav enligt MKN för vatten.

Tillstånd krävs enligt miljöbalken för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön inom sådana områden. Tillstånd får ges endast om verksamheten eller åtgärden ensam eller tillsammans med andra planerade verksamheter eller åtgärder inte skadar de skyddsvärda livsmiljöerna och inte medför att de skyddade arterna utsätts för störningar som kan försvåra bevarandet av arterna. Lagen ger ytterst begränsade möjligheter till undantag från tillstandsreglerna.

Flertalet nationella naturreservat ingår i EU-nätverket Natura 2000 med åtföljande skydd.

För ett naturreservat gäller i varje enskilt fall de inskränkningar i rätten att använda marken eller vattnet som behövs för att bevara den biologiska mångfalden, värdefulla naturmiljöer eller tillgodose behovet av områden för friluftsliv.

Enligt förordningen om miljökonsekvensbeskrivningar ska betydande miljöpåverkan antas uppstå om översiktsplanen redovisar sådan förändring av

mark- och vattenanvändningen att risk kan finnas för påverkan på ett Natura 2000-område.

Inom kommunen finns ett antal naturreservat som också är Natura 2000-områden. För dessa redogörs under avsnittet "Förenlighet med 3:e kap. miljöbalken". Där konstateras att ett genomförande av planen ej bedöms medföra skada eller betydande miljöpåverkan på Natura 2000-område och/eller naturreservat.

Strandskyddade områden

Strandskyddet syftar till att långsiktigt trygga förutsättningarna för allemansrättslig tillgång till strandområden och att bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet på land och i vatten.

Strandskyddet omfattar, om Länsstyrelsen ej beslutat annat, land- och vattenområdet intill 100 meter från strandlinjen vid normalvattenstånd. Förbud råder mot att uppföra nya byggnader, utföra andra anläggningar eller anordningar samt ändra byggnaders användningssätt om detta hindrar allmänhetens tillgänglighet.

Tillgången på sjöar och vattendrag inom kommunen är mycket god. Badplatser finns vid Noren, Boten, Gäsen, Bågen och Lillsjön. Fritidsfiske kan ske i de flesta sjöar men Boten, Flikån, Gäsen, Gäs-sjön, Dammsjön, Stensjön, Glad tjärnen och Ungen är klassade som regionalt intressanta för fritidsfiske.

I planen pekas ett antal strandnära områden ut som viktiga för landsbygdsutveckling vilket utgör ett särskilt skäl vid upphävande av eller dispens från strandskyddet. Hur områdena i detalj disponeras och utformas så att tillgängligheten för bad, fiske och vistelse ej försämras och så att påverkan på växters och djurs livsmiljöer ej påverkas negativt, får utredas i detaljplan.

Som bedömningsgrund för lättnader i fråga om strandskyddet har kommunen bedömt tillgången på och tillgängligheten till strandområden totalt i kommunen men även i ett regionalt perspektiv och funnit att denna ej långsiktigt påverkas nämnvärt. Ej heller medför planens genomförande att djur- och växtlivet på land och i vatten påverkas negativt.

Biotopskydd

Mindre mark- och vattenområden som utgör livsmiljöer för hotade djur- och växtarter eller av annat

skäl är skyddsvärda kan förklaras som biotop-skyddsområden. Här får inte bedrivas verksamhet eller vidtas åtgärder som kan skada naturmiljön. Dispens får endast lämnas om det finns särskilda skäl.

Inom ramen för kommande detaljplanering förutsätts förekomsten av eventuella biotopskyddsområden kartlagda och livsmiljöerna beaktade.

Landskapsbild

En inventering och bedömning av områden med särskilt värdefull landskapsbild utfördes som underlag för gällande översiktsplan. I denna redovisas ett flertal delområden, i huvudsak öppna jordbrukslandskap, som värdefulla för sin landskapsbild. Vid en översyn av urvalet som underlag för aktuell ny översiktsplan har detta befunnits ha aktualitet och områdena redovisats som landskapsrum med särskilda värden.

Områdena är viktiga att bevara såväl för sina skönhetsvärden som för förståelsen av kulturmiljöerna i sin helhet.

I planen rekommenderas att stor hänsyn tas till områdenas dokumenterade värden vid förändringar i den fysiska miljön. Åker-, ängs- och hagmarker ska hållas som öppna landskapsrum genom odling och djurhållning och skogsplantering ska ej tillåtas.

Ett genomförande av planens intentioner är väl förenligt med innehållet i EU:s landskapskonvention.

Miljöpåverkande verksamheter

I 3 § MKB-förordningen finns en lista över verksamheter som alltid ska antas medföra betydande miljöpåverkan. Av 4 kap. 34 § i PBL framgår att vissa där uppräknade verksamheter och anläggningar i vissa fall kan antas medföra betydande miljöpåverkan. Huruvida det föreligger risk för betydande miljöpåverkan får i det särskilda fallet klarläggas i den till detaljplanen knutna behovsbedömningen.

I planen redovisas, utöver bebyggelseutveckling i och i anslutning till befintliga samhällsbildningar, två områden för renodlad verksamhetsetablering, det ena i Karbenning, det andra i Kärrgruvan. Sannolikt kommer dessa att vara av sådant slag att de ej kan anses medföra betydande miljöpåverkan. Skulle gruvverksamhet aktualiseras får sådan prövas i särskilda tillstånd. Det kan på den översiktliga

plannivån ej uteslutas att verksamhet som berörs av förordningens lista eller de i PBL uppräknade verksamheterna eller anläggningarna kan komma ifråga. Det gäller främst Karbenning, där en utveckling av befintligt sågverk kan bli aktuellt. Redovisad bebyggelseutveckling kan i sig komma att innehålla verksamheter eller anläggningar såsom parkeringsanläggning eller annat projekt för sammanhållen bebyggelse som enligt PBL eventuellt kan medföra risk för betydande miljöpåverkan. Huruvida så är fallet får bedömas inom ramen för kommande detaljplaners behovsbedömningar och erforderlig miljökonsekvensbeskrivning bör vid behov upprättas.

En utveckling enligt planen förutsätter på kort och lång sikt utbyggnad av bland annat järnväg vilket kan medföra betydande miljöpåverkan. Miljökonsekvensbeskrivning ska därför upprättas. I denna får klarläggas hur påverkan kan undvikas/minimeras.

Risker och störningar

Buller

Främst nyttjandet av väg 68, väg 270, järnvägen samt flygplatsen genererar bullerstörningar. Dessa är idag ej av sådan omfattning att de totalt sett innebär en påtaglig skada på människors hälsa. Antagen tillväxt, såväl vad gäller boende, verksamheter som besöksnäring innebär ett ökat resande med åtföljande sannolikt ökade bullerstörningar från trafik vilka får beaktas och behandlas inom ramen för kommande detaljplanering. Särskilt intressant bedöms en utveckling av Norberg, Karbenning och Kärrgruvan vara. Huruvida en sådan utveckling är förenligt med en utökad användning av flygfältet kan **med nuvarande kunskap ej bedömas**.

Farligt gods

Primära transportvägar för farligt gods är väg 68, väg 270 samt järnvägen som passerar Karbenning. Här gäller generellt byggnadsförbud inom en tretio meter bred zon utmed lederna. Betydligt större och varierande skyddsavstånd krävs vid uppförande av bostäder, kontor etc. Förutsatt att riskerna analyseras i de enskilda planprojekten och risken beaktas bedöms intentionerna i planen förenliga med god säkerhet.

Förorenad mark

Länsstyrelsen i Västmanlands län har genomfört en inventering och riskklassning av förorenad mark. Härvid klassades Nyhyttan, Nya Morbergsfältet, Nya Kolningsbergsfältet, Risbergsfältet och Geta-backen som områden med stor risk. Karbenning Såg och Nordansjö Såg bedömdes ha riskklass 1, d.v.s. mycket stor. Saneringsbehov föreligger och föroreningarna förutsätts bli undanröjda inom ramen för kommande detaljplaner eller på annat sätt.

Skredrisker, erosion

I Norbergs gamla gruvområden finns många öppna gruvhål och områden med rasrisk, vilket ska beaktas vid alla åtgärder som kommer att beröra områdena. Utredning och kartläggning av rasriskområden i tätorten Norberg-Kärrgruvan visar att viss instabilitet i marken förekommer. Ytterligare utredning liksom beaktande av riskerna förutsätts ske inom ramen för kommande planskeden.

Extremt väder

Förändrat klimat med stigande havsyttnivå, intensiv nederbörd och översvämning av vattendrag kan innebära både akut och långsiktig betydande miljöpåverkan på mark, byggnader, vägar och ledningar. Viktiga samhällsfunktioner kan komma att ta skada. Vid planering är det av stor vikt att förändringarna vid extremt väder beaktas så att våra samhällen blir robusta.

Översvämningens risk föreligger inom Norbergs centrala delar utmed Norbergsån. Norra Västmanlands Kommunalteknikförbund utreder möjligheterna att genom dämning i Norbergsån uppströms Noren kunna hantera riskerna.

Även delar av Svartån kan vara översvämningsskänsliga men bedöms ej påverka bebyggelse i nämnvärd utsträckning. Kommunen bedömer att nuvarande kunskap kring översvämningens risker är tillräcklig för översiktsplanen. Vid upprättande av detaljplaner och inför olika fysiska åtgärder förutsätts risken för översvämning analyseras och beaktas samt lösningar väljas som ger erforderlig säkerhet.

SOCIALA KONSEKVENSER

Hållbarhetsbedömningens sociala dimension handlar om människans levnadsvillkor i samhället och fokuseras främst i de nationella folkhälsomålen för människors hälsa och välbefinnande. Här kan till stöd för den fysiska planeringen särskilt nämnas ”delaktighet och inflytande”, ”ekonomisk och social trygghet”, ”trygga och goda uppväxtförhållanden” och ”ökad fysisk aktivitet”. Nedan beskrivs översiktligt och resonemangsvis hur planen, jämfört med nollalternativet, bedöms bidra till att nämnda mål kan uppfyllas. Målen har härvid konkretiserats i ett antal grundläggande mänskliga behov och livskvaliteter.

De nationella folkhälsomålen

Arbete och försörjning

Arbete och försörjning är basalt för människors livskvalitet. Arbetslöshet har såväl direkt som indirekt stor påverkan på den enskildes fysiska och psykiska hälsa och barns uppväxtvillkor.

Avsaknad av arbete bidrar i hög grad till ökad ohälsa. Kommunens stora utmaning i översiktsplanen handlar om tillväxt och utmynnar i tre strategier, nämligen ”ökad regional tillgänglighet”, ”stark kärna - levande landsbygd” samt ”nära till natur och kultur”.

Redovisade satsningar i planen för att stärka de allmänna kommunikationerna ökar tillgängligheten såväl inom Norberg som till arbetsmarknaden och

eftergymnasiala utbildningar i regionen, vilket bl.a. gagnar företagande med ökad tillgång och bredd på arbetstillfälle. Den genomsnittliga utbildningsnivån har förutsättningar att höjas till gagn för såväl norbergsborna i gemen som den enskilda.

Satsningar för ett ökat och breddat företagande sker idag inom ramen för ”Tillväxtgruppen i Norra Västmanland”, en gemensam näringslivsorganisation för Norberg och Fagersta. Det är kommunens ambition att stödja gruppens fortsatta verksamhet såsom mycket betydelsefull för Norbergs framtid.

En ökande befolkning ger i kombination med kommunens goda företagsklimat, förutsättningar för ett växande företagande och därmed ökat antal arbetstillfällen. Fler människor, inte minst ungdomar, kan som kvarboende eller inflyttade i Norberg, bli ekonomiskt självförsörjande och ekonomiskt oberoende vilket gagnar det sociala och ekonomiska välbefinnandet såväl på individnivå som familjenivå. Barn och unga ges härmed förutsättningar att växa upp i trygga och goda förhållanden.

Tillgången på rika natur- och kulturvärden och områden för friluftaktiviteter ger goda förutsättningar för turismnäringen att växa, vilket sammantaget kan bidra till ett mångsidigt näringsliv med olika typer av arbeten.

Ett ökande befolkningsunderlag ger förutsättningar för en utbyggnad av kommunal och kommersiell service och därmed fler arbetstillfällen inom branscher som traditionellt attraherar kvinnor.

Sammantaget bedöms genomförandet av intentionerna i planen, jämfört med nollalternativet, ge bättre förutsättningar för ett enklare och bättre vardagsliv för norbergsborna.

Boende

Tillgången till en bostad i god miljö är en förutsättning för fysiskt och psykiskt välbefinnande. Norberg har sedan ett antal år en minskande befolkning med de negativa effekter för inte minst befintligt serviceutbud som sjunkande kundunderlag innebär. Det råder således ingen brist på bostäder. Däremot finns behov av bostäder, anpassade för vissa grupper såsom äldreboende. Tillväxt i form av ökad befolkning har i planförslaget bedömts vara av vital betydelse som förutsättning för ett bra vardagsliv där tillgång och tillgänglighet till bl.a. skola, vård, omsorg och platser/lokaler för möten och fritidsaktiviteter prioriteras högt. Enkelt uttryckt är varje ny norbergsbo viktig för kommunen, oavsett var i kommunen vi finner henne. Denna insikt speglas väl i översiktsplanen där nya bostäder, boende främjas på olika nivåer.

En inriktning mot större, samlad utbyggnad av bostäder och verksamheter ska ske inom och i anslutning till orterna Norberg-Kärrgruvan, Karbenning och Bjurfors. Här finns redan etablerad service och infrastruktur att tillgå och förtätningen bidrar till att stärka kärnan både ekonomiskt och socialt. Här kan nya platser för möten skapas.

Härutöver betonas också vikten av att de etablerade byarna ges möjlighet att konsolideras genom komplettering med funktioner som stärker dess självförsörjning avseende främst vardaglig service så långt möjligt.

I översiktsplanen lyfts också den levande landsbygden i form av jordbruk fram som en viktig resurs inte minst inför en oviss framtid. Tillgången på produktiv mark, sett i främst ett långsiktigt, robust perspektiv, måste främjas och tillkomsten av nya boenden knutna till jordbruket därför bejakas. Samma förhållningssätt gäller mindre kompletteringar i bergsmansbyarna.

God boendemiljö

Sist men inte minst redovisas samlad bebyggelse i strandnära lägen med syftet att bidra till en positiv landskapsutveckling. Det kan röra såväl nya bostäder i attraktiv miljö som lokalt knutna verksamheter med behov av sjönära lägen. Här kan också verksamheter och anläggningar inom ramen för Norbergs specifika besöksnäringar etableras.

Sammantaget ger anslaget i översiktsplanen goda förutsättningar för ett brett och varierat bostadsutbud som kan attrahera människor med olika boendeönskemål avseende bostadstyper och upplåtelseformer, men främst ett varierat utbud av erbjudna boende- och närmiljökvantiteter, till gagn för Norbergs sociala liv.

Livsmiljö

Sociala aspekter på den fysiska miljön handlar främst om hur samhällenas uppbyggnad och funktion påverkar förutsättningarna för att vardagen ska fungera bra och att "vardagen ska gå ihop". Inte minst har det betydelse för många kvinnor, men är i hög grad tillämpligt även när det gäller barn och äldres situation. Strukturer som präglas av närhet mellan människor, närhet till kommunikationer, service, gröna områden och platser/lokaler för fritidsaktiviteter och möten har bevisligen en positiv inverkan på vår allmänna trivsel.

Översiktsplanens intentioner handlar i stort om att förstärka befolkningsunderlaget i redan etablerade orter och byar så att förutsättningarna för service och fritid på lokalt plan främjas. Likaså understryks vikten av satsningar på såväl buss som järnväg.

För ungdomar och många äldre utgör närheten till trygg och säker kollektivtrafik, service och naturområden en extra viktig faktor för möjligheterna att röra sig, att uppleva livet mellan husen. Möjligheten att transportera sig är i hög grad avgörande för hur möjligheterna till utbildning på annan ort kan utnyttjas och därmed en ödesfråga för kommunen i strävan att kunna erbjuda kvalificerad arbetskraft på hemmaplan.

Grundstrukturerna för samhällen, byar med "närhet" som förtecken i Norberg menar vi är lagda och får utvecklas vidare inom ramen för kommande detaljplanering och andra kommunala beslut. Det goda vardagslivet är för de flesta av oss så betydelsefullt att det förtjänar närmare eftertanke inför kommunens planeringsinsatser av olika slag.

Delaktighet och inflytande i samhället

Att stärka och finna former för människors möjlighet till delaktighet och inflytande i samhället är viktiga mål för såväl individ som samhälle. Redan i Agenda 21 som ratificerades av flertalet av världens länder runt 1992 lades fast att vissa grupper i samhället var eftersatta, glömda då det gällde att göra sin röst hörd. Bl.a. pekades särskilt kvinnor, barn och unga ut. Mycket har skett sedan dess inom ramen för jämställd planering och barn- och ungdomsperspektivet i planeringen. Men mycket återstår. Möjligheterna att påverka förutsättningarna för människors delaktighet och inflytande i samhället genom fysisk planering är dock ytterst begränsade och handlar i huvudsak endast om hur processerna enligt plan- och bygglagen bedrivs. I Norberg är medborgardeltagande en viktig del i planprocessen och i översiktsplanen understryks vikten av medborgarnas delaktighet i planeringen. Metoderna för hur detta uppnås varierar. Här tar översiktsplanen bl. a. sin utgångspunkt i resultatet av ett visionsarbete där grupper av invånare redan i ett inledande skede diskuterat viktiga framtidsfrågor. Inför samrådet upprättades en dialogplan, vars syfte var att skapa en medveten tanke på hur norbergsborna skulle kunna engageras och ges möjlighet till utbyte av synpunkter och kunskaper. En särskilt viktig grupp i dialogen under samrådstillden var ungdomar i Norberg.

Det är av stor vikt att såsom del i utvärderingen och uppföljningen av genomförd dialogprocess bedöma norbergsbornas delaktighet och inflytande i aktuellt översiktsplanearbete.

Vissa fenomen brukar normalt hänföras till faktorer som har betydelse för jämställda fysiska miljöer, nämligen tryggheten att vistas i våra offentliga miljöer. Tidigare misstag som att hänvisa gående och cyklister till otrygga tunnlar till förmån för bilarnas framfart ovan jord har numera blivit uppenbara.

Till hjälp främst i detaljplaneringen finns olika checklistor. Andra underlåtenheter handlar om bevakningen av barns behov i våra fysiska miljöer. Här kan kommunen som ansvarig för den fysiska planeringen bana väg för ett samhälle som till sina fysiska delar är bra för barnen. Det torde då också utgöra goda miljöer för vuxna, såväl kvinnor som män. En förebild för hur just barns behov och rättigheter som fullödiga medborgare kan tas tillvara är Norges barnremissorgan. Varje detaljplan och översiktsplan genomgår en granskning utifrån ett barnperspektiv.

Tillgången på god, trygg och säker kollektivtrafik har en avgörande betydelse för hur män och kvinnor, barn, unga och gamla ges förutsättningar för att röra sig utanför hemmet och blir därmed styrande för människors livskvalitet. I planen understryks vikten av en förbättrad kollektivtrafik vilket är positivt inte minst ur ett jämställdhetsperspektiv.

Fysisk aktivitet

Fysisk aktivitet i olika former gagnar en god folkhälsa. I Norberg är tillgången på områden för aktiv fritid mycket god och utbudet brett. En av målsättningarna i översiktsplanen är att förbättra tillgängligheten till de naturgivna aktivitetsområdena genom utbyggnad av gång- och cykelvägnätet. Samtidigt innebär en förtätning av orterna ett bättre underlag och tillgänglighet till idrottsanläggningar och service och mer stimulerande och trygga promenader och cykelturer. Kommunens uttalade målsättning att utveckla ridvägarna i kommunen är positivt ur ett jämställdhetsperspektiv då ridverksamheten generellt ger många unga flickor en meningsfull fritidssysselsättning.

Sammantaget bedöms ett genomförande av planens intentioner ge positiva effekter för människors möjlighet till fysisk aktivitet.

Genom Norberg passerar flera vandringsleder

Trygghet

Trygghet spänner över ett brett fält med många dimensioner, alltifrån tillit mellan människor och att ha sin försörjning tryggad till att utan rädsla kunna röra sig i de offentliga rummen. Översiktsplanen behandlar ett flertal övergripande frågor, men det är normalt först i detaljplaneringen som konkreta åtgärder kan säkerställas och vidtas. I planen redovisas bebyggelsekompletteringar främst i och i anslutning till befintliga orter och byar. Här finns möjlighet att ”bygga bort” otrygga, öde markområden och genom fler boende och verksamma på ett bättre sätt befolka offentliga rum vilket är positivt i ett trygghetsperspektiv. Vid etablering av ny bebyggelse i strandnära lägen är det av vikt att trygghetsfrågorna beaktas vid upprättande av detaljplan. Likaså måste en medvetenhet om hur otrygga miljöer kan undvikas, finnas med vid komplettering av bebyggelse knuten till jordbruket.

Att planera för en ökad befolkning, fler arbetstillfällen, ökad service och bättre tillgänglighet till områden och lokaler för rekreation och fritidssysselsättning ger bättre förutsättningar för att kunna hantera trygghetsfrågorna på ett bra sätt, jämfört med ett genomförande av nollalternativet där nämnda politiska klara målsättningar är betydligt svagare.

Badplats vid Bågensjön

EKONOMISKA KONSEKVENSER

Beskrivningen av de ekonomiska konsekvenserna är förenad med stor osäkerhet, främst beroende på att kommunen ej äger frågan att styra utbyggnaden av kommunikationer, en vital del i framgångsfaktorerna för tillväxt. Konsekvenserna bedöms utifrån ett övergripande samhällsekoniskt resonemang som i mångt och mycket tar sitt avstamp i teorierna kring den nya ekonomiska geografin där fokus ligger på befolkning och bostadsmarknad, näringsliv och arbetsmarknad samt regional samverkan och tillväxt.

Regional samverkan, tillväxt

Planen har som yttersta målsättning att genom olika planeringsåtgärder och andra kommunala engagemang bidra till att vända den negativa befolkningstrenden i positiv riktning. Då utvecklingen av Norberg är beroende av hur tillstånden är inom regionen är samverkan inom denna av avgörande betydelse för Norbergs framgång. Att för regionen som helhet kunna erbjuda ett attraktivt alternativ för boende och företagande kombinerat med tillgång på exklusiv natur och kultur torde gagna samtliga kommuner och därmed även Norberg. Av avgörande betydelse är kommunernas möjligheter att skapa tillgång på en geografiskt utvidgad arbetsmarknad vilket i sin tur förutsätter satsningar i infrastrukturen.

Samverkan på regional nivå och med varierande samarbetspartners är idag väl utvecklad. Den regionala utvecklingsplanen som fokuserar på områden som ”Företagande och arbete”, ”Ett effektivt transportsystem”, ”Livslångt lärande”, ”Regional identitet” och ”En god vardag” utgör en viktig grundpelare i planförslaget. Kommunens uttalade ambition i översiktsplanen är att fortsätta dessa samarbeten och att arbeta aktivt för att utvidga dem vilket sannolikt borgar för bästa sammantagna ekonomiska utfall på regionnivå, då främst erforderliga investeringar i förbättrade allmänna kommunikationer i hög grad är en fråga av nationell art.

Befolkning, bostadsmarknad

Översiktsplanen är till stora delar en tillväxtbefrämjande plan. Inte minst gäller detta inriktningen mot en väsentligt ökad bostadsproduktion av sådan art att den inbjuder såväl till kvarboende som

till inflyttning. I Norberg kommer att finnas ett brett utbud av bostäder till rimliga priser och med varierande kvaliteter som lugn, lantlig idyll, närhet till natur och hisnande historiska kulturupplevelser, möjligheter till olika fritidssysselsättningar, bad, fiske, ja, exemplen är många. Samtidigt finns här, enligt kommunens ambition i översiktsplanen, en planreserv som kan möta efterfrågan på mark för verksamheter, allt ifrån tjänsteföretag till lokalt präglad tillverkning, inte minst kopplat till hantverksyrken.

Tätorterna kompletteras med bebyggelse som stärker dess stadsmässighet genom tillskott av intressanta miljöer vilka i sin tur kan attrahera strategisk kompetens till gagn för näringslivet och ekonomisk hållbarhet. Översiktsplanen redovisar en målsättning som syftar till en utbyggnad av bostäder, verksamheter, service och mark/anläggningar för meningsfull fritid vilket i ett mångfaldsperspektiv är positivt.

Ökad nyproduktion bör i sig kunna underlätta rörligheten på bostadsmarknaden och detta gäller än mer om nyproduktionen inriktas på lägen och bostadstyper som svarar mot uppdämda behov. Av planen framgår att förtätningen ska ske så att inga avkall görs på viktiga natur- och kulturvärden vilket är ytterst betydelsefullt för den allmänna folkhälsan och därmed samhällsekonomin.

Näringsliv och arbetsmarknad

Förutsättningarna för ett utvecklat näringsliv i kommunen samt tillgången till en utökad arbetsmarknadsregion är som tidigare påtalats intimt sammankopplad med tillgängliga kommunikationer, såväl allmänna som enskilda.

I översiktsplanen rekommenderas satsningar som syftar till att stärka såväl kommunens redan etablerade näringsliv som förutsättningarna och intresset för nyetableringar. Incitament såsom bättre möjligheter till eftergymnasial utbildning, ökad tillgänglighet till allmänna kommunikationer på kort och lång sikt, ökat utbud av attraktiva boendemiljöer bedöms kunna bidra till en positiv utveckling av Norberg, inte minst ur ekonomisk synvinkel. Härutöver öppnar en utveckling inom besöksnäringarna för kreativ företagsamhet inom ett brett branschregister. Samtidigt avser kommunen att aktivt fortsätta sitt engagemang inom befintliga näringslivsnätverk och då inte minst i Tillväxtgruppen i norra Västmanland.

Sammantaget bedöms ett genomförande av kommunens målsättningar i såväl Vision 2015 som översiktsplan kunna bidra till en för norbergsborna viktig ekonomiskt positiv effekt.

Infrastruktur

Norberg befinner sig idag i utkanten av den växande Stockholm – Mälardalsregionen. Det regionala sambandet är dock bristfälligt i avsaknad av effektiva tågförbindelser. Restiden med kollektiva färdmedel på mellan 1-1,5 timme till större städer som Västerås, Borlänge och Falun ligger något över den kritiska gräns som bedöms vara ett acceptabelt pendlingsavstånd. Norberg har trots detta och sett till sin folkmängd flest pendlare i länet. I översiktsplanen sätts som mål att genom satsningar på främst järnvägnätet på lång sikt kunna nå Västerås på mindre än en timma. Lokalt inom Norberg rekommenderas satsningar på busstrafiken.

Genomförandet av infrastruktursatsningarna är emellertid avhängigt externa faktorer som nationell transportpolitik och kranskommunernas fysiska planering. Bedömningen är att viktiga förbättringar för Norberg gagnar regionen och vice versa. Ett regionalt samarbete och agerande för förbättrad infrastruktur i Bergslagen torde krävas parallellt med kommunens eget agerande för att väsentliga förbättringar ska kunna komma till stånd. Ett genomförande av planens intentioner avseende infrastrukturen är förenade med avsevärda kostnader vilka dock bedöms angelägna sett i ett långsiktigt hållbarhetsperspektiv.

SAMMANVÄGDA KONSEKVENSER

Utifrån miljösynpunkt synes ett genomförande av intentionerna i planen kunna ske utan att betydande miljöpåverkan behöver uppstå. Detta förutsätter främst att rekommenderade åtgärder i infrastrukturen, främst utbyggt järnvägsnät sker på sådant sätt att intrång i värdefull natur- och kulturmiljö begränsas. Att så sker får bevakas inom ramen för de miljökonsekvensbeskrivningar som kommer att krävas. Härutöver bedöms den enskilt påtagliga negativa effekten på miljö vara en konsekvens av bedömd befolknings- och verksamhetsutveckling så tillvida att tillväxten i Norberg med största sannolikhet kommer att baseras på bilen som transportmedel.

Vad gäller de sociala konsekvenserna av ett plangenomförande är dessa huvudsakligen av positiv karaktär. Möjlighet till inflyttning och kvarboende genom breddat utbud av bostäder, förbättrad service, utökat antal arbetstillfällen såväl lokalt som inom regionen genom förbättrade allmänna kommunikationer är av avgörande betydelse för norbergsbornas framtid.

De samhällsekonomiska konsekvenserna är vanskliga att bedöma. Å ena sidan ger fler norbergsbor ett ökat skatteunderlag och ökat utrymme för utbyggnad av den kommunala servicen. Å andra sidan är satsningarna i övergripande infrastruktur förenat med stora kostnader vilka endast till begränsad del kan belasta norbergsborna. Bedömningen är att de sammantagna samhällskostnaderna för en utebliven uppbromsning av befolkningsminskningen och omställning mot tillväxt överstiger investerings- och driftskostnader för utbyggd infrastruktur.

Ett genomförande av intentionerna i planen ger, sammantaget och sammanvägt och till skillnad från nollalternativet, positiva konsekvenser och verkar således för en hållbar utveckling av Norberg.

UPPFÖLJNING OCH ÖVERVAKNING

För översiktsplaner innebär frågan om uppföljning en särskild problematik då den omfattar hela kommunens yta och alla verksamheter inom denna.

Uppföljningen av planens intentioner ska ske dels i samband med planens aktualitetsbedömning, dels inom ramen för kommande detaljplaner där ny behovsbedömning och eventuell miljöbedömning kommer att göras. Även andra tillståndsprövningar bör ske mot den miljöbedömning som är avhängigt denna översiktsplan.

Härutöver behöver kommunen utveckla en s.k. rullande översiktsplanering, vilket innebär att arbetet med att genomföra planen pågår kontinuerligt inom kommunens organisation. Kommunstyrelsen bör årligen stämma av genomförda insatser mot översiktsplanen samt prioritera åtgärder i syfte att verka i översiktsplanens anda.

ICKE TEKNISK SAMMAN- FATTNING AV MKB

Miljöbedömningen av en översiktsplan är förenad med stora osäkerheter vilka kommer att klaras ut inom ramen för kommande detaljplanering. I syfte att ge en lättillgänglig översikt av tendenser inför ett genomförandeskede sammanfattas bedömningen nedan i tabellform.

Hushållning med mark och vatten – Förenlighet med 3:e kapitlet miljöbalken

<i>intresseområden</i>	<i>betyd. skada</i>	<i>måttlig påverk.</i>	<i>obet. / ingen p.</i>	<i>pos. påverk.</i>	<i>att tänka på / minimering av skada</i>
Stora orörda mark- och vattenområden			X		Åtgärder som vidtas och som ej regleras i plan- och bygglagen skall ske så att skada minimeras.
Ekologiskt känsliga områden			X		Vid utbyggnad av LIS-omr. ska detta ske så att ekol. känsliga omr. ej skadas.
Brukningssvård jordbruksmark			X		Bebyggelselokalisering ska ske så att jordbruksmarken påverkas minimalt
Skogsbruk av betydelse för skogsnäringen			X		Åtgärder / avverkning ska ske i balans med främjandet av råvaror.
Naturvärden av betydelse ur allmän synpunkt		X			Naturvårdsplan ska upprättas. Riktlinjer tas fram. Måste beaktas i dpl / omr. bestämmelser.
Kulturvärden av betydelse ur allmän synpunkt			X	X	Kulturmiljöprogram ska upprättas. Riktlinjer tas fram och ska beaktas i dpl / omr. bestämmelser.
Områden av särskild betydelse för friluftsliv			X	X	Vid utbyggnad inom LIS ska tillses att åtgärder vidtas som främjar friluftslivet.
Omr. med värdefulla ämnen eller mineral			X	X	Ev. gruvdrift får utredas då aktualitet föreligger. ÖP får omprövas. Konflikter får utredas och gruvdrift ej försvåras.
Omr. särskilt lämpade för energiproduktion och -distribution				X	Inför ett genomförande av vinkraftsutbyggnad krävs fördjupad analys. Allmänna intressen får vägas mot varandra.
Mark- och vattenomr. särskilt lämpade för kommunikation				X	Uttekade reservat ska beaktas. Detaljerade lägen etc. utreds då kunskap föreligger.

Förenlighet med nationella / regionala miljömål

<i>mål</i>	<i>mot- verkan</i>	<i>osäker- het</i>	<i>med- verkan</i>	
Begränsad klimatpåverkan	X	X		På kort sikt verkar utvecklingarna ej för måluppfyllelse. På lång sikt osäkerhet.
Frisk luft		X		Utvecklingens förenlighet beroende av utbyggnad av kollektivtrafik.
Levande sjöar och vattendrag			X	Utvecklingen av LIS-område liksom vattenkraft i liten skala bedöms kunna ske så att en måluppfyllelse ej försvåras.
Levande skogar			X	Värnandet av skogsbruket – se skogsbrukets förenlighet med 3:e kap. i Miljöbalken.
Ett rikt odlingslandskap			X	En positiv inställning till alla åtaganden som gagnar jordbruk inkl. hästhållning.
God bebyggd miljö		X	X	
Ett rikt växt- och djurliv		X	X	

Påverkan på Natura 2000-områden, naturreservat, strandskydd, biotopskydd och landskapsbildsskydd

	<i>bet. påverk.</i>	<i>osäker- het</i>	<i>ringa påverk.</i>	
Natura 2000			X	Ingen påverkan förutsatt att kommande åtaganden inom dpl / utom dpl sker med beaktande av utpekade värden.
Naturreservat			X	Ingen påverkan förutsatt att kommande åtaganden inom dpl / utom dpl sker med beaktande av utpekade värden.
Strandskydd			X	I kommande dpl för LIS-området får strandskyddets syften beaktas.
Biotopskydd			X	Alla åtaganden inom dpl / utom dpl ska vidtas så att biotopskydden ej skadas.
Landskapsbildsskydd			X	Påverkan på jordbrukslandskap, sjöar och vattendrag ska minimeras.

Risker och störningar, människors hälsa

	<i>bet. skada.</i>	<i>osäker- het</i>	<i>ringa skada.</i>	
Buller			X	Bullerstörningar förutsätts blir beaktade i kommunal planläggning / upprättande av översiktsplan.
Farligt gods			X	Risker får hanteras i kommunala planer.
Förorenad mark			X	Förutsätter erforderlig sanering inför ev. bebyggelse.
Skredrisk, erosion			X	Med nuvarande kunskap bedöms ett genomförande av ÖP ej föranleda skredrisk / erosion.
Extremt väder			X	Erfordeliga utredningar förutsätts ske inför dpl:er.

SÄRSKILD SAMMANSTÄLLNING AV MKB

Inledning

Översiktsplan för Norberg antogs av kommunfullmäktige 5 december 2011. Då ett genomförande av planen i dess egenskap av översiktsplan, enligt 4 § förordningen om miljökonsekvenser (MKB-förordningen), alltid ska antas medföra betydande miljöpåverkan har den miljöbedömts och en miljökonsekvensbeskrivning (MKB) upprättats. Denna ingår som integrerad del i översiktsplanen och har varit föremål för samråd inom ramen för plansamrådet samt visats under planutställningen. Då planen nu har antagits ska, enligt 6 kap. 16 § miljöbalken (MB), en särskild sammanställning upprättas. Av denna, som kan ses som en utvärdering av arbetet med miljöbedömningen, ska framgå följande;

1. hur miljöaspekterna har integrerats i planen
2. hur MKB och synpunkter på denna från samrådet har beaktats
3. skälen till att planen har antagits i stället för de alternativ som varit föremål för överväganden
4. de åtgärder som avses att vidtas för uppföljning och övervakning av den betydande miljöpåverkan som ett genomförande av planen medför

Miljöaspekter integrerade i planen

Allmänt

Översiktsplanens övergripande målsättning är att främja en hållbar utveckling och vilar på de tre viktiga hörnstenarna ekologisk hållbarhet, social hållbarhet och ekonomisk hållbarhet. Då samspelet dem emellan är av avgörande betydelse för en måluppfyllelse har samtliga konsekvenser av ett plangenomförande redovisats i en hållbarhetsbedömning, vilket underlättat en sammanvägning av dem. Denna, menar vi, speglar bäst planens förenlighet med en hållbar utveckling.

Metod

Arbetet med hållbarhetsbedömningen och däri ingående miljöbedömning har integrerats i planarbetet från inventeringsskede till färdig produkt, vilket har inneburit att successiva konsekvensbedömningar lett fram till den slutliga planen. Detta har i sig inneburit att delförslag valts bort under processens gång då dess konsekvenser ej bedömts ligga i linje

med målsättningen om en hållbar utveckling. Valen har också gjorts utifrån en samlad bedömning av de miljömässiga, sociala och ekonomiska konsekvenserna där en negativ miljöeffekt kan vägas mot en positiv sådan i ett socialt perspektiv. De samordnade processerna har successivt bidragit till en ökad kunskap om hur prioriterade mål kan uppnås med minsta möjliga påverkan på miljön.

Osäkerhet

Översiktsplanen är av övergripande och vägledande art varför också konsekvensbedömningarna präglas av översiktlighet. Planen rymmer en betydande grad av osäkerhet inför en utveckling som kanske i högre grad kommer att påverkas av omvärldshändelser och människors fria val än av innehållet i översiktsplanen. Kommunens inriktning är dock fastlagd i översiktsplanen och sammanfattas i utmaningen ”Vi vill växa”. Hur detta ska gå till formuleras i de tre strategierna ”Ökad regional tillgänglighet”, ”Stark kärna - levande landsbygd” samt ”Nära till natur och kultur”. Inom varje strategiområde föreslås en utveckling som sammantaget torde minimera en negativ påverkan på miljön. I de fall en sådan ej bedömts helt kunna undvikas har rekommendationer för fortsatt planering lagts i syfte att minimera påverkan.

Strategierna

Med hållbarhet i fokus förutsätts i planen att ökad regional tillgänglighet huvudsakligen sker genom satsningar på kollektiva färdmedel. Stark kärna och levande landsbygd innebär att bebyggelseutvecklingen främjas främst i tätorten Norberg-Kärrgruvan, Karbenning och Bjurfors där befintlig infrastruktur och service härigenom ges förutsättningar att utvecklas och förstärkas. Även bebyggelsekomplettering i etablerade byar och enstaka kompletteringar i anslutning till befintlig bebyggelse på landsbygden bejakas och främjas. I anslutning till några sjöar utpekas LIS-områden (landsbygdsutveckling i strandnära läge) för utbyggnad av bostäder och/eller verksamheter i syfte att främja utvecklingen på landsbygden genom ökat befolkningsunderlag, ökad företagsamhet samt härigenom förbättrade förutsättningar för utbudet av såväl kommersiell som allmän service. Nära till natur och kultur är en av de kvaliteter som kan erbjudas dagens och morgondagens boende, verksamma och besökande och som är av vital betydelse att värna, inte minst i ett folkhälsoperspektiv.

ÖP ett levande styrmedel

Även om omsorgen om vår miljö i hög grad har påverkat planens utformning och innehåll kan detta ej ses som en garanti för att utvecklingen med säkerhet kommer att följa planens intentioner. Inte minst gäller detta satsningen på allmänna kommunikationer vars förverkligande ligger i andra händer än kommunens. Det är därför av vikt att genomförandefrågorna hålls levande och att uppföljning av den faktiska utvecklingen kommer till stånd. Likaså är det av vikt att planens intentioner omsätts i praktiskt handlande, oavsett om det gäller upprättande av detaljplan, arbetsplan för väg eller järnvägsplan. Kommunens uttalade mål och strategier såsom de uttalas i översiktsplanen förutsätts även utgöra ledstjärnor vid beslut om andra ställningstaganden som rör den fysiska miljön.

Sammanvägd bedömning

I MKB görs bedömningen att ett genomförande av intentionerna i planen synes kunna ske utan att betydande miljöpåverkan behöver uppstå.

Synpunkter på MKB

Sammanfattning

Utöver synpunkter på avgränsningen i MKB:n har inga anmärkningar konkret riktats mot miljöbedömningen. Ett fåtal synpunkter på översiktsplanen berör dock frågor som behandlas i MKB:n. Flertalet av dem har länsstyrelsen stått för. De rör i huvudsak påtalade brister i kunskapsunderlaget samt avsaknad av viktig information om rådande förhållanden såsom luftkvalitet och vattenstatus samt därmed konsekvenserna vid ett genomförande av planens intentioner. Flertalet påpekanden har kunnat tillgodoses genom kompletteringar och förtydliganden i planbeskrivning och hållbarhetsbedömning medan några bedömts kräva fördjupad/kompletterande kunskap vilken lämpligen hanteras inom ramen för fortsatt planering. Sammanfattningsvis har inga avvikande meningar framförts mot kommunens sammanvägda hållbarhetsbedömning.

Huvudsakliga synpunkter

Riksintressena har, efter påpekande från länsstyrelsen, givits en fylligare beskrivning och i något fall kompletterats. Då riksintressena, med undantag för viss påverkan av eventuell utbyggnad av vindkraft, ej föreslås för exploatering eller andra åtgärder som kan skada dem, har länsstyrelsens påpekande

främst bidragit till att värdena inom respektive riksintresseområde tydliggjorts.

Länsstyrelsens syn på utpekandet av LIS-områden har föranlett ett förtydligande i planen genom att konsekvenserna av ett genomförande för möjligheterna att långsiktigt säkerställa strandskyddets syften beskrivits.

I avvaktan på att en naturvårdsplan upprättas har, i enlighet med länsstyrelsens uppfattning, befintlig kunskap om naturvärdena förtydligats i planen. Då det gäller naturvårdens areella anspråk, vilka enligt länsstyrelsen bör lyftas fram i översiktsplanen, har kommunen bedömt att detta sker genom att i huvudsak all skogsmark i planen redovisats med bibehållen markanvändning. Härutöver är det en uttalad målsättning i planen att värna såväl skogsbruk som ett levande jordbruk. Länsstyrelsens påtalande har i detta fall medfört att frågan uppmärksamats i samrådsredogörelsen.

Länsstyrelsen understryker kommunens roll i arbetet med att nå miljömålen och anser att viss komplettering bör göras i översiktsplanen. Denna har därför förtydligats något. Vetskapen om den osäkerhet som råder kring resultaten av pågående miljömålsarbete har föranlett kommunen till viss försiktighet då det gäller att dra slutsatser av planens påverkansmöjlighet. Planen är endast vägledande varför den fortsatta planeringen och beslut i många fall blir avgörande för huruvida en måluppfyllelse på kort och lång sikt motverkas eller underlättas.

Skälen till att planen har antagits i stället för alternativ som övervägts

Alternativ

Översiktsplanen syftar till en långsiktigt hållbar utveckling varför en av målsättningarna är att eliminera och, där så ej befunnits möjligt, minimera all negativ påverkan. Detta innebär att delförslag till alternativ mark- och vattenanvändning successivt valts bort under utarbetandet av planen och med stöd av delresultat i miljöbedömningen. Eventuella alternativa utformningar av planen, sett till dess syfte, vald arbetsmetod samt kända, rådande förhållanden, kommer endast i ringa grad att skilja sig från planen varför de ej bedömts relevanta eller meningsfulla att beskriva. I MKB:n redovisas och bedöms således, utöver planen, endast ett nollalternativ.

Bedömning

Konsekvenserna av planens genomförande har ämnesvis jämförts och bedömts mot nollalternativets konsekvenser. En sammanvägning har också gjorts och bedömts. I huvudsak ger resultatet vid handen att planen, med dess uttalade politiska mål, bedöms ge bättre förutsättningar för en aktiv planering med hållbarhet som övergripande mål och därmed fördelaktigare såväl i ett ekologiskt som socialt och ekonomiskt perspektiv jämfört med nollalternativet.

Utifrån miljösynpunkt torde ett genomförande av planens intentioner kunna ske utan att betydande miljöpåverkan behöver uppstå. Detta förutsätter dock att föreslagna åtgärder i infrastrukturen, främst inom järnvägstrafiken, sker på sådant sätt att intrång i värdefull natur- och kulturmiljö begränsas. Härutöver bedöms den enskilt påtagliga negativa effekten på miljö vara en konsekvens av föreslagen befolknings- och verksamhetsutveckling, såtillvida att tillväxten med stor sannolikhet kommer att baseras på bilen som transportmedel. Detta ska ställas mot konsekvenserna av nollalternativet med en sannolikt utebliven befolknings- och näringslivs-tillväxt vilket skulle medföra stora negativa sociala effekter. Den kommunala ekonomin torde i sådant fall försvagas med sämre förutsättningar att erbjuda service åt Norbergsborna.

Sammantaget och sammanvägt har ett genomförande av planens intentioner, till skillnad från nollalternativet, bedömts ge positiva konsekvenser och verkar således för en hållbar utveckling av Norberg.

Åtgärder för uppföljning och övervakning av betydande miljöpåverkan

Syfte

Uppföljningen och övervakningen av den fysiska utveckling som leder till ett genomförande av översiktsplanens intentioner, syftar till att kunna vidta åtgärder som minimerar och i bästa fall eliminerar negativ miljöpåverkan.

Osäkerhet

I översiktsplanens hållbarhetsbedömning görs visserligen bedömningen att ett genomförande av planen ej torde behöva medföra betydande miljöpåverkan. Planens långsiktiga tidsperspektiv och vägledande roll innebär dock att den rymmer många osäkerheter, inte minst vad gäller påverkan på miljön och människors hälsa och säkerhet. För att genom aktiva åtgärder, såsom upprättande av detaljplaner och områdesbestämmelser men också aktiva åtgärder för bevarande och skötsel av natur- och kulturvärden, kunna bidra till en minimering av negativa konsekvenser för miljö och människa är det av stor vikt att såväl etablerade som nya instrument och metoder används.

Etablerad uppföljning

På en övergripande nivå ges kommunen möjlighet till uppföljning av eventuell betydande miljöpåverkan och effekter av vidtagna åtgärder för en minimering av denna inom ramen för återkommande aktualitetsbedömning av översiktsplanen.

För påverkan på vatten respektive luft finns redan etablerade uppföljningssystem som lämpar sig väl för uppföljning av översiktsplanens konsekvenser. Vad gäller vatten ingår Norbergs kommun i Botenhavets och Norra Östersjöns vattendistrikt. Av Vattenmyndigheternas åtgärdsprogram framgår vad kommunen behöver bidra med för att miljökvälighetsnormerna för vatten ska klaras och vattenstatusen ej försämrats. Kommunen ska från och med 2011 årligen rapportera till Vattenmyndigheten de åtgärder som vidtas för att förbättra den ekologiska statusen hos sjöar och vattendrag.

Vad gäller luft ingår kommunen i Västmanlands läns luftvårdsförbund. Förbundet består av länets kommuner, offentliga organisationer och större företag. Dess syfte är att ta fram information om luftföroreningars förekomst och effekter samt sprida denna information till både allmänhet och organisationer. Luftvårdsförbundet bedriver konti-

nerlig miljöövervakning med avseende på luftkvaliteten i länet. Resultaten tas omhand av Regionalt Uppföljnings System (RUS) där information om lufttillståndet kan inhämtas på läns- och kommunnivå.

Uppföljning av miljöpåverkan och val av åtgärd för en minimering sker lämpligen kontinuerligt vid upprättande av detaljplaner och områdesbestämmelser då dessa ska behovsbedömas och vid behov miljöbedömas. Likaså gäller detta upprättande av arbetsplaner för väg respektive järnvägsplaner, vilka samtliga ska miljöbedömas. Inte minst handlar det då också om påverkan på människors hälsa och säkerhet i form av buller, luftföroreningar och risker kopplade till farligt gods, radon, markföroreningar, ras och extremt väder.

Uppföljning förutsätts även ske vid prövning av bygglov och förhandsbesked samt inför andra beslut som syftar till fysiska åtgärder i miljön såsom utbyggnad av kommunalt VA och dagvattenhantering.

Nya instrument

Norbergs stora tillgång på värdefull natur och kultur avses bli dokumenterade dels i ett nytt naturvårdsprogram och dels i ett nytt kulturminnesvårdsprogram. Programmen lämpar sig väl som uppföljnings- och övervakningsinstrument inom natur- respektive kulturmiljöområdet.

Som ett resultat av arbetet med översiktsplanen kommer, på uppdrag av kommunledningen, ett genomförandeprogram för uppföljning av hur översiktsplanen genomförs att upprättas. Avsikten är att aktivt kunna arbeta för ett förverkligande av översiktsplanens intentioner. Genomförandeprogrammet kommer också att kunna tjäna som ett ypperligt uppföljningsinstrument vad gäller påverkan på miljö och människors hälsa och säkerhet samt de åtgärder som vidtas för att eliminera/minimera denna.

Sammantaget innebär kommunens initiativ ett steg i riktning mot en rullande översiktsplanering där planen kontinuerligt hålls levande och där erforderliga korrigeringar i ÖP, bl.a. avseende åtgärder för att eliminera/minimera betydande miljöpåverkan, kan göras löpande.

UNDERLAG

UNDERLAGSMATERIAL MED BETYDELSE FÖR ÖVERSIKTSPLANEN

Kommunala underlag

Vision för Norberg 2015, KSAU 2008-03-17

Revidering av mål i vision 2015, KF 2011-06-07

Budget och plan 2009-2011 med verksamheternas mål, Norberg KF 2008-12-08

Budget och plan 2011-2013 med verksamheternas mål, Norberg KF 2010-12-06

Översiktsplan för Norbergs kommun. Antagen 1993-12-06.

Trafikplan för tätorterna i Norbergs kommun, augusti 2002

Kulturminnesvårdsprogram för Norbergs kommun. Norbergs kommun, 1987.

Energi- och klimatstrategi för Norbergs kommun 2011–2020

Redovisning av arbetet risk- och sårbarhetsanalyser, Norberg KSAU 2007-04-11

Krisledningsplan, Informationsplan vid krisledning, KF 2010-05-03

Kunskapsöverföring från sakkunniga inom kommunen, främst deltagare i arbetsgrupp och styrgrupp

PM Ungdomars platser i Norberg, Dialog med ungdomsrådet, Västmanland-Dalarna miljö- och byggförvaltning

Länsstyrelsen Västmanlands län

Aktualitetsredogörelse av Översiktsplan för Norbergs kommun 2006-10-17

Aktualitetsredogörelse av Översiktsplan för Norbergs kommun 2010-09-03

Miljömål för Västmanlands län, rapport 2004:11

Länstransportplan 2004-2015 för Västmanlands län

Länsplan för regional transportinfrastruktur 2010-2021, Västmanland

Naturvårdsplan för Västmanlands län, 1985

Ängs- och hagmarker Norberg respektive Västmanlands län, 1992

GIS-data från Länsstyrelsens karttjänst ”RUM-katalogen”

Kompletterande information om riksintressen, Natura 2000-områden, naturreservat etc.

www.lansstyrelsen.se/vastmanland

Övriga regionala underlag

Vindkraft - Tillägg till översiktsplan för Avesta kommun och Fagersta kommun, Planeringsunderlag för Norbergs kommun, antagandehandling april 2011

Möte med Norberg – Sommardesignkontoret Fagersta - Norberg 2009

Bergskrafts hemsida och underlag, www.bergskraft.se

Bergskrafts utredning ”Bergsbruket och översiktsplanen 2011, Norbergs kommun”

Översiktlig landskapsanalys, Avesta, Fagersta och Norbergs kommuner

Nationella underlagsmaterial

Befolkningsstatistik, Statistiska centralbyrån, www.scb.se

Nationella miljömål, www.miljomal.se

Nationell plan för transportsystemet 2010-2021, Trafikverket

Ängs- och betesmarksinventering 2002-2004, Jordbruksverket

Sumpskogsinventeringen 1990-98, Skogsstyrelsen

GIS-data från skogsstyrelsen avseende bl.a. nyckelbiotoper

Myrskyddsplan för Sverige, Objekt i Västmanlands län, Naturvårdsverket 2007

Bredbandskartläggning 2010, Post och telestyrelsen

BILDKÄLLOR

Fotograf My Appelgren: Discjockey s. 77; Randig tröja s. 3, 14 och 25; Fyra ungdomar s. 3, 14, 25 och 82

Fotograf Calle Eklund: Bjurfors herrgård s. 35

Fotograf Ulla-Britt Ljung: Klackberg s. 64

Fotograf Simon Rue: Tre ungdomar s. 1, 3, 14 och 25

Fotograf Clifford Shirley: Buss s. 3, 14 och 25

Fotograf Yvonne Åsell: Ostillverkning s. 3, 14 och 25

Foto Ekomuseum Bergslagen: Orkester s. 1 och 94, Grästak s. 18, Rålsbuss s. 72, Skog s. 107, Torshammar s. 108, Vandring s. 119

Foto Norbergfestival: Tält s. 3, 14 och 25; Mimerlaven s. 3, 14 och 25

Foto Sweco: Karbenning kyrka sid. 1

Snedbilder: L&L Flygbildsteknik AB

Ortofoton: Lantmäteriet 2009

Bild 16 Miljömål är hämtad från Miljömålsportalen, www.miljomal.se

Bild 11 Folkhälsomål är hämtad från Statens folkhälsoinstitut, www.fhi.se

Logotyper i avsnitt ”Regional samordning” är hämtade från respektive organisations hemsida.

Diagrammet ”Magnetfält i hemmet” från ”Magnetfält och hälsorisker” från 2009 utgiven av Arbetsmiljöverket, Boverket, Socialstyrelsen, Elsäkerhetsverket och Strålsäkerhetsmyndigheten.

Övrigt bildmaterial: Västmanland-Dalarna miljö- och byggförvaltning, Norbergs kommun eller Arkitekterna Krook & Tjäder.

PROJEKTORGANISATION

Den fysiska planeringen i Norberg handläggs av Västmanland-Dalarna miljö- och byggförvaltning (nedan kallat V-Dala). Arbetet med översiktsplanen har letts av en politisk styrgrupp. Översiktsplanen är utarbetad av en arbetsgrupp bestående av kommunala tjänstemän och representanter, Norra Västmanlands Kommunalteknikförbund (NVK), Tillväxtgruppen i norra Västmanland (TVG) samt konsult hjälp från Arkitekterna Krook & Tjäder.

Styrgrupp (t.o.m. 2010-12-31)

Kenneth Östberg (S)	ordförande
Åsa Eriksson (S)	ledamot
Gunilla Siwerth (M)	ledamot
Pratima Åslund (V)	ledamot
Majja Neverland (V)	ledamot

Styrgrupp (fr.o.m. 2011-01-01)

Åsa Eriksson (S)	ordförande
Gunnar Tiger (S)	ledamot
Arne Pettersson (S)	ledamot
Lennart Skansfors (C)	ledamot
Ingrid Filipsson (Fp)	ledamot
Frida Jansson (S)	ersättare
Kjell Karlsson (Mp)	ersättare
Pratima Åslund (V)	ersättare

Arbetsgrupp

Ingela Andersson	Barn- och utbildningsförvaltningen
Ulla-Britt Ljung	Kultur-, idrotts- och fritidsförvaltningen
Ing-Marie Pettersson-Jensen	Kultur-, idrotts- och fritidsförvaltningen
Eva-Lena Silva	Kultur-, idrotts- och fritidsförvaltningen
Yvonne Eklund	V-Dala
Erika Flygare	V-Dala (fr.o.m. 2010-04-01)
Magnus Hellstrand	V-Dala
Peter Klintberg	V-Dala
Ulf Lademyr	V-Dala
Mirjam Nykvist	V-Dala
Anna Kuylenstierna	V-Dala
Anette Eriksson	TVG
Staffan Mood	Kommunkansliet
Pär Svensson	NVK
Per Viklund	NVK (fr.o.m. 2010-09-01)
Kerstin Olla-Stahre	Socialförvaltningen (t.o.m. 2010-12-31)
Marjo Svensson	Socialförvaltningen (fr.o.m. 2011-01-12)

Projektledare

Erika Flygare	V-Dala (t.o.m. 2010-03-30)
Eva Widergren	V-Dala (fr.o.m. 2010-04-01)

Övrig medverkan

Karin Jegeros	V-Dala
Isak Jakobsson	V-Dala
Fredrik Juhlin	V-Dala
Ylva Lindkvist	V-Dala
Thomas Nyberg	V-Dala
Kennet Wester	NVK

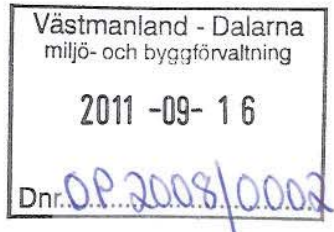
Konsultmedverkan

Karin Löfgren	Arkitekterna Krook & Tjäder
Mona Seuranen	Arkitekterna Krook & Tjäder
Hugo Lindblad	Arkitekterna Krook & Tjäder
Petter Larsson	Arkitekterna Krook & Tjäder
Eva Tenow	Arkitekterna Krook & Tjäder
(t.o.m. 2011-04-01)	

SAMHÄLLSBYGGNADSENHETEN
Plan
Linda Wängdahl
Telefon 021-195047
linda.wangdahl@lansstyrelsen.se

V-Dala Miljö och bygg
Plan och byggenheten
774 81 Avesta

Granskningsyttrande över Norberg kommuns översiktsplan.

Inledning

Ett förslag till en ny översiktsplan för Norbergs kommun har tidigare varit föremål för samråd enligt 4 kap 3 § plan- och bygglagen (PBL 1987:10). Länsstyrelsen har i samverkan mellan andra statliga och regionala myndigheter den 22 mars 2011 lämnat ett samrådsyttrande över planförslaget. Under samrådet framförda synpunkter och kommunens bemötande av dessa finns redovisade i en samrådsredogörelse. Planförslaget har efter bearbetning ställt ut för granskning under perioden 18 juli till den 18 september 2011.

Under utställningstiden ska länsstyrelsen enligt 4 kap 9 § PBL (1987:10) avge ett granskningsyttrande över planförslaget. Av yttrandet ska framgå om:

1. förslaget inte tillgodoser riksintressen enligt 3 eller 4 kap miljöbalken (MB)
2. förslaget kan medverka till att en miljö kvalitetsnorm (MKN) enligt 5 kap MB överträds
3. sådana frågor rörande användningen av mark – och vattenområden som angår två eller flera kommuner samordnas på ett lämpligt sätt
4. bebyggelsen blir olämplig med hänsyn till de boende och övrigas hälsa eller säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion
5. redovisning av landsbygdsutveckling i strandnära lägen inte är förenlig 7 kap. 18 § första stycket

Länsstyrelsens granskningsyttrande ska enligt 4 kap 2 PBL (1987:10) fogas till planen.

Planförslaget

Planförslaget har översänts till berörda statliga myndigheter och deras yttranden bifogas granskningsyttrandet.

En ny plan- och bygglag (2010:900) trädde i kraft 2 maj 2011, planförslaget har enligt övergångsbestämmelserna behandlats enligt den äldre plan- och bygglagen (1987:10).

Allmänt

Norbergs kommun har tagit fram en ny Översiktsplan med sikte på 2015. Visionen visar på en positiv framtidsbild där kommunen kan växa på ett hållbart sätt. Kommunen vill främja en bebyggelseutveckling i tätorterna samt

bebyggelsekomplettering i etablerade byar och enstaka bebyggelse i anslutning till befintlig bebyggelse på landsbygden. Förslaget visar att kommunen vill värna kultur- och natur som kan bidra till den goda livsmiljön och som dragningskraft även för besökare.

Norberg kommun har i sin översiktsplan pekat ut LIS- områden (Landsbygdsutvecklings områden i strandnära lägen). Syftet med att redovisa LIS-områden är att stimulera den lokala och regionala utvecklingen i områden som har god tillgång till fria strandområden och där viss byggnation kan ske utan att strandskyddets syften åsidosätts. Behovet av att stimulera sådan utveckling finns främst i landsbygdsområden som inte är belägna i närheten av stora tätorter. Länsstyrelsen konstaterar att Norbergs kommun har god tillgång till fria strandområden. Vid en sammanvägd bedömning utifrån bl.a. karaktär, läge och befolkningsunderlag anser Länsstyrelsen att Norbergs kommun har en karaktär av landsbygd och att någon begränsning utöver vad som följer av det grundläggande kravet i lagstiftningen inte föreligger.

Riksintressen

En av översiktsplanens uppgift är att redovisa områden av riksintresse och hur deras värden och funktioner långsiktigt ska säkerställas. Det är kommunen som ska bedöma påverkan på riksintressenas värden och redovisa hur dessa tillgodoses. Länsstyrelsen ställer sig positiv till kommunens ställningstagande om riksintressena.

Miljökvalitetsnormer

Länsstyrelsen anser att kommunen på ett fullgott vis redovisat hur de avser att följa gällande miljökvalitetsnormer.

Hälsa och säkerhet

Länsstyrelsen finner att hälso- och säkerhetsfrågor tillgodoses i planförslaget.

Översvämningsrisk

Länsstyrelsen tycker att problematik kring översvämnningar är väl utredd på översiktlig nivå. Detaljplaneläggning i strandnära lägen bör föregås av en utredning som belyser risker och konsekvenser vid översvämning.

Områden för landsbygdsutveckling i strandnära läge (LIS)

Enligt Plan- och bygglagen 3 kap. 16 § punkt 3 ska det av länsstyrelsens granskningsyttrande framgå om redovisningen av områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen inte är förenlig med 7 kap. 18 e § första stycket miljöbalken (MB).

Första stycket 7 kap. 18 e § MB anger att ett område för landsbygdsutveckling i strandnära läge (LIS- område) ska:

- vara lämpligt för utvecklingen av landsbygden,
- vara av ett sådant slag och ha en så begränsad omfattning att strandskyddets syften fortfarande tillgodoses långsiktigt,

För dispens eller upphävande krävs förutom särskilda skäl enligt 7 kap. 18 c, d § även att åtgärden är förenlig med strandskyddets syften (7 kap. 26 §).

Länsstyrelsens bedömning med avseende på 7 kap. 18 e § MB

A1a Norens västra strand

Området kring badplatsen är betydelsefullt för den allemansrättsliga tillgången till strandområdet och har stor betydelse för strandskyddets syften. Vid kommande exploatering måste därför stor hänsyn visas till badplatsen med dess omgivning, vilket bör föranleda en väl tilltagen fri passage.

A1b Noren

Prostudden är ett värdefullt frilufts- och strövområde och hyser också vissa naturvärden. Området är betydelsefullt för strandskyddets syften.

För att åtgärderna i området ska kunna bedömas vara förenliga med strandskyddets syften måste området exploateras på ett varsamt sätt. Bl.a. bör betydligt större sammanhängande områden lämnas mot vattnet än vad som normalt accepteras som, eller förknippas med, "fri passage". I den kommande planeringen är det centralt att det tydligt framgår hur områdets värden ska tryggas långsiktigt.

A4a

Länsstyrelsen anser att dessa enstaka fritidshus inte bidrar till landsbygdens utveckling i en sådan omfattning att det motiverar att LIS- områden pekas ut.

Övriga föreslagna LIS- områden

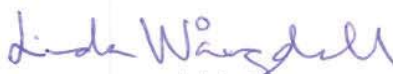
Gällande övriga utpekade LIS- områden har Länsstyrelsen inga synpunkter.

Övrigt

I ärendets slutgiltiga handläggning har deltagit
länsråd Sofia Wallström beslutande
planhandläggare Linda Wängdahl föredragande
samhällsbyggnadschef Christer Alzén
landsbygdshandläggare, Lars Eriksson
miljöskyddshandläggare CJ Carlbom
kulturmiljöhandläggare Louise Törnvall
naturvårdshandläggare Mårten Berglind
kommunikationshandläggare Patrik Ståhl

Sofia Wallström

Linda Wängdahl

Kommunfullmäktige

Sammanträdesdatum
2011-12-05

Västmanland - Dalarna miljö- och byggförvaltning
2011-12- 21
Dnr. OP 2008/0002

§ 131 Översiktsplan för Norbergs kommun

Dnr 2009.0241.212

Sammanfattning av ärendet

Västmanland-Dalarna miljö- och byggförvaltning har i juli 2011, justerad i oktober 2011 upprättat en översiktsplan för Norbergs kommun.

Översiktsplanen har under tiden 18 juli–18 september 2011 varit utställd för granskning. Planhandlingen skickades före utställningstidens början, för yttrande, till ett antal regionala och lokala myndigheter, organisationer liksom till närliggande kommuner. Utställningen har kungjorts på kommunens hemsida samt genom annonsering i ortens dagstidningar. Planhandlingen har under hela utställningstiden funnits tillgänglig för allmänheten på biblioteket och i kommunhuset i Norberg samt på miljö- och byggförvaltningens lokaler i Avesta och på förvaltningens hemsida.

Inkomna yttranden har sammanställts, övervägts och besvarats i ett utlåtande, daterat den 11 oktober 2011. Yttrandet från Länsstyrelsen i Västmanland, ett s.k. granskningsyttrande, daterat den 13 september 2011, ska bifogas översiktsplanen och läsas tillsammans med denna. Efter utställningen har endast små justeringar och redaktionella ändringar gjorts av planen, varför planen inte behöver ställas ut på nytt.

Kommunstyrelsen har på förslag av allmänna utskottet och Västmanland-Dalarna miljö- och byggförvaltning föreslagit att upprättad förslagshandling "Översiktsplan för Norbergs kommun" antas.

Tidigare plan- och byggchef vid Västmanland-Dalarna miljö- och byggförvaltning, Eva Widergren, föredrar ärendet.

Beslutsunderlag

Kommunstyrelsens protokoll den 14 november 2011, § 177

Västmanland-Dalarna miljö- och byggförvaltning:

- Översiktsplan för Norbergs kommun, 11 oktober 2011
- Utlåtande, 11 oktober 2011
- Samrådsredogörelse, 5 maj 2011, förtydliganden 6 juli 2011

Justerare

LS

Utdragsbestyrkande

Kommunfullmäktige

Sammanträdesdatum

2011-12-05

§ 131 (forts.)**Beslut**

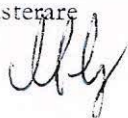
Upprättad förslagshandling "Översiktsplan för Norbergs kommun"
antas.

Kopia till:

Västmanland-Dalarna miljö- och byggnadsnämnd (för eventuell vidare
expediering)

Akten

Justerare

Utdragsbestyrkande

NORBERG
Norbergs Kommun